

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷ

ՍՈՒՐԻԱ ՀԱՅՅՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՆԱԴԵՍ ՕԺԱՆԴԱԿԵԼԸ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՊԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Է

ՏՕԳԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

2011 Մարտ ամսէն սկսեալ սուրիական ասպնջական հայրենիք կ'ապրի իր պատմութեան ամենէն դժիւբօրերը: Սկզբնական ժողովրդական հակապետական սահմանափակ խրտումները, աստիճանաբար ստացան զարգացում, հասնելու համար գոյի իջեցումներու, հասնելու համար գոյի իջեցումներու:

Պետութիւն-ընդդիմութիւն ներքին տարակարծութիւնները միջազգայնացան: Արտաքին գերութեւ շրջանային սահմանակից պետութիւններ՝ միջամտութիւններ կատարեցին, խիստ նշումներու ենթակելով երկրի իշխանութիւնները, պահանջելով երկրի նախագահի հրաժարականը: Այդ նշումները տագնապ մեղմացնելու եւ անկողմնակալ մակարդակի վրայ փոխադրելու լուծման մը յանգելու փոխարէն, աւելի սրեցին գայն:

Անշուշտ այս բոլորի մէջ պէտք է տեսնել մեծ տերութիւններու եւ սահմանակից եղբայր պետութիւններու միութեան քայքայումը: Անոնք միութեամբ, բարոյապէս եւ զինապէս թիկունք կանգնեցան կողմերուն: Ծանր գեներով զինեցին գանձ: Օրինակաբան պահպանման սկզբունքի անուամբ գորակցութիւններ ստեղծեցին: Երեւոյթներ՝ որոնք առաւելագոյն խորացուցին ընդդիմութիւն - պետութիւն գոյառող տագնապը, որ արտայայտութիւն գտաւ երկրէն ներս միջեւ օրս արձանագրուող ամենօրեայ ահաբեկչութիւններով, որը նոր հարիւրաւոր նոր սպանութիւններով, հրթիռային եւ օդանաւային ուժերով մեղմացնելու փորձերու նոր ակտներով:

Ծայրայեղութիւնները սաստկացան այն աստիճանի, որ ռազմական ծանրաբարձ կառնիք փողոց իջան հիմնապատակ վերացնելու համար տակաւին ապրող ամբողջ թաղեր, անպատասպար փողոցները ձգելով բազմաաւարիւր

Շարք էջ 18

ՀԱՅ ՍՊԱՅԻՆ ՍՊԱՆՆԱԾ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆՑԻ ՍԱՖԱՐՈՎԻ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒՄԸ Կ'ԱՐԺԱՆԱՆԱՅ ՀԱՄԸՆԴՅԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄԻ

2004-ին Պուտայէշտին մէջ ՆԱԹՕ-ի շրջագիծէն ներս դասընթացներու ընթացքին հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանին կացնահարելով սպաննած ատրպէյճանցի սպայ Ռամիլ Սաֆարով, Հունգարիոյ դատարանին կողմէ ցմահ բանտարկութեան դատապարտուած էր: Օգոստոս 31-ին, արտայանձման ենթարկուելով, Սաֆարով անմիջապէս ներում ստացաւ Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի կողմէ:

Ատրպէյճանցի ռեզրազոր Ռամիլ Սաֆարով

Հունգարիոյ եւ Ատրպէյճանի կառավարութիւններուն միջեւ տեղի ունեցած այս համաձայնութիւնը խիստ դատապարտուածի արժանացաւ, ոչ միայն Հայաստանի կողմէ, այլ նաեւ՝ միջազգային կառուցներու եւ մեծ պետութիւններու կողմէ:

«Դա տեղի է ունեցել, քանի որ Եւրոպական միութեան եւ ՆԱԹՕ-ի անդամ Հունգարիայի իշխանութիւնները գործարքի մէջ են մտել Ատրպէյճանի իշխանութիւնների հետ», - յայտարարեց ՀՀ գործող նախագահ Սերժ Սարգսեան, Ազգային, Անվտանգութեան Խորհուրդի այս առթիւ գումարած նիստէն ետք:

Ներկայացնելով Սաֆարովի արտայանձման առնչութեամբ Հայաստանի Հանրապետութեան տեսակէտն ու ՀՀ Ազգային Անվտանգ

գութեան Խորհուրդի նիստին ընդունուած որոշումը՝ Սարգսեան ըսաւ. - «Իրենց այս համատեղ գործողութիւններով Հունգարիայի եւ Ատրպէյճանի իշխանութիւնները դուռ բացեցին նման յանցագործութիւնների կրկնութեան համար: Այս որոշումը նրանք ուղերձ են տալիս մարդասպաններին: Նրանք այսուհետեւ գիտեն, որ էթնիկ կամ կրօնական ատելութեան հողի վրայ կատարուած սպանութիւնը կարող է անպատիժ մնալ: Ես դա հանդուրժել չեմ կարող: Հայաստանի Հանրապետութիւնը դա հանդուրժել չի կարող: Հայ ժողովուրդը դա չի ներելու: Ես պաշտօնապէս յայտարարում եմ, որ այսօր մենք կասեցնում ենք

Հունգարիայի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնները եւ բոլոր պաշտօնական կապերը: Մենք ակնկալում ենք մեր բոլոր գործընկերների յստակ եւ միանշանակ գործողութիւնները այս դէպքի կապակցութեամբ: Այս ամէնը հանդուրժողները վաղը պատասխան են տալու պատմութեան առջեւ»:

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը՝ փոխանցելով, որ տեղեկացրել է Հունգարիայի արտաքին գործերի նախարարութեանը երկու պետութիւնների միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները կասեցնելու որոշման մասին եկաւ յայտարարելու, - «Հայաստանի իշխանութիւնները Հունգարիայի կառավարութեանը բազում առիթներով տեղեկացրել են Ռամիլ Սաֆարովի կողմից իրականացուած սպանութիւնը Ատրպէյճանի պետական մակարդակով՝ ներառեալ նախագահի, փառաբանելու եւ արդարացնելու մասին: Հունգարիայի կառավարութիւնը չէր կարող իրազեկ չլինել Ատրպէյճանի իշխանութիւնների տարբեր մակարդակներում հնչեցրած բազում յայտարարութիւններին, որոնք պէտք է որ բաւարար հիմք հանդիսանային կասկածի ենթար-

Շարք էջ 5

ՅՈՅՑ՝ ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԴԵՄՊՆԱՍԱՆ ԱՌՋԵՒ

Սեպտեմբերի 1-ին «Հայզն» Միութիւնը եւ ՄԴԶ «Սարգիս Տիրունի» Ուսանողական Միութիւնը բողոքի ցույց կազմակերպեցին:

Անոնք իրենց ցույցը սկսան ՀՀ Արտաքին գործոց նախարարութեան դիմացէն, ապա ուղղուեցան Հայաստանի մօտ Հունգարիոյ հիւպատոսութեան առջեւ:

Ցույցի մասնակիցները արագործնախարարութեան առջեւ նամակ կարդացին եւ իրենց դժգոհութիւնը յայտնեցին հայ դիւանագէտներու անգործութեան վերաբերեալ՝ մասնաւորապէս նախարար Էտտուարտ Նալպանտեանին:

Հունգարիոյ հիւպատոսութեան առջեւ ցուցարարները գետին նետեցին Հունգարիոյ դրօշը, ապա ցուցի մասնակիցները երգեցին հայրենասիրական երգեր եւ միահամուռ կոչեցին «ամօթ», «մահ ոստիւն»:

Երիտասարդները Հուգարիոյ դեսպանատան առջեւ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Արբեւելանցի մարդասպան հաբեկչին պաշտօնական Բաքուէն յանձնելու Հունգարիայի իշխանութիւնների այս ստոր քայլն արժանի է ամենայն պարսաւանքի եւ արգահատանքի: Իրեն Եւրոպական արժէքներին, մարդու իրաւունքների պաշտպանութեանը հաւատարիմ համարող այս պետութիւնը մարդասպանին ազատութիւն շնորհեց՝ այս կերպ մարտահրաւէր նետելով ողջ քաղաքակիրթ աշխարհին, ապացուցելով, որ իր համար աղբբեջանական նաւթադոլարները շատ աւելի թանկ են, քան արդարութիւնը, անմեղ զոհին կացնահարած դահճին արժանի պատիժ տալը: ՄԴԶ Հայաստա-

Շարք էջ 4

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՅ ՓԱՌԱՏՈՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16, 2012
VERDUGO PARK - ԿԼԷՆՏԷՅԼ

ՊԱՔՈՒՆ ՈՒ ԲՈՒԴԱՊԵՇՏԸ ԱՐԵՑԻՆ ՍԽԱԼ, ՈՐԸ ՆՐԱՆՑ ԹՈՅԼ ՏՈՒԵՑԻՆ ԲՐՅՈՒՍԵԼՆ ՈՒ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԸ

ՅՈՎԱՅԷՓ ԽՈՒՐՇՈՒԴԵԱՆ, ՌԱՀՀԿ ԱՒԱԳՓՈՐՁԱԳԵՏ

Ակնյայտ է, որ մոլորակը մարդասպան Ռամիլ Սաֆարովի արտայանձնման մասին նախապես տեղեակ են եղել թէ Բրիտանիայում, թէ Ուաշինգթոնում եւ թէ Երեւանում: Եւ այդ քայլը լուրջապես թոյլ տրուեց, քանի որ այս երեք մայրաքաղաքներն էլ ունենին իրենց շահը՝ թուլացնել եւ Հոլանդարիայի գործող իշխանութեանը, եւ Իլհամ Ալիևին:

Հունգարիայի ներկայիս վարչապետ Վիկտոր Օրբանը եւրոպական ընտանիքի «աչքի գրողն» էր դեռեւս 1998-2002 թուականներից: Նրա ազգայնական եւ ալյատեաց հոետորաբանութիւնն ու քաղաքականութիւնը Բրիտանիայում միշտ էլ համարել են եւրոպական եւ համամարդկային հումանիտական արժէքների հետ անհամատեղելի ու վտանգաւոր: Օրբանը նաեւ մեղադրուեց իր անտորիտար վարչապետական կառավարման մոտեւի կիրառման համար, որի արդիւնքում խորհրդարանի լիազօրութիւնները նուազեցուել էին: 2002թ.-ին, երբ ոչ առանց Բրիտանիայի աջակցութեան ձախերն ու լիբերալները յաղթեցին Օրբանի գլխաւորած «Ֆիդէշ» աջ կենտրոնամէտ կուսակցութեանը (որն, ի դէպ, ԵժԿ անդամ է)՝ Օրբանը բողոքեց, թէ ընտրութիւնների արդիւնքները կեղծուել են: Սակայն եւրոպական դիտորդների յայտնաբերած միակ խախտումը պետական հեռուստաընկերութեան լուսաբանումներում «Ֆիդէշին» ակնյայտ առաւելութիւն տալն էր:

Համաշխարհային ճգնաժամի հետեւանքներից Հոլանդարիայի բնակչութեան դժգոհութիւնների հողի վրայ 2010թ.-ին «Ֆիդէշը» կրկին եկաւ իշխանութեան, եւ Օրբանը նորից նշանակուեց վարչապետ: Սակայն այս անգամ նրա

«չկամեցողների» թուում յայտնուեցին ոչ միայն Բրիտանիայ, այլ նաեւ Ուաշինգթոնը, ուր իշխանութեան էր եկել Օպամայի ժողովրդավարական վարչակարգը, որը շատ աւելի մեծ նշանակութիւն է տալիս մարդու իրաւունքներին՝ երբեմն անգամ յանուն դրա գոհաբերելով ինչ-ինչ ալյարոպական աշխարհաքաղաքական դիրքեր: Մինչդեռ ազգայնական պոպուլիստ եւ ալյատեաց, կղերականութիւնը քաջակերող (դրա համար Վատիկանի կողմից անգամ Սբ. Գրիգոր Մեծի միաբանութեան մեծ խաչին արժանացած) Օրբանի իշխանութիւնը չի տեղաւորուում ԱՄՆ-ի հռչակած արտաքին քաղաքական առաջնահերթութիւնների շրջանակում եւ արդէն հասցրել է դառնալ Ուաշինգթոնի կոշտ քննադատութեան թիրախը: Ի դէպ, Օրբանով հիացած են ոչ միայն կղերական Վատիկանում, այլեւ մեծապետական Ռուսաստանում, որտեղից պարբերաբար գովեստի խօսքեր են հնչում «եւրոպական «գլոբալ էլիտայի ձեւաւորման ծրագրերի ճանապարհը փակած» «եւրոպական Հիւկո Չավեսի» հասցէին (<http://www.fondsk.ru/news/2012/05/18/ugo-chaves-evropy.html>): Մոսկուայում յատկապէս ոգեւորուած են 2012թ. Յունուարի 1-ին Հոլանդարիայում ընդունուած նոր Սահմանադրութեամբ, որն առաջինն է ԵՄ երկրների մէջ, որ վերջ է դնում «մշակութային բազմազանութեանը»: Սահմանադրութեան նախաբանում նաեւ նշուեց է միջին դարերում գոյութիւն ունեցող մարդարական կայսրութեան տարածքների հանդէպ մերօրեայ Հոլանդարիայի «ժառանգորդութեան» մասին՝ տարածքներ, որոնք գերազանցում են ներկայիս Հոլանդարիան 2-3 անգամ եւ ներառում ամբողջ Սլովակիան, ուքրանական Անդրկարպատները, սերպա-

կան Վոյեւոդինան, գրեթէ ամբողջ Խորուաթիան եւ Ռումինիայի կէսը: Մի խօսքով՝ Եւրոպայի կենտրոնում իշխանութեան եկած այս թիւրիմացութիւնը եւրոպական արժէքների հակապատկերն է եւ պատահական չէ, որ ընկաւ իր իսկ արժէքային համակարգի «փոսը», երբ թքած ունենալով համամարդկային հումանիտական եւ տարրական բարոյական արժէքների վրայ, իր «ազգային շահերի», այն է՝ Հոլանդարիայի համար մի քանի միլիարդ տոլար ատրպէյճանական ներդրումներ ապահովելու համար նողկալի մարդասպանութիւն կատարած յանցագործին յանձնեց մի երկրի, որին Եւրոպայում ոչ պաշտօնապէս ընդունում են որպէս արեւելեան նաւթային էմիրութիւն, որի արտաքին եւ ներքին քաղաքականութիւնը հիմնուած է բացայայտ ռասիզմի վրայ, ուր մարդասպանը ակնյայտօրէն խուսափելու էր իր արժանի պատիժը կրելուց, աւելին՝ արդէն մինչեւ արտայանձնումը հերոսացուեց էր: Այնպէս որ, Օրբանը պատկանում է եւրոպական արժէքները չընդունող եւ դրանք ամեն պատէհանապատէհ առիթով վատաբանող ալյատեացների շարքին: Այժմ Բրիտանիայի եւ Ուաշինգթոնի համար փայլուն հնարաւորութիւն է ստեղծուել ազատուելու այդ էկզոտիկ վարչակարգից: Եւ դրա առիթը տուեց հենց ինքը՝ Օրբանը:

Ոչ պակաս անհեռաւոր գտնուեց Ալիևը, որի սխալի մէջ եւս շահագրգռուած էին Բրիտանիայի ու Ուաշինգթոնը, սակայն, յամենայնդէպս, ոչ աւելի, քան պաշտօնական Երեւանը: Առաջին երկուսը Ատրպէյճանի մասով դրանով առնուազն երկու ինդիք են լուծում:

1. Ղարաբաղեան հակամարտութեան հարցում անասան թուացող եւ Արեւմուտքի համար անընդունելի ստատուս-քոնոյի խարխումանն ուղղուած գործըն-

թացների խթանում, տուեալ դէպքում՝ Ատրպէյճանի հանդէպ՝ որպէս առաւել անգիջում կողմի, ճնշումներ գործադրելու յաւելեալ նախադրեալների ձեւաւորմամբ:

2. Ատրպէյճանի՝ նաւթային գերշահոյթների շնորհիւ խիստ կամակոր դարձած ու Արեւմուտքին արդէն նեարդայնացնող վարչակարգի գլոբալ առումով թուլացում եւ ներքին հակակշիռների գորեղացմամբ ժողովրդավարացում: Դա յատկապէս կարեւոր է՝ հաշուի առնելով այդ երկրում 2013թ. Հոկտեմբերին տեղի ունենալիք նախագահական ընտրութիւնները:

Երեւանը, բնականաբար, ամենաշատն է շահագրգռուած Ատրպէյճանի դիրքերի թուլացմամբ եւ Պաքուին միջազգային ճնշումների թիրախ դարձնելու հարցում: Ճնշումներ, որոնց հետեւանքները կարող են լինել նուազագոյնը որոշակի գիջումների կորզումը բանակցային ձեւաչափում (ԼՂՀ-ի վերադարձ բանակցային սեղանի շուրջ, ազատագրուած տարածքների վերաբնակեցման գործընթացի խթանման հանդէպ Միւսակի խմբի համանախագահողների առաւել լուրջ վերաբերմունք կամ գոնէ Ստեփանակերտի արդիականացում օդանաւակայանի իրական վերագործարկում), իսկ առաւելագոյնը՝ ԼՂՀ անկախութեան ճանաչման հարցում ՄԽ համանախագահողներից լուրջապէս համաձայնութիւն, ինչը կը դառնար Արցախի միջազգային ճանաչման գործընթացի սկիզբը: Ի վերջոյ՝ ներկայիս ռասիստական եւ հայատեաց Ատրպէյճանի թուլացումը Հայաստանի ու Արցախի համար անվտանգութեան հարց է: Մեր հարեւան երկրում առկայ մարդատեաց ֆէյտալական վարչակարգի կազմաքանդումն ու արդիական ժողովրդավար պետութեան կառուցումը բխում են ոչ միայն Հայաստանի եւ Արեւմուտքի, այլեւ հենց Ատրպէյճանի բազմազգ ժողովրդի շահերից:

«ՀԵՏՔ»

Ո՛Վ ԿԸ ՑԱՆԿԱՆԱՅ ԴԵԿԱՎԱՐԵԼ ՆՄԱՆ ԵՐԿԻՐԸ

ՆԱԹԻՐԱ ՀԱՅՐՈՒՄԵԱՆ

Հայաստանը գնում է այնպիսի իրավիճակի, երբ, հաւանաբար, հարկ է լինելու մարդ փնտռել, ով կը ղեկավարի երկիրը: Ամէն դէպքում, ակնյայտ է, որ ակտուալ քաղաքական գործիչների շրջանում նման երկրի նախագահ դառնալ ցանկացողների թիւը քիչ է: Ասենք, դա տարօրինակ չի թւում, որովհետեւ Հայաստանի ապագայ նախագահից ահռելի համարձակութիւն է պահանջուելու:

Հնարաւոր է, հենց այդ պատճառով է, որ ովքեր նախկինում յաւակնում էին այդ պաշտօնին, նախընտրում են լուր, որովհետեւ Հայաստանին ոչ միայն ծանր ընտրութիւն է սպասուում, այլեւ, հնարաւոր է՝ «մսի պոկում», ինչպէս տեղի ունեցաւ Վրաստանի հետ: Եւ այդ իրավիճակում Հայաստանի նախագահ կարող է դառնալ կամ երկրում բացարձակ լեգիտիմութիւն վայելող մարդ, կամ էլ հայկական Սահակաշվիլի, ով կարող է խզել հին կապերը, չափանիշները, կարծրատիպերը եւ որոշակի արկածախնդրութեամբ, սակայն հետեւողականօրէն երկրում նոր համակարգ կառուցել:

Հայաստանում բարեփոխումները կարծես կանգ են առել՝ սպա-

սելով նման մարդու: Ամէն ինչ կարծես օրէնսդրական առումով արուած է, ամէն ինչ պատրաստ է, իսկ քաղաքական կամքը, ինչպէս ասում է ԱՄՆ դեսպան ճոն Հեֆերնը, չկայ: Չկայ կամք՝ չկայ բարեփոխում, չկայ բարեփոխում՝ չկան ներդրումներ, չկան ներդրումներ՝ չկայ Արեւմուտքի աջակցութիւնը:

Եւ ստացում է բաց շրջան: Սերժ Սարգսեանը յայտարարել է եւրախտեգրման կուրսի, եւրոպական բարեփոխումների մասին, ստացել է Արեւմուտքի որոշակի աջակցութիւնը, յետոյ խստացրել է «լուռ հակառուսական հոետորաբանութիւնը» եւ մի քիչ էլ է աջակցութիւն առաջել: Սակայն վերջնական վատահոլութիւն, որ Արեւմուտքն անվերապահ աջակցում է Սարգսեանին, դեռեւս չկայ: Եւ ողջ ինդիքը քաղաքական կամքի մէջ է:

Ի՞նչ կը լինի, եթէ Արեւմուտքն աչքպէս էլ չտեսնի այդ կամքը եւ Սերժ Սարգսեանին չաջակցելու որոշում ընդունի: Ինչպիսի՞ն կը դառնայ Հայաստանի քաղաքական լանդշափտը, արդեօք կը գտնուի մէկը, ով, ինչպէս Սահակաշվիլին, ունակ կը լինի խզել խորհրդային անցեալի հետ կապը: Կարելի՞ է «անակնկալներ» սպասել, երբ առաջագրման նախօրէին ասպարեզում կը յայտն-

ուի թարմ դէմք եւ առաջ կը տանի գործընթացները:

Այսօր դեռեւս դրա նախադրեալները չկան, ցաւոք, չկան: Եւ ակնյայտ է, որ Արեւմուտքը պնդելու է, որ Սերժ Սարգսեանն աւելի մեծ կամք ու համարձակութիւն դրսեւորի ինչպէս սեփական օլիգարխների, այնպէս էլ արտաքին պատրոնների հետ յարաբերութիւններում: Ասենք, մէկը միւսի հետ կապուած է: Եթէ Սերժ Սարգսեանը աւելի կոշտ վերաբերուի օլիգարխների հետ, դա արձագանք կը ստանայ Ռուսաստանում, եւ հակառակը, եթէ կոշտացնի հոետորաբանութիւնը Մոսկուայի դէմ, Հայաստանում օլիգարխների դիրքերը կը թուլանան:

Հակառակ դէպքում, Սերժ Սարգսեանն իրօք կարող է առանց աջակցութեան մնալ, իսկ այդ դէպքում նոյնիսկ վարչական մեքենայի առկայութիւնը չի աշխատի: Այդ պատճառով միակ հնարաւորութիւնը քաղաքական կամքի դրսեւորումն է: Բացի այդ, նման կամքի առկայութիւնը նրա մրցակիցներին կը մղի նախապէս բացասական դաշտ, որտեղ նրանց հարկ կը լինի կամ բացատրել, որ օլիգարխներն ու Եւրասիական միութիւնը լաւ են, կամ էլ պարզապէս շանտաժ անել: «ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՏՈՒՄԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
 ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆԵԱՆ
 ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
 ԳԱՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
 ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
 ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>
 (USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$225.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
 Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՐԱՅԱՍԱՆ

ՀՀ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱԽԱԳԱՅԸ ԴԻՄԵԼ Է ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ՀՀ առաջին նախագահ Լևոն Տէր-Պետրոսեանը Մարդու իրաւունքների միջազգային դատարանի դիմում է ներկայացրել ազատ ընտրութեան իրաւունքի խախտման հիմքով: Aravot.am-ի հետ զրոյցում Մարդու իրաւունքների եւրոպական դատարանում առաջին նախագահի ներկայացուցիչ Վահէ Գրիգորեանը տեղեկացրեց, որ խօսքը վերաբերում է 2008-ի Փետրուարին նախագահական ընտրութիւններում ազատ ընտրութեան իրաւունքի խախտմանը, ինչպէս նաեւ զուգահեռ վիճարկում են այլ իրաւունքների խախտումներ:

Մարդու իրաւունքների եւրոպական դատարանում առաջին նախագահի ներկայացուցիչ Վահէ Գրիգորեան

Վ. Գրիգորեանը նաեւ յաւելեց. «Դատարանը դիմումը հաղորդակցել է կառավարութեանը՝ անձնական ազատութեան եւ ազատ տեղաշարժման իրաւունքների հարցով՝ Մարտի 1-ի դէպքերի առաւօտեան հատուածին, երբ առաջին նախագահին ձեռքադրել են եւ տեղափոխել են իր բնակարան: Միւս կէտն այն է, որ առաջին նախագահի նկատմամբ իր քաղաքական համոզմունքների բերումով խտրական վերաբերմունք է ցուցաբերուել»:

Մեր զրուցակիցը յաւելեց. «Երբ մարդը դիմում է Մարդու իրաւունքների եւրոպական դատարանի ՀՀ կառավարութեան դէմ, նա դրանով ստիպում է ՀՀ կառավարութեան կողմից ստանձնած միջազգային պարտաւորութիւնները, որոնք նաեւ Սահմանադրութեան պարտաւորութիւններ են կառավարութեան համար, քննութեան առարկայ դարձնել միջազգային դատական ատեաններում: Եթէ ՀՀ կառավարութեան դէմ

ներկայացուած դիմումը մերժուած է, դա նշանակում է, որ ՀՀ-ն գտնուել է իր միջազգային պարտաւորութիւնների ստանձնուած դիրքում: Եթէ դիմումը բաւարարուել է, նշանակում է՝ ՀՀ-ն ամբողջ միջազգային համայնքի առաջ ստանձնած պարտաւորութիւնները խախտել է: Եւ այն անձինք, ովքեր միջազգային դատարանում դիմում են ներկայացնելը ՀՀ կառավարութեան դէմ իբր հայրենասիրական հողի վրայ անընդունելի են համարում, նրանք առաջինը պիտի գնան ՀՀ կառավարութեանը ստիպեն, որ կառավարութիւնը միջազգային հանրութեանը տուած իր խոստումներից հետ չկանգնի: Սա ոչ միայն ՀՀ միջազգային պարտաւորութիւններին է վերաբերում, այլեւ ՀՀ կառավարութեան, դատարանների եւ օրէնսդիր իշխանութեան՝ Սահմանադրութեամբ ծանրաբեռնուած պարտականութիւններին է վերաբերում:

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԴԵՍ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԴԵՊԻ ՍԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՏԱՆՈՂ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻՆ

Ընդդիմադիր պատգամաւոր, Հայաստանի նախկին վարչապետ Հրանդ Բագրատեանը կտրականապէս դէմ է անցած տարի Հոկտեմբերին Սանկտ Պետերբուրգում ստորագրուած ԱՊՀ տարածքում ազատ առեւտրի գոտու ստեղծման մասին պայմանագրի վաւերացմանը:

Ազգային ժողովում ՀԱԿ խմբակցութեան անդամը համոզուած է, որ գալիք շաբաթ խորհրդարանի վաւերացմանը ներկայացուելիք այդ պայմանագիրը դէմ է Հայաստանի շահերին եւ մեր երկիրը տանում է դէպի Ռուսաստանի գլխաւորութեամբ գործող Մաքսային միութիւն:

Հայաստանի նախկին վարչապետի խօսքով, չնայած պայմանագիրը կոչուած է ազատ առեւտրի գոտու մասին, սակայն իրականում այնտեղ արտացոլուած են ապագայում ողջ ԱՊՀ տարածքում մաքսային միութեան ձեւաւորման սկզբունքները»:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, թէ արդեօք ինքը մտավախութիւն ունի, որ խնդրոյ առարկայ պայմանագիրը միջանկեալ քայլ է դէպի Մաքսային միութիւն, Հրանդ Բագրատեանն արձագանքեց. - «Ոչ թէ մտավախութիւն ունեմ, այլ պայմանագրում այդպէս էլ ասուած է, որ յաջորդը կը լինի Մաքսային միութիւնը»:

Պետերբուրգում ստորագրուած փաստաթղթի նախապատրաստական աշխատանքներին հայկական կողմից մասնակցել է նաեւ էկո-

նոմիկայի նախարար Տիգրան Դաւթեանը: Էկոնոմիկայի փոխնախարար Գարեգին Մելքոնեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում արձագանքելով Բագրատեանի յայտարարութիւններին՝ ասաց. - «Ազատ առեւտրի գոտու մասին համաձայնագրի շրջանակներում, այդ կան հանումներ: Հայաստանի ծագում ունեցող սպորանքների համար որեւէ ստորագրող կողմ որեւէ հանում չի կատարել: Այս համաձայնագրի ուժի մէջ մտնելուց յետոյ հայկական ծագում ունեցող ապրանքները առանց որեւէ բացառութեան արտահանուելու են առանց մաքսատուքերի եւ ներմուծուելու են այդ երկրներից առանց մաքսատուքերի»:

Փոխնախարարը արձագանքեց նաեւ Մաքսային միութեան վերաբերեալ Բագրատեանի պնդումներին՝ ասելով. - «Այդ, առեւտուրը դա մի աստիճան է, որը մաքսային միութիւն կազմող երկրները սովորաբար անցնում են: Բայց ազատ առեւտուր կնքել, դա դեռեւս չի նշանակում, որ անպայմանօրէն դու պիտի յաջորդ քայլն իրականացնես եւ անցնես մաքսային միութիւն»:

Անցած տարուայ Հոկտեմբերի 18-ին Սանկտ Պետերբուրգում ԱՊՀ անդամ ութ երկրներ (այդ թւում Հայաստանը) ստորագրեցին ազատ առեւտրի գոտու ստեղծման մասին պայմանագիր: Փաստաթուղթը հրաժարուեցին ստորագրել Ադրբեյջանը, Ուզբեկստանը եւ Թուրքմենստանը:

«Ա1+»-Ը ՎԵՐԱԴԱՌՆՈՒՄ Է ԵԹԵՐ

«Արմնիւզ»-ի ներկայացուցիչ Արտակ Ալեքսանեան (ձախին) եւ «Ա1+»-ի գլխաւոր տնօրէն Մեսրոպ Մովսէսեան ասուլիսի ընթացքին

10 տարի առաջ հեռուստաեթերից գրկուած «Ա1+»-ը Սեպտեմբերի 10-ից կը հեռարձակուի «Արմնիւզ»-ի եթերով: «Արմնիւզ» հեռուստաընկերութեան եթերում ամէն օր ժամը 21-ին կը հեռարձակուի «Ա1+»-ի «Այբ-Ֆե» լրատուական հաղորդումը:

«Ա1+» հեռուստաընկերութեան գլխաւոր տնօրէն Մեսրոպ Մովսէսեանը Սեպտեմբեր 4-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը տեղեկացրեց, որ թողարկումներում մեծ տեղ է յատկացուելու մշակոյթին:

«Հեռուստահաղորդումն ամբողջութեամբ պատրաստելու է «Ա1+» հեռուստաընկերութիւնը: «Արմնիւզ»-ը չի միջամտելու այդ թողարկումների խմբագրական քաղաքականութեանը», - նշեց «Արմնիւզ» հեռուստաընկերութեան գործադիր պրոդիւսեր Արտակ Ալեքսանեանը՝ տեղեկացնելով. - «Պայմանագիրը կնքուած է 1 տարով եւ կը երկարացուի կողմերի փոխադարձ համաձայնութեամբ»:

Հարցին, թէ մտավախութիւն չունի արդեօք, որ աւելի մեծ հեռուստաընկերութիւնը կը կլանի «Ա1+»-ին, Մեսրոպ Մովսէսեանը պատասխանեց. - «Ես ինձ չեմ համարում փոքր եւ կուլ տալու համար այդքան էլ յարմար չեմ, որովհետեւ փշոտ եմ: Մտավախութիւն, իհարկէ, կայ, որովհետեւ առջեւում քաղաքական պայքար է լինելու, առջեւում խնդիրներ են ծագելու: Բայց ես համոզուած եմ, որ քաղաքակիրթ յարաբերութիւնների մէջ դա կարելի է բացառել»:

ՎԱՋԳԵՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԸ ՊՆԴՈՒՄ Է ԻՐ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Ադրբեյջանցի սպայ, մարդասպան Ռամիլ Սաֆարովի արտահանումը Հանրային Խորհրդի նախագահ Վազգէն Մանուկեանը գնահատում է վայրագութիւն:

Նա այս ամենից չետոյ պարզապէս անհեթեթութիւն է համարում ԼՂ հիմնախորհրտի հարցի քննարկումը ադրբեյջանական կողմի հետ:

«Մի երկիր, որի ղեկավարութիւնը յայտարարում է, որ հայ սպանները յանցագործութիւն չի, այսինքն քնած մարդուն կացահարելը հերոսութիւն է, ոնց կարելի է այդ երկրի հետ շարունակել բանակցութիւններ Ղարաբաղի ճակատագրի մասին», - «Ա1+»-ին ասաց նա:

Պարոն Մանուկեանը մէկ անգամ եւս պնդեց Սերժ Սարգսեանին ներկայացրած իր 3 առա-

նա իր նախագահի հաւատում եմ»:

«Ա1+»-ի ղեկավարը, այդուհանդերձ, յաւելեց. - «Սակայն ես նաեւ նախապատրաստուած եմ այդ ամէն ինչին: Եւ ես պատրաստ եմ միշտ այսպիսի հարցերին պատասխանել»:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, թէ արդեօք այս մասնակի վերադարձով աւարտուած է 10-ամեայ պայքարը, Մովսէսեանը արձագանքեց, թէ չնայած օրական 20 րոպէս եթերաժամի տրամադրմանը, «Ա1+»-ը եւ «Արմնիւզ»-ը դեռ «դատաւարութեան պրոցէսի մէջ են»:

Անցեալ տարի հեռարձակման կապուղու համար «Ա1+»-ը մրցակցում էր հենց «Արմնիւզ»-ի հետ:

Հարցին, թէ որքանով է համապատասխանում այժմ «Արմնիւզ»-ի վարած լրատուական քաղաքականութիւնը «Ա1+»-ի վարած քաղաքականութեանը, Մովսէսեանը արձագանքեց, թէ իր ղեկավարած հեռուստաընկերութեան քաղաքականութիւնը չի պատրաստուած փոխել, սա ընդամէնը բիզնես համագործակցութիւն է. - «Ես համարում եմ, որ մենք պէտք է եզրեր գտնենք ե՛ւ այս դիրքորոշումը ներկայացնելու, ե՛ւ այն դիրքորոշումը ներկայացնելու: Հենց այդ առումով մտել եմ այդ գործարքի մէջ, եւ պէտք է որ ստացուի: Մենք մեր իրաւունքների տէրն ենք, բայց միեւնոյն ժամանակ կարող ենք կատարել պատուեր նոյն «Արմնիւզ»-ի կողմից, որը մեծ սիրով մենք կատարում ենք»:

Չարկներից առաջինը՝ Հայաստանը պէտք է ճանաչի ԼՂ անկախութիւնը:

Նա խորհուրդ է տալիս այս հարցում, չսպասել Ռուսաստանի կամ Միացեալ Նահանգների ղեկավարների արձագանքներին:

Վազգէն Մանուկեանն անդրադարձաւ նաեւ 2013թ. Նախագահի ընտրութիւններին: Պարոն Մանուկեանը վստահեցնում է, որ իր անունը նախագահի թեկնածուների ցուցակում չենք տեսնի:

«Բացառուած է, որ ես իմ թեկնածութիւնը առաջադրեմ», - յայտարարեց նա:

Բայց հնարաւոր է համարում միասնական թեկնածուի պաշտպանութիւնը, «իսկ թէ ում կը պաշտպանի կուսակցութիւնը, դա կ'երեւայ ապագայում»:

ԼՈՒՐԵՐ

«ՍԱ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԷՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ»

Տարածաշրջանային հետազոտությունների կենտրոնի ղեկավար, վերլուծաբան Ռիչարդ Կիրակոսեանը Ռամիլ Սաֆարովին Ադրբեջանին արտաքինաքաղաքականության հարցերում տեսնում է նաև Հայաստանի արտգործնախարարությունից բացթողումը:

«Սա պարտություն է հետընթաց էր Հայաստանի արտաքին քաղաքականության համար», - «Ազատություն» ռադիոկայանի հետ զրույցում ասաց Ռիչարդ Կիրակոսեանը՝ նշելով, որ տեղի ունեցածը անակնկալ էր, եւ դեռ 3-4 շաբաթ առաջ նշաներ կային, որ կարող է նման բան տեղի ունենալ: Հետեւաբար Հայաստանի արտգործնախարարությունը պետք է նախապես կոնկրետ քայլեր ձեռնարկէր. - «Սա բացառապես Հայաստանում առկա խորը մի խնդիր՝ այն, որ ռազմավարություն մշակման եւ պլանավարման անհրաժեշտություն կայ»:

Ինչ վերաբերում է Հունգարիայի հետ դիւանագիտական յարաբերությունները կասեցնելու՝ նախագահ Սերժ Սարգսյանի որոշմանը, ապա, վերլուծաբանի համոզմամբ, դա ոչ միայն ճիշդ, այլև տրամաբանական քայլ էր, քանի որ «Բաքուն եւ Բուդապեշտն այլընտրանք չէին թողել»:

Հայաստանի արտգործնախարարը Փարիզում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների հետ հանդիպմանը յայտարարել էր, որ Ադրբեջանը «խոչընդոտում է համանախագահների՝ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորմանն ուղղված ջանքերը»:

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանն արդէն յայտարարել է, որ ակնկալում է Մինսկի խմբի եւ միւս միջազգային կառույցների արձագանքը հայ սպային կացնահարողին ազատ արձակելու փաստի շուրջ:

Ռիչարդ Կիրակոսեանը եւս կարծում է, որ հայ սպային կացնահարած ադրբեջանցու ազատ արձակումը լուրջ դիւանագիտական ճգնաժամ է առաջացրել եւ իր ազդեցությունը կարող է ունենալ բանակցային գործընթացի վրայ. - «Սա մի դիւանագիտական ճգնա-

Քաղաքական վերլուծաբան Ռիչարդ Կիրակոսեան

ժամ է, որը Հայաստանին եւ Ադրբեջանին մղում է շատ լուրջ առճակատման, առճակատում, որն ամենալուրջն է վերջին շրջանում»:

Նրա համոզմամբ՝ Հայաստանն այժմ պետք է սպասի ադրբեջանական սադրանքի շուրջ միջազգային կառույցների, այդ թվում՝ ՆԱՏՕ-ի եւ Եւրամիության արձագանքին, եւ եթէ այդ արձագանքները բաւականաչափ կոչու չլինեն, ապա Հայաստանը պետք է վերանայի իր մասնակցությունը բանակցային գործընթացին, ինչպէս նաեւ՝ յարաբերությունները ՆԱՏՕ-ի եւ Եւրամիության հետ:

«Հայաստանը պետք է եւ կարող է քննարկել Մինսկի խմբի բանակցային գործընթացի դուրս գալու հնարավորությունը, Հայաստանը նաև պետք է զգուշացնի ՆԱՏՕ-ի եւ Եւրամիության հետ կապերը վերանայելու մասին՝ եթէ նրանք չարդարացնեն սպասումները», - ասում է Տարածաշրջանային հետազոտությունների կենտրոնի ղեկավարը:

Վերլուծաբանի խօսքով, ազատ արձակելով Սաֆարովին՝ Ադրբեջանը ցոյց տուեց, որ «սպառնալիք է ոչ միայն Հայաստանի կամ Լեռնային Ղարաբաղի, այլև ողջ տարածաշրջանի անվտանգության եւ կայունության համար»:

«Ադրբեջանը պետք է գին վճարի իր սադրանքի համար», - ասաց Կիրակոսեանը:

«ՕՔՍՖՈՐԴ ԱՆԱԼԻՏԻԿԱ»-Ն ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԵԼ Է ՍԻՐԻԱՅԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻՆ

Բրիտանական «Օքսֆորդ Անալիտիկա» հետազոտական կենտրոնը հանդէս է եկել «Սիրիահայտության դժուարին դրությունը բացառապես է Սփիւռքի իրականություն» խորագրի ներքոյ հրատարակմամբ, որում փորձ է արվում Սիրիայում ծաւալուող իրադարձությունների համատեքստում գնահատել սիրիահայ համայնքի հետագայ ճակատագիրն ու հնարավոր զարգացումները:

Յօդուածն արձանագրում է, որ ամենամեծ քրիստոնէական համայնքը ձեւաւորած սիրիահայությունը ներկայումս յայտնուել է բաւականին խոցելի վիճակում, քանի որ հայերն այստեղ համարում եւ ընկալում են նախագահ Բաշար Ասադի ռեժիմի կողմնակիցներ ու աջակիցներ:

«Տեւական ժամանակ բարեկեցիկ կենսով ապրած հայերը, ովքեր վայելել են իշխանութեան բարեհաճութիւնը, այժմ խոցելի են սիրիական ընդդիմադիրների առջեւ: Մինչդեռ հայերի տնտեսական մեծ

ներուժն ու առեւտրային կապերը օգտակար կարող են լինել ցանկացած կառավարութեան համար», - ասուած է հրատարակման մէջ:

Յօդուածում սիրիահայութեան խնդիրները դիտարկուել են նաև Հայաստան - Սփիւռք յարաբերությունների համատեքստում: Արձանագրում է, մասնաւորապէս, որ սիրիական ճգնաժամը բացառապես դարձրեց Հայաստանի Հանրապետությունից սփիւռքահայութեան սպասելիքների չափազանցուածությունը:

Սփիւռքահայութիւնը, ըստ վերլուծական կենտրոնի, խիստ քննադատութեան է ենթարկում Հայաստանի իշխանութիւններին սիրիահայերի խնդիրներին յաւուր պատշաճի չարձագանքելու համար: «Սակայն այս ճգնաժամը

ՏԻՐՈՒՆԻԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԱՅՄԱՆՁՈՒՄ ԵՆ ԳԱՆԱԶԵԼ ԱՐՑԱԽԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Տիրունիականները Ետարուրի մէջ՝ գոհուած ազատամարտիկներու շիրիմներուն այցելութեան պահուն

Սեպտեմբեր 4-ին ՄԴՀԿ «Սարգիս Տիրունի» ուսանողական-երիտասարդական միութիւնը տարածեց յայտարարութիւնը, պահանջելով ճանաչել Արցախի անկախութիւնը:

«Հունգարիայի իշխանութիւնը, անտեսելով քաղաքակրթական, ժողովրդավարական եւ քրէաիրաւական չափորոշիչները, փաստօրէն ինքն իրենց դարձրեց յանցաւոր գործելակերպի, հակամարդկային վանդալիզմի խրախուսող: Եւ այս ամէնն այն դէպքում, երբ այդ երկիրը հանդիսանում է ժողովրդավարութեան, ազատութեան, մարդկային իրաւունքների պաշտպանութեան, օրինականութեան ջատագով՝ Եւրոպական Միութեան լիիրաւ անդամ:

«Կոչ ենք անում Հայաստանի իշխանութիւններին, Ադրբեջանի իշխանութեան աւելի ու աւելի սաստկացող հակահայկական քա-

ղաքականութեան մարտահրաւէրները ճկուն եւ ինքնավստահ գործելակերպով դիմակայելու համար սկսել Արցախի Հանրապետութեան անկախութեան ճանաչման գործընթացը», ասուած է յայտարարութեան մէջ:

ՄԴՀԿ Սարգիս Տիրունի ուսանողական միութիւնն Սեպտեմբեր 1-ին՝ Արցախի անկախութեան տօնին նուիրուած իր աւանդական այցելութիւնը կատարեց Եռաբլուր:

Տիրունիականները մէկական ծաղիկ դրեցին բոլոր գոհուած ազատամարտիկների շիրիմներն: Նրանց ուղեկցում էին Հնչակեան «Փարամազ» Չոկատի հրամանատար Վլոդիմիր Ազատեանը, «Ղարաբաղի պատերազմի վետերանների միութեան» ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաև ԱՍԱԼԱ-ի անդամ Վազգէն Սիսեւեանն ու ՄԴՀԿ ատենապետ Գէորգ Պերկուպերկեանը:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մարտնախուճ էջ 1-էն

նի վարչութիւնը ողջունում է Հայաստանի իշխանութիւնների՝ Հունգարիայի հետ դիւանագիտական յարաբերությունների կասեցման որոշումը, ինչպէս նաև յոյս յայտնում, որ այսքանով գործընթացը չի աւարտուել, իսկ Սաֆարովը կը ստանայ իր արժանի պատիժը՝ լինի նա Բուդապեշտի բանտում, թէ Բաքուի իր տանը: Ադրբեջանական իշխանութիւնների՝ մարդասպանին իբրև հերոս ընդունելու եւ մեծարելու փաստն էլ ցոյց

է տալիս, թէ ինչ ֆաշիստական, հայատեաց ու մարդատեաց մթնոլորտ է տիրում մեր հարեւան երկրում:

ՄԴՀԿ-ն վստահ է, որ Սփիւռքի կազմակերպական կառույցներն իրենց ողջ ուժով եւ կարողութեամբ կը սկսեն պայքարը, որպէսզի ողջ աշխարհն արժանի գնահատական տա Հունգարիայի ուխտադրուծ, իսկ Ադրբեջանի էլ ֆաշիստական քաղաքականութեանը: Հատուցման պահը մօտ է:

ՄԴՀԿ Հայաստանի վարչութիւն

դիմագրաւելու համար պաշտօնական երեւանը շատ սահմանափակ հնարաւորութիւններ ունի», - նշում է «Օքսֆորդ Անալիկա»-ն՝ արձանագրելով, որ Հայաստանն իրականացնում է մի շարք միջոցառումներ, որոնք միտուած են սիրիահայութեան անվտանգութեան խնդիրների լուծմանը:

«Բացի Հայաստան մեկնել ցանկացող սիրիահայերի մուտքի եւ կացութեան խնդիրները հոգալուց, Հայաստանը նաև դիւանագիտական խողովակներով փորձում է սիրիահայութեան անվտանգութեան խնդիրներն արժարծել ինչպէս սիրիական իշխանութիւններ:

րի, այնպէս էլ ընդդիմադիրների հետ իր շփումներում: Այս ուղղութեամբ Հայաստանի իշխանութիւնների կատարած որոշ քայլեր երբեմն անտեսանելի են մնում», - ասուած է հրատարակման մէջ:

«Օքսֆորդ Անալիտիկա»-ն նաև նկատում է, որ կապուած ներհայաստանեան խնդիրների հետ՝ աշխատատեղերի բացակայութիւն, կոռուպցիա եւ այլն, Հայաստան եկող սիրիահայերը այս երկիրը յաճախ դիտարկում են իբրև ժամանակաւոր բնակատեղի, որտեղից հետագայում շատերը փորձ կ'անեն տեղափոխուել հիւսիսամերիկեան կամ եւրոպական երկրներ:

ՍԻՐԻԱՅԱՑԵՐԻ ԴՊՐՈՑԻՆ ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ ԱԶԱԿՑԵԼՈՒ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանում գտնուող սիրիահայ երեխաների կրթութեան կազմակերպման հարցերը քննարկելու նպատակով՝ ՀՀ կրթութեան եւ գիտութեան նախարար Արմէն Աշոտեանը հրաւիրել է աշխատանքային խորհրդակցութիւն, որին մասնակցում էին ՀՀ պիւլուքի նախարարութեան եւ Երեւանի քաղաքապետարանի, ինչպէս նաեւ սիրիահայ համայնքի ներկայացուցիչները:

Այս մասին տեղեկացնում են ՀՀ ԿԳ նախարարութեան լրատուական ծառայութիւնները:

Սիրիահայ համայնքի ներկայացուցիչների խնդրանքով քննարկուել է Երեւանի դպրոցներից մէկում, Սիրիայի կրթական ծրագրերին համապատասխան, նոր դպրոց հիմնելու հարցը: Քննարկուել են մի քանի տարբերակ դպրոցի տարածքի հետ կապուած:

Կրթական գործընթացի վերահսկողութիւնը կ'իրականացուի ՀՀ ԿԳ-ի կողմից նշանակուած պատասխանատուի կողմից, ով նախարարի առաջարկով պէտք է լինի սիրիահայ համայնքի ներկայացուցիչ: Դասագրքերի ու կրթական ծրագրերի խնդիրն առաջիկայում

կը լուծուի համայնքի կողմից, դրանք պէտք է բերուեն Սիրիայից, իսկ սիրիահայ երեխաներին կը դասաւանդեն այնտեղից եկած ուսուցիչները:

Սիրիահայերի դպրոցին ֆինանսապէս աջակցելու խնդիրը կը ստանձնի Հայաստանի Սոցիալ-Դեմոկրատական Հնչակեան Կուսակցութիւնը:

Խորհրդակցութեան ընթացքում նախարար Արմէն Աշոտեանին զեկուցել են, որ այս պահին Հայաստանի դպրոցներում սովորելու յայտ են ներկայացրել սիրիահայ 210 երեխաներ, որոնցից 107-ը՝ հիմնական, 103-ը՝ աւագ դպրոցում ընդգրկուելու համար:

Նկատի ունենալով, որ շատ երեխաներ Հայաստան են եկել առանց անձնական գործերի, ՀՀ ԿԳ նախարարը յանձնարարել է՝ անկախ հանգամանքներից՝ երեխաներին ընդունել դպրոց:

«Իրենց ցանկութեամբ եւ ընտրութեամբ՝ սիրիահայ երեխաները կարող են յաճախել նաեւ սովորական հայկական դպրոց եւ կրթութիւն ստանալ հայկական ծրագրերով», - նշել է ՀՀ ԿԳ նախարարը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

28 Օգոստոս 2012-ին, հիմնուելով «The Truth Paris» լրատուական գործակալութեան կայքէջին մէջ գետեղուած տեղեկութեան, Սուրիական հեռատեսիլի լրատու կայանը «Syria News Channel» լուր մը կը սփռէ թէ Դամասկոսի Զամալքա թաղամասին մէջ հայ ընտանիքի մը (6 անդամներէ բաղկացած) դաժան սպանութեան մասին: Լրատուութեան պարունակութիւնը խիստ մտահոգիչ էր: Անոր բովանդակութիւնն էր. «Դամասկոսի Զամալքա թաղամասին մէջ բազմութեան մը առջեւ դաժանօրէն կը սպանուի հայ ընտանիք մը: «Ազատ Բանակ» կոչեցեալ խմբաւորումը արդէն իսկ սպառնացած էր ծագումով հայ քաղաքացիներէն վրէժ լուծել»:

Դամասկոսի Հայոց Թեմի Ազգ. Առաջնորդարանի եւ Դամասկոսահայութեան Շտապ Օգնութեան Մարմինը երկու օրեր շարունակ գաղութի տոմարներու տուեալներուն հիման վրայ փորձեցին ստուգել վերոնշեալ ընտանիքին ինքնութիւնը: Ըստ Դամասկոսահայութեան տոմարին պարզուեցաւ մանաւանդ, որ Դամասկոսի Զամալքա թաղամասին մէջ հայ ընտանիք մը չապրիր: Դամասկոսի Ազգ. Առաջնորդարանը իր հերթին հարցում կատարեց լրատուական հեռատեսիլի կայանին տնօրէնութեան, որ միայն նշեց, թէ կայանը հիմք ընդունած է «The Truth Paris» կայքէջին տուեալները: Ուստի, բարեբախտաբար, հայ ընտանիքի սպանութեան տեղեկութիւնը

կարելի չէղաւ հաստատել եւ կը հերքուի այն:

Ի պատասխան այս լրատուութեան Դամասկոսի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանեանը գրաւոր նամակով մը բողոք ներկայացուց Սուրիական հեռատեսիլի լրատու կայանի տնօրէնին: Միաժամանակ Շաբաթ 1 Սեպտեմբեր 2012-ին, յատուկ ժամադրութեամբ այցելութիւն տուաւ Սուրիոյ Լրատուութեան Նախարար Տիար Ումրան Ալ-Չուռուպիին եւ անձնապէս բողոք ներկայացուց յանուն Սուրիահայութեան: Հանդիպման ժամանակ Սրբազան Հայրը Նախարարին փոխանցեց Սուրիահայութեան վրդովմունքը, ցաւ յայտնելով որ այսպիսի լրատուութիւն մը կը հրապարակուի պաշտօնական կայանէ մը, հիմնուելով ոչ պաշտօնական աղբիւրի մը վրայ եւ առանց ստուգելու անոր ճշմարտացիութիւնը: Նախարար Ալ Չուռուպին իր հասկացողութիւնը յայտնեց կատարուածին համար եւ ըսաւ թէ սխալը արդէն իսկ կասեցուած է եւ տուեալ աշխատակիցը պատասխանատուութեան պիտի հրաւիրուի: Սրբազան Հայրը բարեացակամ ընդունելութեան համար շնորհակալութիւն յայտնեց եւ ապա նախարարին հետ քննարկեց յառաջիկայ համագործակցութեան կարելիութիւնները:

Դիւան Դամասկոսի Ազգ. Առաջնորդարանի Դամասկոս, 2 Սեպտեմբեր 2012

ՀԱՍՆԴՐԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ

Շարունակուած էջ 1-էն

կելու Ատրպէյճանում դատավճռի իրականացման շարունակմանը: Ուստի, Հունգարիայի կառավարութիւնը պէտք է կանխատեսէր Ռամիլ Սահիբ Սաֆարովի փոխանցման վերաբերեալ կայացրած իր որոշման հետեւանքները, որի արդիւնքում արդիւնաւէտ կերպով դադարեցուց սպանութիւնը կատարած յանցագործի նկատմամբ արդարադատութեան իրականացումը»:

Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պետական քարտուղար Ջոլիթ Նեմետ, Պուտայիչտի մէջ Ատրպէյճանի դեսպան Վիլյայաթ Կուլիբեկին հրաւիրեց նախարարութիւն եւ տեղեկացուց, որ Հունգարիան անընդունելի կը համարէ հունգարական դատարանի կողմէ ցմահ դատապարտուած ատրպէյճանցի ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովին ներման արժանացնելու փաստը: Հունգարացի պատասխանատուն նշեց, թէ Ատրպէյճանի կողմէ ձեռնարկուած քայլերը կը հակասեն միջազգային իրաւունքի չափանիշներուն եւ նոյնինքն այդ երկրի կողմէ աւելի կանուխ տրուած պաշտօնական խոստումներուն, ըստ որոնց, Սաֆարովը Ատրպէյճանի մէջ կը շարունակէ կրել պատիժը:

Միաժամանակ, Հունգարիայի արտաքին գործոց եւ արդարադատութեան նախարարութիւնները միացեալ յայտարարութեան մը մէջ նշեցին, որ Հունգարիան, հետեւելով գործող կանոններուն, գործած է թափանցիկ կերպով: «Հունգարիան իւրաքանչիւր պետութեան հետ յարաբերութիւններու մէջ հաւատարիմ է միջազգային իրաւունքի կանոններուն եւ նոյնը կ'ակնկալէ միջազգային գործընկերներէն», - ըստուած էր յայտարարութեան մէջ, նկատել տալով, որ Հունգարիան խորին յարգանք կը տածէ քրիստոնէական Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի մշակոյթի ու աւանդոյթներուն նկատմամբ:

Յայտարարութեան մէջ նաեւ արտասանք կը յայտնուէր Հունգարիոյ հետ յարաբերութիւնները իզեւելու Հայաստանի որոշումի մասին:

Հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանը քննարկեց պահուել կացինահարած ատրպէյճանցի ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովի ներման արժանացումն ու Հունգարիոյ կողմէ Ատրպէյճանի արտաքանձնումը շարունակեցին քննադատութեան ենթարկուելի շարք մը պետութիւններու ու կառույցներու կողմէ:

Եւրոպական միութեան արտաքին գործոց նախարար Քեթրին էշթըն եւ միութեան ընդլայնման եւ եւրոպական հարեւանութեան քաղաքականութեան հարցերով յանձնակատար Շթեֆան Ֆիւլէ անհանգստութիւն յայտնեցին Ատրպէյճանի կողմէ մարդասպան Սաֆարովին ներում շնորհելու փաստին կապակցութեամբ: Անոնք յայտարարութեամբ մը, նաեւ կոչ ուղղեցին Ատրպէյճանին եւ Հայաստանին՝ ցուցաբերելու զսպուածութիւն՝ որպէսզի կանխուի իրավիճակի շրկացումը:

Ֆրանսա մտահոգութիւն յայտնեց Ատրպէյճանի իշխանութիւններուն կողմէ Ռամիլ Սաֆարովին ներման արժանացնելու փաստին առնչութեամբ: Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան տարածած յայտարարութիւնը նշեց, որ Ֆրանսան, ինչպէս Միսսկի խումբի միւս համանախագահ

երկիրները կը կարծէ, որ այդ որոշումը կրնայ լրջօրէն վնասել Լեւնային Ղարաբաղի հակամարտութեան բանակցային ջանքերուն եւ հակամարտ կողմերուն միջեւ վաստահոլութեան միջոցով ստեղծման:

Իր կարգին Ռուսաստան, իբրեւ Միսսկի խումբի համանախագահ երկիր, խոր մտահոգութիւն յայտնեց առանձնակի դաժանութեամբ հայ սպային սպանած ոճրագործին Պաքուի մէջ ներման արժանացման եւ անոր Ատրպէյճանի իշխանութիւններուն արտաքանձնելու Հունգարիոյ քայլի մասին: Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական ներկայացուցիչ Ալեքսանտր Լուքաչեւիչը կարծիք յայտնեց, որ ատրպէյճանական եւ հունգարական կողմերուն գործողութիւնները կը հակասեն այն ջանքերուն, որոնք միջազգային մակարդակի վրայ եւ առաջին հերթին ԵԱՀԿ Միսսկի խումբի աշխատանքին շնորհիւ համաձայնեցուած են եւ ուղղուած՝ տարածաշրջանին մէջ լարուածութեան թուլացման:

Միսսկի խումբի համանախագահները՝ ամերիկացի Ռուպերթ Պրատքէ, ռուս իկոր Փոփով եւ ժաք Ֆոր, որոնք Փարիզի մէջ հանդիպումներ ունեցան Հայաստանի ու Ատրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարներուն հետ, մտահոգութիւն ու հրաշփափութիւն յայտնեցին Սաֆարովի ներման եւ յանցագործութիւնը փառաբանելու կեցուածքներուն առնչութեամբ, ինչ որ, ըստ համանախագահներուն, բացասաբար կ'ազդէ բանակցային գործընթացի եւ կողմերու միջեւ վաստահոլութիւն հաստատման վրայ:

Միւս կողմէ, Հունգարիոյ կառավարութիւնը հերքեց Սաֆարովի արտաքանձնման հարցով Պուտայիչտի եւ Պաքուի միջեւ տնտեսական գործարքի մասին լուրերը: Կառավարութեան համաձայն, Հունգարիան Սաֆարովի արտաքանձնման հետ կապուած վախճանու ոչինչ չունի, որովհետեւ ամբողջ գործընթացը իրականացուած է միջազգային կանոններու համաձայն:

Ոճրագործ Սաֆարովի ազատ արձակումը քննադատեց նաեւ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը՝ նախագահ Պարաք Օպամայի զխաւորութեամբ:

Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան անդամ Ատամ Շիֆ խոր մտահոգութիւն յայտնեց հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանին սպանման ատրպէյճանցի ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովի արտաքանձնման եւ ներումի արժանացման առնչութեամբ: «Հունգարիան, ուր Սաֆարովը դատապարտուած էր ցմահ ազատազրկման, եւ Ատրպէյճանը պարտաւոր են միջազգային հանրութեան բացատրութիւն տալ արդարադատութեան նկատմամբ այս սարսափելի ոտնձգութեան համար», ըսաւ Ատամ Շիֆ, ընդգծելով, որ այս անընդունելի լուծում է խոստովանուած ոճրագործութեան համար:

Քոնկրէսականներ Պրէտ Շըրմըն, Ֆրենք Փալոնն եւ Հաուըրտ Պերմըն եւս դատապարտեցին Ատրպէյճանի եւ Հունգարիոյ իշխանութիւններուն յանցաւոր գործարքը: Այս առթիւ Հայութեան կողմէ բողոքի ցուցերը կը շարունակուէին Հայաստանի եւ արտասահմանի մէջ՝ Հունգարիոյ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններուն առջեւ:

«ԻՍԱՀԱԿ» ՄՐՐԻԿԵՆ ՎՆԱՍՈՒԱԾ ԵՆ ՆԱԵՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

Անցեալ շաբթուայ ընթացքին «Իսահակ» ջրամբրիկը հարուածեց Լուիզիանա նահանգը, իր ճամբուն վրայ գործելով մեծ աւերներ: Ամենէն աւելի վնասուած շրջաններէն մէկն էր, Լափլաք քաղաքը, որ կը գտնուէի Նիւ Օրլիանցի եւ Պաթոն Ռուփի միջեւ: Շրջանին մէջ ջրերի բարձրութիւնը հասած է մինչեւ 9 ոտք բարձրութեան: Քաղաքին մէջ կը բնակին 5 հայ ընտանիքներ, որոնց բնակարանները մեծ վնասներ կրած են: Պաթոն Ռուփի Հայկական Ս. Կարապետ եկեղեցին կազմակերպած է

Շաբ.բ էջ 8

ՊԵՆԵՏԵԿԺԿՄՈՆԵ «ՄԻՆՉԵԻ ԵՐԷԿ ԵՍ ՇԱՏ ԳՊԱՐՑ ԷԻ, ՈՐ ԶՈՒՆԳԱՐԱՑԻ ԵՄ»

Հունգարիայի որոշումը՝ հայ սպայ Գուրգեն Մարգարեանին դաժանաբար սպանած Ռամիլ Սաֆարովին արտալիցադատելու մասին, չէր կարող լայն եւ միանշանակ բացասական արձագանգ չզգտնել հայերի շրջանում:

Այս տեղեկատուութեան տարածումից անմիջապէս յետոյ բողոքի ինքնաբուխ ակցիա տեղի ունեցաւ Հունգարիայի հիւպատոսարանի մօտ, իսկ բոլորի խօսակցութեան՝ աւելի շուտ վրդովմունքի թիւ մէկ թեման դարձան Սաֆարովի ու Հունգարիան: Ի դէպ, հունգարական իշխանութիւնները որոշումը դժգոհութիւն է առաջացրել, ոչ միայն հայերի, այլ հենց հունգարացիների շրջանում:

Հունգարացի հայազետ Բենեդեկ Ժիզսոնի HayNews.am-ի հետ հարցազրոյցում պատմեց, որ անմիջապէս այս նորութեան տարածումից յետոյ հունգարացիները «ֆէյսպուք»-ում սկսել են իրենց դժգոհութիւնը յայտնել կատարուածի առնչութեամբ:

«Մինչեւ երէկ ես շատ հպարտ էի, որ հունգարացի եմ, շատ հպարտ, որ մեր երկրում դատարարութիւնն արդար է: Սաֆարովի պատիժը արդարացի էր, քանի որ համապատասխանում էր արարքին: Իսկ երէկուանից յետոյ ես նոյնիսկ ամաչում եմ: Ես ծնունդով հունգարացի եմ, բայց այսօրուանից ինձ համարում եմ հայ: Բայց պէտք է նշեմ, որ Հունգարիայի կառավարութեան որոշումը չի համապատասխանում Հունգարիայի ժողովրդի կարծիքին, որովհետեւ Հունգարիայի ժողովուրդը միշտ համարում էր, համարում է եւ ապագայում էլ համարելու է հայ ժողովրդին որպէս իր բարեկամ: Մեր ժողովուրդների շփումները 1000 տարուայ պատմութիւն ունեն: Հունգարացի թագաւոր Պիլա 4-ը հող է նուիրել հայերին այն ժամանակուայ մայրաքաղաք Էսթերգոմում: Յետոյ Հունգարիայի այլ իշխաններ արտօնութիւններ են տուել հայերին, ազնուական տիտղոսներ: Բացի այս, հայերը պաշարել են հունգարացիների կողքին՝ հակաաւստրիական ազատագրական պայքարի ժամանակ, իրենց կեանքն են տուել Հունգարիայի համար: Հայ-հունգարական բարեկամութիւնը չի սահմանափակուում սիրուն խօսքերով: Երկու ժողովուրդներն ունեն շատ ընդհանրութիւններ: Պատմութիւնը որ թերթում ենք, տեսնում ենք, որ նոյն թուրքերը քանդել են մեր եկեղեցիները, յուշարձանները: Այն մշակութային արժէքները, որ կան ասե՛ք իտալիացում, եղել է նոյն Հունգարիայում, բայց թուրքերի կողմից ոչնչացուել են: Հիմա, որ երէկուայ անբարոյական արարքի հետեւանքով Հայաստանի եւ Հունգարիայի դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուել են, դա չի նշանակում, որ այդ երկու ժողովուրդների կապերն են խզուել: Այդ փոխադարձաբար ջերմ յարաբերութիւնն երբ չեն կարող խզուել:

«Ու՛մ «քանքերով» է ընդունուել այս որոշումը:

«Ասեմ, որ այս որոշումը չի արդարացնում ոչ միայն Հունգարիայի ժողովուրդն, այլեւ իշխող կուլիցիան: Հունգարիայի իշխող կուսակցական դաշինքը հայամէջտ

է: Օրինակ 2011-ին ընդդիմադիր մի կուսակցութիւն, որն իմ կարծիքով կաշառք էր վերցրել Ատրպէյճանի կառավարութիւնից, ուզում էր Հունգարիայի խորհրդարան անցկացնել մի օրինագիծ, որը դատապարտում էր «Խոջալուի դէպքերը»: Իշխող կուսակցութիւնը խոչընդոտել է այս օրինագծի անգամ քննարկումը, այսինքն՝ նոյնիսկ խորհրդարանի օրակարգ չի մտել: Այդ որոշումը, իմ կարծիքով, մեր արագործնախարարութեան մի քանի յիմար ղեկավարների որոշումն է, որը չզիտեմ ոնց կարողացան անցկացնել կառավարութիւնում:

«Հայաստանի իշխանութիւնների կողմից Հունգարիայի հետ դիւանագիտական կապերը խզելու որոշումն, ըստ ձեզ, արդարացի» էր:

«Այդ որոշումը շատ անապասելի էր ու շատ լուրջ արարք էր եւ դրան պէտք էր լուրջ արձագանգ: Կարծում եմ, որ եղաւ ճիշտ արձագանգ, բայց պէտք է նշեմ՝ այն, որ դիւանագիտական կապերը հիմա խզուել են, դա չի նշանակում, որ ժողովուրդների կապն է խզուել ու այդ կապերը չեն շարունակուելու: Հայ-հունգարական յարաբերութիւնները նոր ինտենսիւթեան են հասել ու սա դեռ չի նշանակում, որ համագործակցութիւնը դադարում է: Խորհրդարանների միջեւ կան խորը կապեր, ուստի կարծում եմ, նաեւ Հունգարիայի խորհրդարանը պէտք է ամէն ինչ անի, որ վերականգնուի դիւանագիտական կապը: Բոլոր հայերին ասեմ, որ հունգար ժողովուրդն այս պահին իր կողքին է ու դատապարտում է այս արարքը: Ես մի քանի անգամ արդէն ասել եմ ու հիմա էլ Հունգարիայի ողջ ժողովրդի անունից ուզում եմ ներողութիւն խնդրել հայերից: Հունգարիայի նախկին արագործնախարարն արդէն ներողութիւն խնդրել է, մնում է մեր իշխանութիւնը եւս դա անի, ու շտիկուի յառաջացած դիւանագիտական ճգնաժամը: Լիովին հասկանում եմ հայ ժողովրդի մէջ վրդովմունքը, հասկանում եմ ինչու են «լօլիկապատել» հիւպատոսարանի շէնքը: Ես երէկ տարբեր տեղեր եղայ, տարբեր մարդկանց հետ շփուեցի ու նկատեցի, որ հայերի ամենայնաճախ կիրառուող բառը դարձել է «Հունգարիան», բացասական իմաստով ի հարկէ:

«Ասում եմ, Ատրպէյճանը 3 միլիարդ դոլար է ծախսել Սաֆարովի

ՎՐԱՍԱՆԻ ԶԱՅԵՐՈՒ ՑՈՅՑԸ ՍԱՖԱՐՈՎԻ ԱՐՏԱԳԱՆՄԱՆ ԴԵՄ

Սեպտեմբերի 1ին Վրաստանի մայրաքաղաքի Թբիլիսիի Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցու «Հայարթուն» մշակութային կեդրոնի եւ այլ կազմակերպութիւններու մասնակցութեամբ տեղի ունեցաւ բողոքի ցոյց քաղաքի հունգարական դեսպանատան դիմաց:

Ցուցարարներն իրենց բողոքն ու ցասումը կ'արտայայտէին Հունգարիոյ իշխանութիւններուն դէմ, որոնք Օգոստոսի 31ին արտալիցադատեցին ատրպէյճանցի Ռամիլ Սաֆարովը: Ան Փետրուար 19ին, 2004, կացինով սպանած էր հայկական բանակի սպաներէն Գուրգեն Մարգարեանը: Այս առթիւ ցուցարարները բողոքագիր մը փոխանցեցին վրաստանի մօտ Հունգարիոյ դեսպան Շանտոր Սապոսին:

ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՅՑ ԼՈՆՏՈՆԻ ԶՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԴԵՄՊԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ

Բրիտանական մայրաքաղաքի հայ զաղութի տարբեր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները բողոքի ցոյց մը կատարեցին Լոնտոնի մէջ: Ցուցարարները բուռն կերպով բողոքեցին ատրպէյճանցի ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովի ազատ արձակման դէմ: Անոնք դատապարտեցին հունգար իշխանութիւններու այս պախարակելի արարքը, միջազգային կառույցներէն պահանջեցին դատապարտել այս անընդունելի արարքը, որ համագոր է կրկնակի ոճրագործութեան:

ՏՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎԻ ԶԱՅԵՐՈՒ ՑՈՅՑԸ

Ռուսական Տոնի Ռոստով քաղաքի հայերը բողոքի ցոյց մը կատարեցին Հունգարիոյ ներկայացուցչութեան դիմաց: Արդարեւ, անոնք իրենց բողոքն արտայայտեցին Հունգարիոյ իշխանութիւններուն, որոնք օրեր առաջ, արտալիցադատեցին հայ սպային կացինով սպանած Ռամիլ Սաֆարովին: Ան Ատրպէյճան հասնելու պէս ազատ արձակուած էր եւ հազարապետի կոչում ստացած:

Ռոստովի հայերը իրենց կազմակերպած ցոյցի ընթացքին պարզած էին կարգախօսներ, որոնց վրայ գրուած էին «Հունգարիա, ուղղէ սխալը», «Հայ ժողովուրդը չի կրնար այս մէկը ներել», «Կը պահանջենք Ռամիլ Սաֆարովի ձերբակալումը»:

ԶՈՐԴԱՆԳԻՍ ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԷՋ ԶՈՐՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ԶԱՄԱՐ

Անցեալ Կիրակի, Սեպտեմբերի 2ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի մէջ պատարագէն յետոյ, Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ-ի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն, Սուրբոյ մէջ ռազմական գործողութիւններու հետեւանքով զոհուած հայերու եւ հաւատակիցներու համար:

Ս. Պատարագին եւ հոգեհանգիստին ներկայ էին Հայաստանի մէջ Սուրբոյ գործերու ժամանակաւոր հաւատարմատար լիազօր նախարար Մամուկ Ալ Հարիրի ինչպէս նաեւ սուրիահայ համայնքի ներկայացուցիչներ ու ուխտաւորներ:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միջ եկեղեցական յարաբերութիւններու բաժնի տնօրէն Տ. Յովակիմ եպս. Մանուկեանը ցաւ յայտնելով Սուրբոյ մէջ շարունակուող հակամարտութեան առթիւ յանուն Ս. Էջմիածնի միաբանութեան ցաւակցութիւններ յայտնեց հայ համայնքի զոհուածներու ընտանիքներուն եւ հարազատներուն:

Հոգեհանգիստէն ետք Ամենայն Հայոց Հայրապետն ընդունեց Հայաստանի Սուրբոյ գործերու հաւատարմատարին: Զրոյցի ընթացքին Վեհափառ Հայրապետը իր մտահոգութիւններն արտայայտելով Սուրբոյ իրավիճակի մասին, յոյս յայտնեց որ Սուրբոյ ժողովուրդը կը յղթահարէ ներկայի դժուարութիւնները եւ կը վերադառնայ իր կեանքի բնականոն ընթացքին:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՍԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՀԵՏ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՂՆԵՐ՝ Տ. ՎՐԹԱՆԵՍ ԱԻԱԳ ՔՅՆՅ. ԳԱԼԱՅԵԱՆ ԵՒ ԷՏՈՒՐՈՏ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ

«Մասիս» շաբաթաթերթի Յուլիսի չափորդական 26 եւ 27 թիւերու մէջ լոյս տեսաւ Հնչակեան կուսակցութեան ղեկավարներէն Ալեքսիս Տէմիրճեանի հետ հարցազրոյցը, ուր մանրամասն կը պատմէ հայ երեք աւանդական կուսակցութիւններու ղեկավարներու եւ թուրքիոյ Արտաքին գործոց նախարարի հետ հանդիպում մը: Պատմութեան համար ուսանելի եւ ընդհանրապէս հետաքրքրական տեղեկագիր մըն է, որ իւրաքանչիւր հայ, որ Հայ Դատով կը հետաքրքրուի, պէտք է կարդայ:

Այս ընթերցումէն ետք է որ մեր մէջ եւս արթնցաւ տեղեկացնել այն միւս հանդիպումի մասին, որ տեղի ունեցաւ 26 տարի ետք ԱՄՆ-ի մայրաքաղաք Ուաշինկթընի մէջ:

2003-ի Յուլիսի կէսերուն հանդիպում մը տեղի ունեցաւ թուրքիոյ դեպան էջվէթ Թէզքանի հետ, որ նաեւ Արտաքին գործոց նախարարութեան հետախուզութեանց եւ փորձառական ուսումնասիրութեանց բաժանմունքին ղեկավարն էր: Իր իսկ նախաձեռնութեամբ կայացած այս հանդիպման ներկայ էին Ուաշինկթընի հայ գաղութի մի քանի երեւելի անձինք եւ ինքս՝ իբրեւ հովիւ եկեղեցու: Միւսներն էին Պրն. Էտուրտ Ալէքսանտր, որ տարիներու դիւանագիտական փորձառութիւն ունէր իբրեւ Ամերիկայի Ձայնի հայկական բաժնի վարիչ-անօրէն եւ յետոյ Արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ (State Department) իբրեւ դիւանագէտ՝ գանազան պաշտօններ զբաղեցուցած: Ներկայ էին նաեւ այժմ հանգուցեալ Պրն. Վարդգէս Պալեանը եւ իր նոյնքան աքթիւ տիկինը՝ Ռիթա Պալեանը: Երկուքն ալ թէ՛ եկեղեցու շրջանակէն ներս եւ թէ՛ ՀԲԸ Միութեան մէջ առաջնորդող եւ ղեկավար դիրքերու վրայ գտնուած են տարիներու ընթացքին: Վերջիններս ազնւօրէն տրամադրեցին իրենց բնակարանը այս հանդիպումին համար: Ասիկա առաջին անգամը չէր, որ Պալեաններու բնակարանը կը գործածուէր նման հանդիպումներու համար: ՀՀ դեսպանատան հաստատուելէն առաջ անոնց բնակարանը եղած էր անպաշտօն վայրը ժողովներու եւ խորհրդակցութեանց՝ դեսպաններու, Գոնկրէսի անդամներու եւ պետական պատուիրակութիւններու հետ, այստեղէն կամ Հայաստանէն: Թէ՛ իրենց սրտաբաց հիւրասիրութիւնը եւ թէ՛ իրենց բնակարանի մէջ շքեղ եւ առատօրէն

Էջվէթ Թէզքան

ցուցադրուած հայ մշակոյթը ներկայացնող արուեստի նմուշները իրենց բնակարանը դարձուցած էին ցանկալի վայր մը այս տեսակ ժողովներու:

Ժողովը սկսաւ դեսպան Թէզքանի այն տեղեկութեամբ, որ իր իսկ առաջարկն էր Սփիւռքի հայ գաղութի ղէմքերու հետ հանդիպում ունենալ՝ ճշդելու անոնց մտայնութիւնը հայ-թուրքական յարաբերութիւններու առնչութեամբ, եւ այս առաջարկը ընդունուած էր թուրք կառավարութեան կողմէ, եւ թէ՛ այն կը վայելէր լրիւ աջակցութիւն: Ընդգծեց նաեւ այն, որ իր կառավարութեան դիրքը արդիւնք է անկախ Հայաստանի մը հաստատումին եւ որ իսթան հանդիսացած է թուրքիոյ, որ առնէ ամէն քայլ ղէպի յարաբերութեան բարելաւում, բայց ամերիկահայոց պնդումը, առաջին հերթին Յեղասպանութեան ճանաչումը այս մերձեցման առաջընթացին արգելք կը հանդիսանայ:

Ան նշեց սակայն, որ երկխօսութիւնները թուրք եւ հայ պաշտօնատարներու միջեւ կը շարունակուին իրենց պատկան մայրաքաղաքներու մէջ եւ նշան են երկուստէք ցուցադրուած բարի կամեցողութեան:

Նոյնպէս եւ հայկական կողմէ յստակօրէն ըսուեցաւ, որ ոչ մէկ հայ գաղութ ԱՄՆ-ի մէջ ի զօրու է խօսիլ այն հարցերու մասին, որոնք յստակօրէն հայ-թուրքական երկու պետութեանց բանակցութեանց ծիրին մէջ են:

Այդքանը ըսելէ ետք մեր խումբը վերահաստատեց այն, որ Սփիւռքի հայութիւնը թուրքիան պատասխանատու կը նկատէ այն բոլոր պատահարներու համար, որ տեղի

ունեցած են 1800-1923 թթ. Ժամանակամիջոցին, մասնաւորաբար՝ գանդուածային աքսորներու եւ սպանութեանց համար, որոնք հանգեցան Յեղասպանութեան:

Աւելին՝ ըսուեցաւ, որ կան տակաւին հիմնական ուրիշ հարցեր, որոնք պէտք է բերուին սեղանին: Անոնցմէ ոչ նուազագոյն կարեւորութիւն ունեցողն է Լոզանի Դաշնագրի տրամադրած միջոցառումները՝ փոքրամասնութեանց իրաւունքներու պահպանութեան առնչութեամբ:

Դեսպանին ուշադրութեան յանձնուեցաւ նաեւ այն, որ նոյնինքն այս ժողովը տեղի կ'ունենար հազարաւոր մղոններով հեռու մեր պապենական հողերէն եւ տուներէն՝ իբրեւ արդիւնք եւ հետեւանք Օսմանեան եւ Երիտթուրք կառավարութեանց որդեգրած քաղաքականութեան: Ասիկա դուռը բացաւ յիշեցնելու դեսպան Թէզքանին ներկայներէն մէկուն անհատական ընտանեկան ողիսականները: Անոնցմէ մէկը սկսաւ կուտինայէն (Քութահիա), ուրկէ Պալեան մեծ հայրը եւ ընտանիքի միւս անդամները ենթարկուեցան «տեղափոխութեան» ղէպի Քիրքուք (այսօրուան Հիւսիսային Իրաք) եւ անկէ՝ ղէպի Տըրաա, Սիւրիա, Դամասկոսի հարաւը: Անկէ վերջ, քաջալերուած Ֆրանսիացիներէն, հայերը վերադարձան Ատանա՝ դարձեալ խաբուելու համար եւ ենթարկուելու երկրորդ աքսորին՝ այս անգամ ներկայ թուրքիոյ «հայրը» նկատուած Մուսթաֆա Քէմալի ուժերու կողմէ:

«Պարոն դեսպան, այստեղ Դուք ի ներկայութեան էք այն վերապրողներուն, որոնք զոհն են լուր կառավարութեանց Յեղասպանութեան քաղաքականութեան», ըսուեցաւ իրեն: Բարիկամեցողութեամբ բանակցութիւններ սկսելու համար կամ նոյնիսկ պարզ երկխօսութեան համար պէտք ունինք վստահութիւն ներշնչող քայլերու մեր սկսելէն իսկ առաջ: Եւ պէտք չունինք երկարաձգուած դիւանագիտական բանակցութեանց, որովհետեւ այդ ըլլալիքները թուրք կառավարութեան տրամադրութեան տակ են: Գրիչի մէկ շարժումով կարելի է մասնաւորաբար սկսիլ Լոզանի Դաշնագրի տրամադրութիւններով, զորս թուրքիան ստորագրած է: Սկսած ըլլալու համար յիշեցնենք մասնաւորաբար այն պարտաւորութիւնը, որով թուրք կառավարութիւնը պէտք է դադարեցնէ հալածելէ եւ վերացնէ պիւրոքրաթիք արգելքները, որոնք կը դիմագրաւեն հայ եկեղեցին եւ հայ դպրոցները թուրքիոյ տարածքին:

Այս քայլերը մեծապէս պիտի օգնեն բարիկամեցողութիւն հաստատուուն: Մենք նոյնքան տեղեկ ենք, որ թուրք կառավարութիւնը Եւրոպական Միութեան անդամակցելու համար պէտք ունի ճանչնալ հայկական Յեղասպանութիւնը եւ գտնել կիպրական հարցի լուծումը:

Չանագան ուրիշ հարցերու եռանդուն նկատառումը շարունակուեցաւ, եւ ինդրայարոյց հարցերու պատասխանները նոյնքան անկաշկանդ էին: Միջոցառում սակայն բաւականին քաղաքավար եւ մտերմիկ էր: Արժարժուած հարցերու շրջանակը բաւական լայն էր: Անոնց մէջ կային թուրք կառավարութեան ժխտական-արգելիչ քաղաքականութիւնը եւ Յեղասպանութեան ուրացումը՝ հակառակ բազմապիսի փաստերու եւ եւրոպական արխիւներու գոյութեան: Ասոնցմէ սերունդները բոլորովին անտեղեկ են: Կար նաեւ վերակենդանացած մասնակցութիւնը հայ երիտասարդութեան, որոնք գիտակից են Յեղասպանութեան, տեղեկ են հայ մշակութային եւ եկեղեցական յուշարձաններու կործանումին թուրքերու կողմէ Անատոլիոյ մէջ եւ այլուր: Ասոնցմէ իւրաքանչիւրը եւ ուրիշ նիւթեր նկատի առնուեցան երբեմն, յետին մանրամասնութեամբ: Հայկական կողմը շեշտեց կրկին անգամ, թէ որեւէ կուսակցութիւն կամ կողմ չի ներկայացներ՝ բացի հինգ սերունդներու հաւաքական խղճմտանքը: Ժողովը եզրակացուց յուսալով, թէ մերձեցում մը կը գոյանայ տրամաբանական մօտեցումով եւ նկատի առնելով երկու կողմերու շահերը եւ մտահոգութիւնները:

Երբ հարց դրուեցաւ, թէ իր նախաձեռնութիւնը յոյս կը ներշնչէ՝ արդեօք, որ Անգարան եւս կը հաւատայ երկու ազգերը իրարմէ բաժնող հարցերու առնչութեամբ մերձեցում մը ըլլայ, դեսպան Թէզքանը հաստատեց յստակօրէն, որ թուրք կառավարութիւնը բնաւ երբէք պիտի չճանչնայ Յեղասպանութիւնը: Անոր ի պատասխան նոյն հանդիսաւորութեամբ մեր խումբի անդամներէն մէկու կողմէ ըսուեցաւ, թէ թուրքիոյ անդամակցութիւնը Եւրոմիութեան պիտի ըլլայ նոյնքանով դժուար, եթէ ոչ անկարելի:

Թուրքիա վերադառնալէն ետք, ժողովին ակնարկելով, իր երկտողին մէջ դեսպանը կ'ըսէր. «Սիրելի Պրն. Ալէքսանտր, հաւատալով, որ կարծիքներու ամբողջական փոխանակում մը հակառակ է եւ արդիւնաւէտ երկխօսութեան համար, պի-

Շաբ.ը էջ 18

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd, Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave, Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը ԱՕհրաժեղտ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄՈՒԹ ԱՊԱԳԱՆ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Արաբական աշխարհի «Գարուն»-ը որ թունուզեն ծլարձակեցաւ, եւ Լիպիա-Եգիպտոս-Եմէն երկիրներուն մէջ պտղաւորուեցաւ, կը փորձէ շարունակել իր «գարնանացումը» Պահրէյնի եւ Սուրիոյ մէջ, ուր նորօրեայ Արեւելք-Արեւմուտք պայքարի մը գետին կը պատրաստուի: Պահրէյնի մէջ, Սէ-ուտական Արաբիան իրանի բազուկը բռնած է, Սուրիոյ մէջ ալ, աշխարհի մեծերը՝ փոքրեր շարկած, իրար դէմ ցցուած են:

Սուրիոյ «Գարուն»-ը կը շարունակէ մահ ու աւեր սփռել ամէն տեղ, եւ կուռող կողմերը մարդկային ամէն արժէք ու սրբութիւն կ'անտեսեն: Արաբ-թուրք նորօրեայ մերձեցումը. Թուրքիա-Ռուսիա առեւտրական շահերով ընթացող սերտակցութիւնը. Իսրայէլ-Ազրպէյճան սթրատեգիք գիւնուորական գործակցութիւնը եւ իրան-Իսրայէլ բախումի մը հաւանականութիւնը. Թուրքիա-Իսրայէլ նոյն գեր-հզօրի ծառայելը եւ Թուրքիա-Իսրայէլ-Ազրպէյճան երրեակի գործակցութեամբ՝ Հայաստանի դէմ զարգացող վտանգը: Այս բոլոր երեւոյթները, որ 21-րդ դարու Միջին Արեւելքին նոր գոյն, ձեւ ու երես տալու պատկեր կը ներկայացնեն, անպայման որ մօտէն թէ հեռուէն իրենց ազդեցութիւնը պիտի ունենան աշխարհի բնակչութեան վրայ, որ Նաֆթի եւ կրօնի պատճառաւ, կախեալ է Միջին Արեւելքին:

Կար ժամանակ, երբ պող պատերազմ կոչուող անուան տակ Արեւելք-Արեւմուտք դասակարգչին սուր պայքար կար. Արեւելքի գաղաբարապաշտութիւնը յաղթած կը թուէր ըլլալ Արեւմուտքի նիւթապաշտութեան, եւ կրօնամոլը նախանձոտ աչքերով կը դիտէր իրմէ առաջ քալող գաղաբարապաշտին: Կար Երկաթէ Վարագոյր (Iron Curtain) եւ Զարամիտ Կայսրութիւն (Evil Empire) անուններով Արեւմուտքի կողմէ խարանուած Սովետ Միութիւն, եւ կար գաղութատիրութիւն, դրամատիրութիւն, եւ կայսերապաշտութիւն անուններով ճանչցուած Արեւմտեան աշխարհ: Առաջինը կը մեղադրուէր Սովետ ժողովուրդները խեղդամահ ընելու յանցանքով, եւ երկրորդ երրեակն ալ կը նկատուէր «Երրորդ Աշխարհ»-ի ժողովուրդներու դէմ դաւադրութիւններ սարքող:

Թուրքիա՝ Իսրայէլի կողքին, ազգայնական Արաբին թշնամի պլօքին կը պատկանէր:

Հայաստանն ալ՝ Ազրպէյճանի հետ միասին, Սովետ Պլօքին մէջ եղբայր ըլլալու խաբկանքը կ'ապրէր: Իսլամ կրօնամոլութեան ներկայացուցիչները (Իսլամ Եղբայրութեան Շարժում, Իսլամ կնոջ ներկայիս ընդհանրացած Հիժապի կերպարը, եւ Ռուսամ Պէն Լատրնի կրօնամոլ նմանները) շուքի մէջ

մնացած էին եւ առաջատար տեղ չունէին Արաբական ծոցէն դուրս գտնուող Արաբիոս կամ Իսլամ երկիրներու մէջ: Արաբական ազգային միութեան դրօշին տակ հաւաքուած էին:

Արաբ աշխարհի իսլամ եւ քրիստոնէայ ազգայինները, եւ Արաբիստանը՝ Պաղեստինի փրկութեան կոչին տակ, ազգային միութեան գործ տանիլ դաւանող ղեկավարները բռնապետեր նշանակած էր, Արեւելքի եւ Արեւմուտքի կարգադրութեամբ: Եւ պատահեցաւ որ, Արեւելք-Արեւմուտք պայքարին մէջ ոմանք մտցուցին կրօնքի գէնքը, եւ ծնունդ տուին Ռուսամ Պէն Լատին կոչուող ոճրագործ-կրօնամոլներու, որոնք Աֆղանիստանի մէջ Արեւմուտքի կաթիլ խմելով մեծցան, եւ դարձան գազաններ, դառնալով նորաստեղծ Ֆրանքըշթայնի կերպարներ, որոնք յօշոտեցին գիրենք ստեղծող տէրերուն, Նիւ-Եօրք քաղաքի Ռօլ Սթրիթ կոչուող փողոցի խորտակեալ շէնքերուն տակ: Մինչ այդ, Կլամսոսթ եւ Փէրէսթրոյքա քայլերով արդիական աշխարհ մտնելու գող կորպաչեւը, ձախողեցաւ ներկայ «համայնավար-դրամատէր» Չինաստանի պէս բարեփոխել կեանքը իր Սովետ ժողովուրդին, եւ Պերլինի պատի անկումով, վերացաւ նաեւ այն պատը որ դրամատէր աշխարհի մէջ կը բաժնէր գայլը ոչխարէն, եւ հզօր ընկերութիւններուն տուաւ սանցարձակ եւ աւերիչ ազատութիւն մը, որ Downsizing կամ Cost-saving խաբկանք ծրագրերով, տակնուվրայ ըրաւ կեանքը պարկեշտ գործաւորին: Եւ պատահեցաւ նաեւ այնպէս, որ հարիւր տարիներու երկայնքին ճակտի քրտինքով եւ պայքարի արիւնով շահուած ընկերային ծառայութիւններ, որ միջակ դասակարգ ստեղծած էին եւ անոր արդար աշխատանքին հատուցում որպէս կը ծառայէին, հզօր ընկերութիւններու (Major Corporations) անգամ մարդոց կողմէ հազարումէկ սուտ պատճառաբանութիւններով, ծախսալի եւ աւելորդ նկատուեցան, որպէսզի հարուստը գոհանար եւ Միջակ Դասակարգը դասալքուէր, որ «հարուստը աւելի հարստանար եւ աղքատն ալ աւելի աղքատանար»:

Եւ ցաւալի է որ պարզ ու հասարակ մարդոց մտքեր լուսլով (Brainwash), եւ առեւտրական քրիստոնէայ աղանդներու օրհնութեամբ ու բացայայտ գործակցութեամբ, այս բոլորը եղան, ընտրական քուէատուփերու խողովակով, եւ նիւթապաշտ մարդոց կողմէ՝ ժողովրդավարութեան իմաստը շահագործելով:

Այսպիսի հզօր ընկերութիւններով կառավարուող Ամերիկան, ասկէ քանի մը ամիս ետք, Նոյեմբեր ամսուն, պիտի ունենայ իր նախագահական ընտրութիւնները:

Աշխարհ կը սպասէ այդ ընտրութիւններու արդիւնքը, որպէսզի տեսնէ թէ ով եւ ինչպէս պիտի վճռէ ապագան, Միջին Արեւելքի

մէջ իրար հետ խաղաղ կեանք ապրելու չուզող ժողովուրդներուն: Մինչ այդ, Ռուսիան՝ որ դժգոհած է Ամերիկայէն չեւ-Քազաֆի Լիպիոյ մէջ շահաբաժինէ գրկուած ըլլալուն համար, կը փորձէ իր երբեմնի հզօր պետութիւն ըլլալու իրաւունքը խաղալ Սուրիոյ մէջ, որպէսզի լրջօրէն նկատի առնուի, երբ այդ տագնապած շրջանին մէջ, Մեծերը նոր քարտէսներ գծելու նատին:

Միջին Արեւելքի պետութիւնները, ատենօք կազմուեցան Համաշխարհային Ա. պատերազմէն ետք լուծեալ Օսմանեան Կայսրութեան տակ գտնուող տարածաշրջաններէն: Անոնք ստեղծուեցան եւ սահմանագծուեցան այն ատենուայ աշխարհակալ նկատուող կայսրութիւններու (Անգլիա-Ֆրանսա) կողմէ, որոնք պատերազմի ընթացքին, իրենց կնքած գաղտնի համաձայնագրութեամբ (1916) որ Սայքս-Փիքօ (Sykes-Picot) կոչուեցաւ, իրենց շահերու պատկերին համապատասխան ժողովուրդներ եւ պետութիւններ ստեղծեցին (վերապահեցնելով շրջան մը ապագային ստեղծուելիք Իսրայէլի համար):

Այսօր, Իսրայէլ-Պաղեստին հակամարտը որ կէս դարէ աւելի տակնուվրայ ըրաւ Միջին Արեւելքի կեանքը, ինչպէս նաեւ մահասփիւռ Սուրիոյ Արաբական «Գարուն»-ը, կը սպասեն Ամերիկեան ընտրութիւններու արդիւնքը, որ

կրնայ բերել այնպիսի վարչակարգ մը, որ նոր Սայքս-Փիքոյանման գաղտնի համաձայնութիւններ կնքելով, Միջին Արեւելքի քարտէսին կրնայ տալ նոր պատկեր մը: Յաւալի է տեսնել Արաբիստանի թուրքիոյ յենած Միւնիխներուն եւ Իրանի յենած Շիիթներուն գոհ դառնալը կրօնի գէնքին, որ ատենօք Ամերիկայի կողմէ գործածուեցաւ Սովետ Միութեան դէմ, Աֆղանիստանի եւ Լեհաստանի մէջ:

Յաւալի է նաեւ որ այսօր, Արաբական «Գարուն»-ով ծնած մանուկը Արաբիստանի մէջ, որ ունի ամէն իրաւունք մեծնալու, ազատ ապրելու եւ վայելելու արդի աշխարհի պատուաբեր կեանքին համազօր ապրելակերպ մը, ծնած ըլլալ կը թուի ընտանիքի մը մէջ որ կրօնամոլութեամբ կը դիտէ իր շրջապատը, եւ պատրաստ է իր «Գարուն» կոչեցեալ զաւակը մատաղ ընել սատանայ աստուածներուն որոնք նոր տիպի կրօնական ու համայնքային պատերազմներ կը ծրագրեն իրեն համար:

Տայ Աստուած, որ Միջին Արեւելքի գալիք խառնիճաղանձին մէջ Ռուսիան շահաբաժին առնելով թուրքին եւ Ազերիին օգտին չտարուի, մեր Հայաստան եւ Արցախ ժողովուրդներու ազատութիւնն ու անվտանգութիւնը չվտանգուի, եւ մեր Լիբանանի եւ Սուրիոյ ազգօգուտ սփիւռքահայ կեդրոններու կեանքը դժոխքի չվերածուի:

Discover a Land NOT FAR AWAY

There is a land where people come to escape. A land with its own culture and way of life. And endless room to roam. We invite you to experience Terranea Resort.

For a limited time, receive a \$200 RESORT CREDIT* when booking one of our Summer Packages.

TERRANEA®
L.A.'S OCEANFRONT RESORT

Terranea.com (877) 789.6790

*Subject to availability. Some restrictions may apply.

«ԻՍԱՅԱԿ» ՄՐՐԻԿԵՆ ՎՆԱՍՈՒԱԾ ԵՆ ՆԱԵՒ ՀԱՅԵՐ

Շարունակուած էջ 5-էն

կամաւորներու խումբ մը, որոնք մեկնելով Լափլաք, օգնած են Հայ ընտանիքներուն՝ անոնց բնակարանները մաքրելու համար: Անոնց բոլոր կահոյքներն ու իրերը ցեխի տակ մնալով, դարձած էին անգործածելի:

Արեւելեան Թեմի առաջնորդ Խաթակ Արք. Պարսամեան կապուելով Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ ծխական խորհուրդին հետ, առաջարկած է Թեմի կողմէ նիւթական օժանդակութիւն՝ Հայ ընտանիքներուն:

Մաքրութեան աշխատանքները կը կարօտին ամիսներու: Տուժած Հայ ընտանիքները տեղափոխուած են Պաթոն Ռուժ՝ այլ հայերու մօտ:

Massis Weekly

Volume 32, No. 32

Saturday, September 8, 2012

Armenia Suspends Diplomatic Relations with Hungary International Criticism and Condemnation Over Azeri Killers Pardon

YEREVAN—Armenia suspended diplomatic relations with Hungary on Friday, furiously condemning the NATO and European Union member state for effectively freeing the convicted Azerbaijani killer of an Armenian army officer.

President Serzh Sarkisian announced the decision at a meeting with the Yerevan-based ambassadors of foreign states and representatives of international organizations. It followed an emergency session of Armenia's National Security Council that discussed implications of RamilSafarov's extradition to Azerbaijan and a pardon immediately granted to him By President IlhamAliyev.

"With these joint actions, Hungary's and Azerbaijan's authorities have cleared the way for a repeat of such crimes," Sarkisian told the foreign envoys. "They are sending a message to murderers. They [murderers] know now that a murder committed on the basis of religious or ethnic hatred can go unpunished."

"I can not tolerate that," he said. "The Republic of Armenia can not

Thousands of Hungarians protested in Budapest against their government

tolerate that. The Armenian people will not forgive that."

"I am officially declaring that today we are suspending diplomatic relations and all official contacts with Hungary," he added.

Sarkisian stated that official Budapest simply cut a secret deal with

the Azerbaijani government after having repeatedly assured Yerevan that the Azerbaijani army lieutenant will remain behind bars in Hungary. He said officials at the Hungarian Foreign Ministry and parliament reiterated those assurances "during contacts in recent days."

Sarkisian went on to urge the international community to respond to the development with "clear and unequivocal actions." "Half-measures and empty talk are not acceptable," he warned. "We will judge the attitude of our partners towards the security of

Armenian Youth Organizations Demand Justice for Slain Soldier

LOS ANGELES -- A number of community youth organizations, including the Armenian Youth Federation, the Unified Young Armenians, the SDHP Gaidz Youth Organization, the All-ASA and the ARF Shant Student Association have joined forces to protest against the extradition and pardon of an Azerbaijani soldier responsible for brutally murdering an Armenian military officer 8 years ago during NATO military exercises in Hungary. A protest was to take place on Thursday, September 6th at 3 PM at the Azerbaijani and Hungarian Consulates in Los Angeles, California 90025.

Below is the official statement released by the organizing committee regarding the issue:

We, the undersigned organizations, express our outrage with the immoral and irresponsible decision of the Hungarian Government to extradite a cold-blooded murderer, Ramil Safarov, responsible for the axing of an Armenian Army lieutenant, Gurgen Margaryan in Budapest on February 19, 2004 during the Partnership for Peace NATO Conference. We strongly condemn the hate-driven actions of the Azeri Government, which not only pardoned this criminal but also gave him a hero's welcome.

Continued on page 2

Continued on page 2

Armenians Burn Hungary Flags to Protest Safarov's Return

YEREVAN -- Hundreds of people protested outside the Hungarian consulate in Yerevan on Saturday after Budapest sent convicted murderer Ramil Safarov back to his native Azerbaijan, where he was pardoned. The protest was jointly organized by "Sargis Tkhruni" student union of Social Democratic Hunchakian Party and "Hayazn"

The demonstrators burned the Hungarian flag and threw eggs, tomatoes and coins, accusing Budapest of doing a deal with Baku in order to profit from Azerbaijan's energy riches. "The Hungarians have sold their honor and conscience to the Azerbaijanis like a common prostitute," protest organizer ArmenMkrtchian told AFP. The protesters held slogans of "Shame", "Death to the enemy" and

"Hungary is a sold country".

Hungarian national, armenologist Sigmund Benedek also participated in the protest, he issued the following statement: "I am asking for forgiveness from the whole Armenian nation as well as from the family of GurgenMargaryan. I consider such behavior of Hungarian Government as immoral against Armenian nation. GurgenMargaryan was murdered in result of crime committed against ethnic identity. Extradition of Safarov is the great mistake of Hungarian diplomacy: I will be the ambassador of Armenian opinion in Hungary" mentioned Hungarian armenologist asking not to put parallels between Hungarian nation and authorities.

"Hungarian nation is near Armenians and Armenia" he summarized.

S.D. Hunchakian Party Condemns the Extradition and Subsequent Pardon of Azeri Murderer Safarov

YEREVAN -- Armenia Branch of the Social Democrat Hunchakian Party issued a statement condemning the extradition and subsequent pardon of the convicted Azeri murderer Ramil Safarov.

Safarov had been serving a prison sentence in Hungary, where he had killed an Armenian officer while both were attending a training course at a military academy in the capital, Budapest, in 2004. The Azeri soldier, without any regret, confessed that he had hacked the Lieutenant Gurgen Margaryan to death and was sentenced to life imprisonment in 2004. Yet On Friday, August 31st the Hungarian government repatriated the Azerbaijani military officer to Azerbaijan where he was immediately pardoned and set free by Azeri President IlhamAliyev. This prompted Armenia to cut diplomatic ties with Hungary, accusing it of having struck a deal to secure energy.

In a statement the party says: "The decision of the Hungarian authorities to repatriate the Azeri murderer and terrorist to Azerbaijan is

worthy of contempt. Hungary, which considers itself to be a devotee to the European values and the protection of human rights, agreed to transfer a murderer throwing a challenge to the whole civilized world and proving that Azerbaijani dollars are more important than justice."

The Hunchakian Party welcomes the decision of the Armenian authorities to suspend diplomatic relations with Hungary, and expresses the hope that the process does not stop and Safarov receives punishment either in Budapest or at home in Baku. The fact of praise and glorification of murderers in Azerbaijan demonstrates the Armenophobic, genocidal and fascist atmosphere that reigns today in Azerbaijan.

The party is confident that organizations throughout Diaspora will take action to make the international community give an adequate assessment of "Hungary's treacherous behavior and Azerbaijani fascist policy." The statement concluded expressing "The hour of retribution is close ..."

S.D. Hunchakian Youth Mark the Independence of Artsakh

YEEVAN -- To mark the 21st anniversary of the Independence of Artsakh, SarkisDkhruni Students and the Youth Union of Social Democrat Hunchakian Party (SDHP) paid tribute to the fallen soldiers who fought for the independence and freedom of Artsakh at the Erablur Pantheon on September 2.

Flowers and wreaths were laid on the tombs of the martyrs as a sign of respect and gratitude for the perished

heroes who sacrificed their lives in order for Artsakh to be free and independent regardless of their ranks, positions or party affiliations.

Dkhruni Youth members were accompanied by Artsakh fighters, among whom was the prominent commander of the Hunchakian "Paramaz" Detachment Commander Volodya Azatyan, ASALA member Vasken Siselyan and SDHP Armenia Executive Chairman GevorgPerkupekyan.

Hungarians Rally in Budapest Call for Resignation of Government

BUDAPEST -- Several thousand Hungarians protested in Budapest on Tuesday against their government's decision to allow convicted Azeri killer Ramil Safarov to return home, leading to heightened tensions between Armenian and Azerbaijan.

Protesters chanting "We are sorry, Armenia" said they doubted the government's motives, adding that whatever the reasons, the decision was unacceptable.

"Murderers should not be extradited to countries where it is clear that ethnic hate crimes are considered heroism," said protester Laszlo Muhari, 30. "In a democratic country this is not acceptable."

"(Prime Minister Viktor) Orban should stop lying and start giving clear answers, because it is simply impossible that such a brutal killer is just released without a background deal."

Armenian Youth Organizations Demand Justice

Continued from page 1

In 2006, the Hungarian court found Safarov guilty of murdering Lt. Margaryan and sentenced him to life imprisonment without the possibility of parole. His release, justified by the Hungarian Government by references to the 1983 Strasbourg Convention on the Transfer of Sentenced Persons, has allowed the murderer to escape just punishment and instead be treated as a national hero in Azerbaijan.

Officials in Budapest could not have been unaware of the fact that the above mentioned Convention contains a clause which allows the receiving country to issue pardons to transferred prisoners. Given the circumstances, it becomes obvious that the Hungarian Government has chosen to disregard morality and justice in exchange for Azeri petrodollars and the friendly disposition of the corrupt Aliyev regime.

This decision is even more deplorable due to the fact that despite the assurances from Azerbaijan that Safarov's sentence would not be commuted, the brutal criminal was immediately pardoned by President Aliyev and was greeted as a national hero

upon his return to Baku. Once again, we have witnessed the lionization of those who preach hatred towards Armenians, which is consistent with the antagonistic and xenophobic policies of the Government of Azerbaijan.

We condemn these actions of both the Government of Hungary and the corrupt regime in Baku. We urge the international community to join us in demanding an apology from the Hungarian Government and asking for the rescission of their immoral decision on extradition. From the Azeri Government, we demand a reversal of the pardon and an immediate imprisonment of RamilSafarov. We call upon the Southern California community and especially Armenian Americans to join us in expressing our anger and demanding justice by participating in a protest in front of the Azeri and Hungarian Consulates in Los Angeles (11766 Wilshire Boulevard, Los Angeles, CA 90025) on Thursday, September 6th at 3PM.

Armenian Youth Federation
Unified Young Armenians
SDHP Gaidz Youth Organization
The All-ASA
ARF Shant Student Association

Armenia Suspends Diplomatic Relations with Hungary

Continued from page 1

the Armenian people by their response to this incident."

The warning seemed primarily addressed to Western powers. Sarkisian noted that after Lieutenant Gurgen Markarian was axe-murdered by Safarov during a NATO training course in Budapest in 2004 they were "continually urging us to refrain from politicizing that process." "We were continually urged to trust the judiciary of Hungary, a member of that important alliance," he said.

The president spoke of implications of Safarov's release for the Nagorno-Karabakh conflict when he addressed his National Security Council earlier in the day. He ordered Defense Minister SeyranOhanian to put Armenian army units on a higher state of alert and said he will give the head of the National Security Service, Gorik Hakobian, an unspecified "special assignment."

Sarkisian said he has also told Armenian diplomatic missions abroad as well as Armenian Diaspora groups to launch public relations campaigns. "The Hungarian authorities must understand that they have committed a serious blunder," he said.

International Condemnation President Obama "Deeply Concerned"

President Barack Obama has expressed his "deeply concern" over Azerbaijan's pardon of convicted soldier Ramil Safarov who axed Armenian lieutenant, GurgenMarkarian to death, the White House said Friday.

"President Obama is deeply concerned by today's announcement that the president of Azerbaijan has pardoned RamilSafarov following his return from Hungary," said National Security Council spokesman Tommy Vietor.

"We are communicating to Azerbaijani authorities our disappointment about the decision to pardon Safarov," Vietor added in a statement.

"This action is contrary to ongoing efforts to reduce regional tensions and promote reconciliation. The United States is also requesting an explanation from Hungary regarding its decision to transfer Safarov to Azerbaijan."

US State Department Statement

The State Department also reacted to the pardon of Safarov. In a press statement Patrick Ventrell, Acting Deputy Spokesperson, Office of Press Relations said, "The United States is extremely troubled by the news that the President of Azerbaijan pardoned Azerbaijani army officer RamilSafarov, who returned to Baku today following his transfer from Hungary. Mr. Safarov had been serving a life sentence in a Hungarian jail for murdering Armenian officer GurgenMargaryan during a 2004 NATO training event in Budapest.

We are expressing our deep concern to Azerbaijan regarding this action and seeking an explanation. We are also seeking further details from Hungary regarding the decision to transfer Mr. Safarov to Azerbaijan.

We condemn any action that fuels regional tensions".

OSCE Statement

International mediators from the Organization for Security and Cooperation in Europe said on Monday that Azerbaijan's decision to pardon RamilSafarov had damaged the peace process in the region.

The international mediators, including representatives of the United States, Russia and France, met with the foreign ministers of Armenia and Azerbaijan after the pardon threatened to inflame tensions.

The mediators "expressed their deep concern and regret for the damage the pardon and any attempts to glorify the crime have done to the peace process and trust between the sides," the group said in a statement.

Russia Deplores

Russia deplored on Monday a pardon granted by Azerbaijan's President IlhamAliyev to Azerbaijani army officer RamilSafarov, saying that it will complicate a peaceful resolution of the Nagorno-Karabakh conflict.

Unlike the United States and the European Union, Moscow also explicitly slammed Hungary for extraditing the convicted murderer.

"We believe that these actions by the Azerbaijani as well as Hungarian authorities run counter to efforts agreed upon at the international level and within the OSCE Minsk Group framework in the first instance and aimed at reducing tension in the region," Russian Foreign Ministry spokesman Aleksandr Lukashovich said in a statement.

NikolayBordyuzha, secretary general of the Collective Security Treaty Organization (CSTO), a Russian-led military alliance of six ex-Soviet states, denounced Safarov's release from prison in stronger terms. He said the move "runs counter to the norms of international law and calls into question the viability of the interstate system of countering crime."

"Nothing can justify this step taken for parochial political purposes," Bordyuzha said in a statement. "Moreover, turning the criminal into a hero will only help to heighten the already high tension in the region."

European Union Criticizes Azerbaijan

The European Union on Monday criticized Azerbaijan for freeing Safarov. "We are concerned by the news that the president of Azerbaijan pardoned Azerbaijani army officer RamilSafarov who was convicted and sentenced to life imprisonment for the murder of an Armenian army officer in 2004," MajaKocijancic, a spokeswoman for EU foreign policy chief Catherine Ashton told a news briefing in Brussels.

"We are closely following the situation and are in contact with relevant sides to obtain more information," said Kocijancic. "We are particularly concerned with the possible impact that these developments might have on the wider region, and therefore we call on Azerbaijan and Armenia to exercise restraint on the ground and in public statements in order to prevent any kind of escalation of this situation."

A Meeting With Ankara Ambassador

Reported by Rev. Fr. Vertanes Kalayjian, Archpriest and Edward Alexander

In the July consecutive issues (26 & 27) of the Massis Weekly, an organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party, was published an interview-article about a meeting held between the leaders of the traditional Armenian political parties and the Foreign Minister of Turkey. It is an interesting and educational report that those who are interested in the Hay Tad should read. After reading the said article by Avedis Demirjian, we thought we should report about that other meeting which was held 26 years later in the Capital of the USA, here in Washington, DC.

Here it is.

In mid-June of 2003 a meeting initiated by Mr. Ecvet Tezcan, Ambassador and General Director for Intelligence and Research within the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Turkey, was held with a few prominent members of St. Mary Armenian Apostolic church community in the Washington, DC area and myself, as the Pastor of the church. The others were: Mr. Edward Alexander who had years of diplomatic experience having served as the chief of the Armenian section of the Voice of America and later in the State Department as a diplomat in various capacities; Mr. Vartkess Balian of blessed memory, a much revered and devoted member of the church in leadership positions both in the church and the AGBU; his equally dynamic and involved wife, a leader and activist Mrs. Rita Balian. The latter graciously agreed to make their residence available for the meeting. This was not the first time that the Balian residence was the venue for such meetings. Even before the final establishment of the Embassy of Armenia, the Balian residence had become an unofficial venue for such meetings with ambassadors, congressmen, senators and governmental delegations from Armenia and elsewhere. Both their hospitality and rich collection of rare Armenian art on display made their resi-

dence conducive to such meetings.

The meeting started with Amb. Tezcan informing us that the proposal to meet with Armenian Diaspora figures in the United States, in order to ascertain their thinking on Turkish-Armenian relations had originated with him and had received the full support of the Turkish Government.

He went on to underline his government's position that the establishment of an independent Armenian state had motivated Turkey to make every attempt toward normalization of relations, but with Armenian-American insistence on initial recognition of the Genocide, the process was not advancing. He pointed out, however, that discussions between Turkish and Armenian officials taking place in their respective capitals reflected good intentions on both sides.

It was understood as well, and it was made very clear by the Armenian group, that no Armenian community in the United States could speak to issues that were clearly in the domain of official Armenian-Turkish negotiations. Having said that much, our group maintained that the Diaspora Armenians still hold Turkey responsible for what had happened in the years from 1800-1923, particularly the mass deportations and killings that culminated in the Genocide.

Further, there are some other fundamental issues that need to be brought to the table, not the least of which are all the provisions of the Lausanne Treaty with respect to minority rights. It was brought to the ambassador's attention that this very meeting was taking place thousands of miles away from our ancestral lands and homes as a direct consequence of the Ottoman and Young Turk Governments' policy of deportations and killings. This opened the door to remind Amb. Tezcan of the individual family odysseys that, in one case, started from Kotahya from where the Balian

grandfather and other members of the family started to be "relocated" in Kirkouk (present day Iraq) and from there to Dera'a, Syria just south of Damascus. From there, encouraged by the French, Armenians went back to Adana only to be deceived once again and be deported a second time by the forces of Mustafa Kemal, the "Father" of present day Turkey.

"Mr. Ambassador, you are in the presence of survivors of the genocidal policies of your government," he was told. "To start goodwill negotiations or even a simple dialogue, we need to have some confidence-building acts or events before we start. And we do not need long stretched-out diplomatic negotiations, because it is all within the power of the Turkish Government. One stroke of the pen will do it, especially with the provisions of the Lausanne Treaty which Turkey has signed."

As a starter it was underlined also that the need for the government to stop harassing and remove the bureaucratic red tape in dealing with the Armenian Church and the Armenian schools in Turkey. This act alone will go a long way in confidence-building. We were also aware of, as much as the Turkish government is, that, along the path of joining the European Union, the Turkish government needs to recognize the Armenian Genocide, and deal with the solution of the Cyprus issue. The lively discussions continued and consisted of responses to provocative questions with no holds barred, although the atmosphere was always cordial and civilized. The scope of the discussion was wide: Turkey's obstructive policy of denial; the plethora of evidence in Armenian and European archives, unknown to the Turkish generation; the resurging involvement of Armenian youth in Genocide awareness of Turkish destruction of the Armenian cultural monuments and churches in Anatolia and elsewhere.

Each of these and other themes were explored, sometimes in minute

detail, the Armenian side emphasizing that it represented no particular political party or faction but only the conscience of five generations. The meeting concluded with the hope that a rapprochement could be reached with an exercise of reason and respect for the interest of both sides. When asked, however, whether his initiative represented some glimmer of hope in Ankara toward conciliation of the major issue dividing the two nations, Ambassador Tezcan stated flatly that the Turkish Government would never recognize the Genocide. In response, one of the members of our group answered with equal solemnity that the road to Turkish membership in the EU would be equally difficult, if not impossible.

After his return to Turkey, in a follow-up note, the Ambassador stated: "Dear Mr. Alexander, believing that a thorough exchange of perspectives is crucial for the establishment of a fruitful dialogue, I would like to express my thanks for the meeting we had during my visit to the USA in early June [2003]."

The following year, in a message relayed through Mr. Timur Soylemez of the Turkish Embassy in Washington, Ambassador Tezcan proposed another meeting with our group to be held in April of 2004. We conveyed our regrets to him for not being able to respond to his invitation for the following reasons:

1. As it must be evident, April was not the most appropriate month to have such a dialogue;
2. We still cling to our optimistic hope that the Turkish Government will come forth with genuine confidence-building gestures of goodwill intentions towards issues that are vital to us, the Diasporan Armenians;
3. We look forward to Turkish Government recognition of the Republic of Armenia and the lifting of all blockades;
4. We await all of these positive developments and to continuing our dialogue for the common good of both the Armenian and Turkish people.

There was no follow-up response and the dialogue ended there.

Genocide & Human Rights University Program Alumni Continue to Grow

TORONTO -- The International Institute for Genocide and Human Rights Studies (A Division of the Zoryan Institute) concluded its 11th successful year of growth in the Genocide and Human Rights University Program (GHRUP). To date, some 300 students from 22 countries have participated in the renowned program, which is run in partnership with the University of Toronto. Twenty-two students from Armenia, Belgium, Brazil, Canada, Germany, Turkey, and the United States participated in the 65-hour seminar, which ran from August 6 to 17, 2012. They were taught by eleven leading scholars from the fields of International Law, Political Science, History, Sociology and Psychology through a uniquely interdisciplinary and comparative approach. This year's students came from such diverse fields as Criminology, Development Studies, Diaspora Studies, International Law, Literature, Social Work, Theatre, and, of course, Genocide Studies.

Prof. Joyce Apsel, the program's

new Course Director, observed "The GHRUP students formed a learning community both within and outside the classroom setting. They learned both from the speakers and from one another, and were able to weave together difficult, important themes about studying genocide and other atrocities. The classroom was a site for moving beyond static frameworks and hierarchies and challenging each other to understand the complicated dynamics of human destructiveness in history. The diverse intellectual interests, training and backgrounds of the students and their commitment to the study of genocide and human rights issues resulted in my first year as GHRUP Course Director being an extraordinarily meaningful one."

The GHRUP was established in 2001—the first course was offered in 2002—with a mission to help develop the next generation of genocide scholars. A noteworthy achievement in this regard was the participation of one of the program's own graduates as an instruc-

tor. Maja Catic, Assistant Professor, Department of Defence Studies, Canadian Forces College, reintroduced the genocide in the Former Yugoslavia to the curriculum, which hadn't been taught for several years.

Another noteworthy achievement this year was a new unit titled, "The Psychological Trauma of Genocide," taught by Shaké Toukmanian, Professor Emerita and Senior Scholar, Dept. of

Psychology, York University, and a founding member of the GHRUP Program Development Committee. She noted that while studying genocide through a historical or political lens is important, it does not allow for a holistic understanding of the crime. In her presentation, she sought to focus on the human dimension of genocide, the expe-

Continued on page 4

Hosted by AGBU Asbeds Ambassador Edward Djerejian to Address the Current Crisis in the Middle East

LOS ANGELES -- The Armenian General Benevolent Union Asbeds each year hosts a much anticipated event entitled "Evening with a Scholar", inviting renowned figures to address socially and politically relevant issues.

This year's event has already generated great interest as the Asbeds have invited distinguished U.S. diplomat and former Ambassador to Syria and to Israel, The Honorable Edward Djerejian, to address an issue that has captivated the attention of the world and is of special significance to the Armenian people. The honorable guest will lecture on the current crisis in the Middle East, its implications and potential solutions in a talk entitled, "The Arab Awakening, the Turkish Role in the Region and the Future of Armenians in the Middle East".

The event will be held on Friday, October 5, 2012, at 7:30 p.m. at the AGBU Vatche and Tamar Manoukian Center (2495 East Mountain Street Pasadena, CA 91104).

The AGBU Asbeds are privileged to host such a high-profile figure as Ambassador Djerejian who, with his vast diplomatic knowledge and expertise, has contributed significantly to the pursuit of peace and human rights in the Middle East, all the while having in consideration our national interests in the region. With this special annual event, the AGBU Asbeds aims to enrich the Armenian community by hosting such influential individuals who with their words and actions have fought for and continue to fight to make the world a better place, beginning with human rights for all.

Ambassador Edward Djerejian has had an extensive and highly impressive diplomatic career spanning eight U.S. administrations from John F. Kennedy to Bill Clinton (1962-1994). Prior to being appointed Ambassador to Israel by President Bill Clinton (1993-1994), he served as Assistant Secretary of State for Near Eastern Affairs under Presidents George H.W. Bush and Bill Clinton (1991-1993). From 1989-1991 Djerejian served as Ambassador to Syria, and from 1986-1988 was Special Assistant to President Ronald Reagan and Deputy Press Secretary of Foreign Affairs. Upon his retirement from diplomatic duties, Ambassador Djerejian became Founding Director of the James A. Baker III Institute for Public Policy at Rice University (1994 - present). In 2011 he was named to the Board of Trustees of the Carnegie Corporation in New York, whose illustrious president is Vartan Gregorian.

Through his work at the Baker Institute, which has established itself as one of the leading nonpartisan public policy think tanks in the country,

Ambassador Djerejian has met with prominent world leaders and former U.S. presidents, among them Nelson Mandela, Vladimir Putin, Helmut Kohl, Kofi Annan, Gerald Ford, Jimmy Carter, George H.W. Bush, and Bill Clinton.

He is the author of the book *Danger and Opportunity: An American Ambassador's Journey through the Middle East* (Simon & Schuster, Threshold Editions, September 2008, Paperback edition 2009).

Ambassador Djerejian has been awarded the Presidential Distinguished Service Award, the Department of State's Distinguished Honor Award, the President's Meritorious Service Award, the Anti-Defamation League's Moral Statesman Award, the Ellis Island Medal of Honor, and the Association of Rice Alumni 2009 Gold Medal—the highest honor bestowed by the ARA in recognition of extraordinary service to the university. In 2011, he was elected a fellow of the American Academy of Arts and Sciences, one of the nation's oldest and most prestigious honorary societies and independent policy research centers.

Ambassador Djerejian has played a key role in the Arab-Israeli peace process and regional conflict resolution, and remains a leading expert on Middle East affairs.

The AGBU Asbeds invites you all to the AGBU Vatche and Tamar Manoukian Center in Pasadena on Friday, October 5, 2012, at 7:30 p.m. to personally hear what is expected to be an extraordinarily enlightening lecture at a period in time when the future of the Arab world and our national concerns collide in a state of uncertainty. As a leading authority in the affairs of the Middle East, Ambassador Djerejian is quite possibly one of a select few individuals who can most accurately address the current situation in the Middle East and provide clarification and explanations on this intricate subject. Please join the AGBU Asbeds on October 5 at what will no doubt be yet another successful "Evening with a Scholar".

Armenian Studies Program California State University, Fresno Paul Ignatius to Speak on his New Book "Now I Know in Part: An Armenian-American Reflects on His Life and Times"

FRESNO -- Paul R. Ignatius, former U. S. Secretary of the Navy and Assistant Secretary of Defense, will speak on his new book *Now I Know in Part: An Armenian-American Reflects on his Life and Times* at 7:30 PM on Wednesday, September 12, 2012, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, Room 191, on the Fresno State campus.

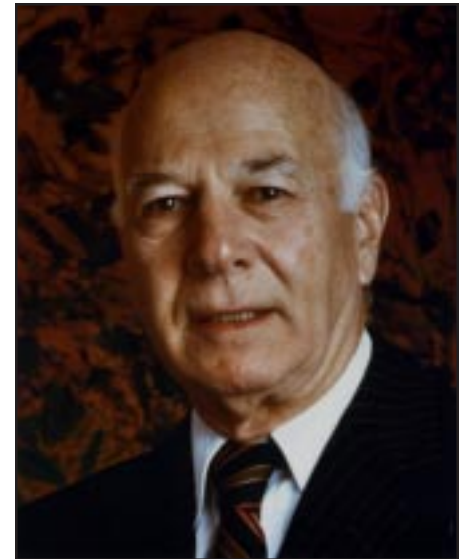
The lecture is part of the Armenian Studies Program Fall 2012 Lecture Series and is co-sponsored by the National Association for Armenian Studies and Research.

Paul R. Ignatius' *Now I Know in Part*, a substantially revised and expanded edition of a memoir that was first published privately in 2000, was issued in late 2011 by NAASR's Armenian Heritage Press.

In *Now I Know in Part*, Ignatius looks back on family history, childhood in Glendale (long before it had a major Armenian community), colorful characters (famous and obscure), Hollywood brushes with greatness, military service during World War II, a memorable journey to Historic Armenia with NAASR in 2006, and more.

A descendant of Armenian parents from the Kharper region of historic Armenia, Ignatius is a native of Glendale, California, and a graduate of the University of Southern California. He earned an MBA from Harvard University after serving as a naval officer in World War II. He is also the author of *On Board: My Life in the Navy, Government, and Business* (Naval Institute Press, 2006).

Ignatius served for eight years in the presidential administrations of John

F. Kennedy and Lyndon B. Johnson, first as an Assistant Secretary of the Army, then as Under Secretary of the Army and Assistant Secretary of Defense, and finally in 1967 as Secretary of the Navy. Following his government service, he was president of the Washington Post for two years and president of the Air Transport Association for fifteen years. He is the recipient of the Army Distinguished Civilian Service Award, the Navy Distinguished Public Service Award, and the Department of Defense Distinguished Public Service Award.

Copies of *Now I Know in Part* will be available for purchase after the lecture.

The lecture is free and open to the public.

Parking: Parking rules have changed for the university. Parking is available in Lots A or J on campus, only if a free parking pass is obtained by using parking code 273301 in any

Genocide & Human Rights University Program

Continued from page 3

experience of psychological trauma of the survivors and their descendants, with particular emphasis on women and children of the Armenian Genocide, and drawing comparisons with interviews with female survivors of the Bosnian Genocide, who had borne children conceived through rape.

Israel Charny, Executive Director, Institute on the Holocaust and Genocide, Jerusalem, and Editor-in-Chief of the *Encyclopedia of Genocide*, joined the class over webcam from Israel. As a practicing psychologist and one of the world's foremost experts on the subject of genocide denial, he was able to draw on his decades of personal experience confronting denial to give students an insight into its theoretical basis, the motivations of deniers, and the controversy over criminalizing denial versus freedom of expression.

Upon completing the program, one student commented, "All of the instructors were incredibly knowledgeable, prepared, empathetic and passionate about the field. They conveyed passion and inspired a true commitment from all of us." Another wrote, "I simply loved the course. Trying to learn from prominent scholars and to understand the debates

surrounding the field was enlightening. Getting to know, spend time, respect and make friendships among like-minded human beings who are truly committed and willing to learn and share experiences was fantastic." A third remarked, "Genocide is not taught like this anywhere, it is a must to keep this going."

"It has been a challenge to keep this program going for so many years, but a very satisfying one," commented Greg Sarkissian, President of the IGHRS. "The challenges are many—organizational, logistical, pedagogical, and, of course, financial," he continued. "To bring in so many talented instructors—eleven this year—and dedicated students from far and wide is a very difficult undertaking, costing to date some \$1.1 million, or an average of \$100,000 per year. But when you see how the faculty present their subjects and how the students respond and are engaged, you know that you have made a good investment helping to develop the next generation of genocide scholars, raising awareness of the crime of genocide, and, hopefully, in the future of genocide prevention," he concluded.

For more information, visit www.genocidestudies.org, write to admin@genocidestudies.org, or call 416-250-9807.

ArmenienInfo.net

News. Informationen. Kommentare.

**ՀԲԸՄ-Ի ԱՍՊԵՏՆԵՐՈՒՆ ՆԱԽԱԶՆՈՒՌԹԵԱՄԲ՝
ԴԵՍՊԱՆ ԷՏՈՒԸՐՏ ԸԵՐԷՃԵԱՆ
ՊԻՏԻ ԴԱՍԱԽՕՄԷ
ՄԻՋԻՆ ԱՐԵԻԵԼԲԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՄԱՍԻՆ**

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Ապստաներու վարչութիւնը, իր ամենամեայ «Երեկոյ մը մտաւորականի մը հետ» հանդիպում-դասախօսութեան շարքին, այս տարի կը հիւրընկալէ մեծապէս յարգուած դիւանագէտ, Սուրիոյ եւ Իսրայէլի մօտ Միացեալ Նահանգներու նախկին դեսպան Տիւար Էտուրըտ ձէրէճեանը, որ պիտի ներկայացնէ համայն մարդկութիւնը յուզող միջազգային տագնապ մը, որ նոյնքան ազգային է իր մտահոգութիւններով ու լուծումներով. «Արաբական Գարունը, Թուրքիոյ Դերը եւ Հայութեան Ապագան Տարածաշրջանէն Ներս» (The Arab Awakening, the Turkish role in the region, and the Future of Armenians in the Middle East.):

can Ambassador's Journey Through the Middle East" («Վտանգ եւ Հնարաւորութիւն. Ամերիկացի Դեսպանի մը Ուղեւորութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ») հրատարակուեցաւ Simon & Schuster Threshold Editions-ի կողմէ, Սեպտեմբեր 2008-ին, որուն թղթակազմ տարբերակը լոյս տեսաւ Օգոստոս 2009-ին:

Դասախօսութիւն-հանդիպումը տեղի պիտի ունենայ Հոկտեմբեր 5, 2012-ին, ՀԲԸՄ-ի վաչէ եւ Թամար Մանուկեան Համալիրի մէջ (2495 E. Mountain St., Pasadena, CA 91104):

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Ապստաներու վարչութիւնը մեծապէս պատուաւորած կը զգայ հիւրընկալելով անձնաւորութիւն մը, որ իր դիւանագիտական հմտութեամբ, գիտելիքներու լայն պաշարով եւ գործով նպաստած է համամարդկային արժէքներու, Միջին Արեւելեան տագնապի լուծման որոնումներուն եւ միաժամանակ օժանդակելով ազգային մեր մտահոգութիւններուն՝ տարածաշրջանէն ներս: Ապստաներու վարչութիւնը կը շարունակէ իր նպաստը բերել հայ համայնքին, հրաւիրելով այնպիսի անհատներ, որոնք իրենց խօսքով ու գործով պայքարած են ու կը պայքարին աւելի գեղեցիկ, խաղաղ ու ազնիւ կեանք մը վարելու, առաջին հերթին արժեւորելով համամարդկային իրաւունքները:

ձէրէճեան պարզեւտրուած է քաղաքական եւ դիւանագիտական բազմաթիւ ծառայութիւններու աւիթով, որոնց կարգին՝ «Էլլիս Ալլընտ» պատուոյ մետալով, Նախագահական մետալով, Ռայս Համալսարանի բարձրագոյն պատուոգիւրով, ինչպէս նաեւ Anti-Defamation League's Moral Statesman Award-ով: 2011-ին ձէրէճեան ընտրուած է Արուստաներու եւ Գիտութեան Ամերիկեան Ակադեմիայի խորհուրդի անդամ, ինչպէս նաեւ Նիւ Եորքի Քարնեկի Ընկերակցութեան Հոգաբարձութեան անդամ:

Յարգարժան դիւանագէտը՝ Տիւար Էտուրըտ ձէրէճեան ԱՄՆ-ի դիւանագիտական համակարգէն ներս ծառայած է ամերիկացի ութ նախագահներու օրօք՝ ձոն Ֆ. Քենետի-էն մինչեւ Ուիլիըմ ձ. Քլինթըն (1962-1994):

Գլխաւոր բանախօսը հանգստեան կոչուելէ ետք շարունակած է քաղաքականութեամբ զբաղիլ, մանաւանդ արաբ-իսրայէլեան յարաբերութիւններու եւ իրաքի գծով: 1994-էն ի վեր իր անջնջելի նպաստը բերած է Հիւսթընի Ռայս Համալսարանէն եւ Պէյքըր Ինստիտուտէն ներս, բարձրացնելով անոնց վարկը ամերիկեան թէ՛ համաշխարհային մակարդակի վրայ, հրաւիրելով այսօրուան աշխարհի քաղաքական ղեկավարներէն Նելսոն Մանտելան, Վլադիմիր Փութինը, Հելմուտ Քոլը, Քոֆի Անանը, եւ նախկին նախագահներ՝ ձերալտ Ֆորտը, ձիմի Քարթըրը, ձորձ Ու. Պուշը եւ Պիլ Քլինթընը: ձէրէճեան կը մնայ Միացեալ Նահանգներու լաւագոյն գիտակներէն մէկը Միջին Արեւելեան եւ Արաբ-Իսրայէլեան վէճին: ՀԲԸՄ-ի Ապստաներու Համախմբումին այս աննախընթաց եւ բացառիկ դասախօսութիւնը ունի նոյնքան հետաքրքրական խորագիր, ուր արաբական աշխարհի ապագան եւ մեր ազգային մտահոգութիւնները կը խաչաձեւեն գիրար՝ անորոշութեան շղարշի մը տակ: Փորձաշատ դիւանագէտ եւ դեսպան Էտուրըտ ձէրէճեան այն բանալի անհատականութիւնն է, որ կրնայ լուծում տալ շարք մը մեր հարցումներուն: Հոկտեմբեր 5-ին, երեկոցեան ժամը 7:30-ին հրամեցէք ՀԲԸՄ-ի վաչէ եւ Թամար Մանուկեան Համալիր, լսելու անոր խօսքն ու մեկնաբանութիւնները, ինչպէս նաեւ մասնակցելու հարցում-պատասխան երկխօսութիւն-զրոյցին:

Նախագահ Քլինթընի կողմէ իսրայէլի մօտ ԱՄՆ-ի դեսպան (1993-1994) նշանակուելէ առաջ, վարած է Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց Քարտուղարի Օգնականի պաշտօնը՝ Միջին Արեւելեան հարցերու գծով, թէ՛

ձորձ Չ. Ու. Պուշի եւ թէ՛ Քլինթընի նախագահութեան շրջաններուն, 1991-էն 1993:

Էտուրըտ ձէրէճեան Սուրիոյ մօտ Միացեալ Նահանգներու արտակարգ եւ լիազօր դեսպանն էր 1988-էն 1991: Ան նաեւ ծառայած է որպէս նախագահ Ռոնալտ Ռեյկընի յատուկ օգնական եւ Սպիտակ Տան արտաքին գործոց յարաբերութիւններու լրատուական քարտուղարութեան օգնական՝ 1985-1986 թուականներուն: 1994-ին կառավարական պաշտօններէ հանգստեան կոչուելէ ետք, ձէրէճեան հիմնադիր տնօրէնը հանդիսացաւ Ռայս Համալսարանի ձէյմս Ա. Պէյքըր Գ. Ինստիտուտի Հանրային Քաղաքականութեան ամպիոնին: Իր գիրքը՝ "Danger and Opportunity: An Ameri-

ԱՍՊԵՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄԻ

**ՅՈՒՆԵՍԿՈՒՆ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ**

Յարգելի հայրենակիցներ, 2012 թուականը գուգադիպում է Սփիւոֆի միակ երգիծաբանադատական ամսագրի՝ «Քաջ Նազար»ի 40-ամեակին: Այս առիթով կազմուել է համագաղութային միջանկյալ միջոցառում, որի մէջ ներգրաւուած են հասարակական, մշակութային եւ բարեսիրական կազմակերպութիւններ, միութիւններ եւ մեր համայնքում գործող մտաւորական եւ հասարակական դէմքեր: Հանդիսութիւնը տեղի ունենալու կիրակի, Սեպտ. 30-ին երեկոցեան ժամը 6:00-ին, Glendale High School-ի սրահում, 1400 E. Broadway, Glendale:

Վստահ եմք, որ «Քաջ Նազար»ին նիւթապէս եւ բարոյապէս գորավիզ կանգնող հազարաւոր ընթերցողներ, բարեկամներ ու հովանաւորներ իրենց անվերապահ ներկայութեամբ պիտի փառաբանեն 40-ամեակի սոյն Յոյնիմական հանդիսութիւնը, ուր «Քաջ Նազար»ի մեծարումով պիտի գնահատուի, ընդհանրապէս հայ թերթը, գիր ու գրականութիւնն ու մշակոյթը:

Բոլոր նրանք՝ մամուլ, կազմակերպութիւն, աշխարհիկ, կրօնական հաստատութիւն թէ անհատ մտաւորական կը ցանկանան այս առիթ իրենց շնորհակարարական եւ սրտի խօսքը հնչեցնել, այն կարող են յղել մինչեւ Սեպտեմբերի 18, նամակատան միջոցով՝ Kach Nazar, P. O. Box 250038, Glendale CA 91225 USA կամ e-mail:kachnaar 1970@gmail.com. Fax 818-246-7467, Tel. 818-239-6880, 818-606-2070:

Յոյնիմական այս հանդիսութիւնը առիթ պիտի ծառայի մեր սրտագին ու անկեղծ շնորհակալութիւններ յայտնելու «Քաջ Նազար»ի հազարաւոր ընթերցողներին, որոնք սկսելով Գալիֆորնիայից, սփռուած են Ամերիկայով մէկ եւ որոնց յարատեւ փառաբանումն ու աջակցութեան շնորհիւ կարելի դարձաւ աւելի քան 40 տարի շարունակ հրատարակել «Քաջ Նազար»ը, յաղթահարելով անթիւ-անհամար դժուարութիւններ ու խոչընդոտներ:

Հայրենակիցներ, խմբագիր, հրատարակիչ ու թերթի վարիչ ըլլալու կարիքը չկայ, որպէսզի վերահասու լինենք այն բոլոր դժուարութիւններին մասին, որոնց դէմ կուրծք է տալիս, ամենօրեայ պայքար է մղում հայ մամուլի չարքաշ սպասաւորը: Նա, յանուն ազգայնական ման անդուլ պայքար է մղում հայ բառն ու բանը կենդանի պահելու համար: Տիւ եւ գիշեր հնչեցնելու է մեր գոյութեան սիւնքն ու ամրոցները կազմող ազգային-մշակութային-հոգեկան արժէքները կենսունակ պահելու անհրաժեշտութիւնը: Նա, որպէս անլուրի զանգակատուն, մշտապէս ղողանջում է մեր հաւատական ինքնութիւնը առողջ ու անսասան պահելով, մեր գոյերը աշխոյժ, ամուր եւ անխափան շարունակելու անհրաժեշտութիւնը այս հիւրընկալ ակտիւ վրայ, մինչեւ այն օրհնելու երջանիկ օրը, երբ թափառական մեր ժողովուրդը վերջնականապէս կը համախմբուի Արարտի փէշերուն:

Արդ, սիրելիներ, եկէ՛ք Սփիւոֆում հայապահպանման ամենէն հզօր գործարարներէն մէկը կազմող հայ մամուլի, այս դէպքում՝ «Քաջ Նազար»ի 40-ամեակի Յոյնիմական հանդիսութեան առիթով, վերանորոգուած ու խոտով տօնակատարենք հայ թերթի, հայ գիր ու գրականութեան ու մշակոյթի փրկարար դերն ու առաջնութիւնը եւ դրան գուգահեռաբար՝ հայ մամուլի սպասաւորի երախտարժան աշխատանքը:

Խոնարհաբար՝
Յովհաննէս Բալայեան
«Քաջ Նազար»ի հրատարակիչ-խմբագիր

ՄԱՍԻՍ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.
Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax :-----

massispost.com
daily news updates

ՓԱՐԻՉԻ Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱՐԻԻՐՏԱՍՆ ԱՄԵԱԿԻՆ 1902-2012

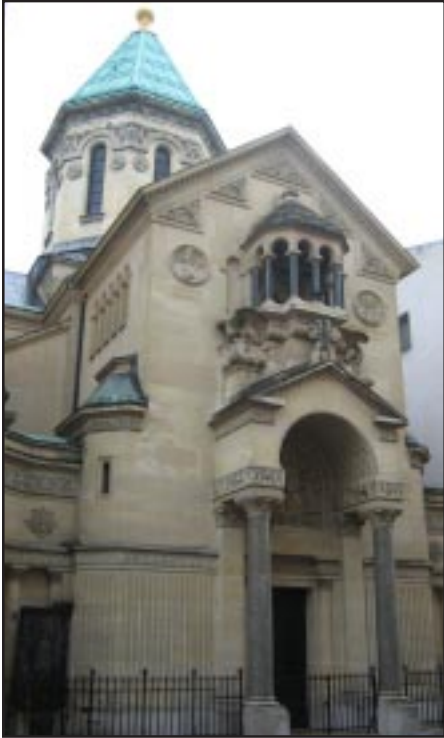
ՊԱՐԵՏ Ծ. ՎՐԴ. ԵՐԷՑԵԱՆ

Կարելի չէ կարճ յօդուածի մը սահմանին մէջ ամփոփել գրութեան հերոսը, որուն յիշատակը վերակենդանութիւն մը կը ստանայ այս տարի՝ դար մը ետք Փարիզի մէջ Հոկտեմբերի հանդիսաւոր տօնին:

1902. հարիւրատասնամեայ տարեդարձն է Փարիզի Ա. Յովհաննէս Եկեղեցւոյ հիմնարկէքին, բարերարութեամբ՝ Մեծանուն ազգային բարերար՝ Ալեքսանդր Մանթաշեանի, որուն անունը միշտ վսեմ եւ լուսաւոր կը մնայ մեր սրտերուն մէջ որպէս անպարտելի մեծութիւն մը հայ հոգիին:

Հայ Եկեղեցին եղած է եւ կը մնայ «Խօսքի եւ գործի առաքելը»: Կ'ամփոփէ «մեր բոլոր յոյզերը, իղձերը իր մայրական գերագոյն սիրոյ մէջ: Այս հաւատքին ցոյացումն է Փարիզի Մայր Եկեղեցւոյ շինութիւնը Աղթամարի եկեղեցւոյ ճարտարապետութեան ոճի հետեւողութեամբ, առանց խանգարելու Փարիզեան մեծաշուք քաղաքին յատկանշական նկարագիրը, Ֆրանսացի ճարտարապետի կողմէ (Ա.Զ.):

Հարիւր տարիներ առաջ կարգ մը կովկասահայ եւ Փարիզահայ թերթեր կ'առաջարկեն Փարիզի Եկեղեցւոյ շինութեան, սակայն իրողութիւնները փաստի պէտք չունին: «Հայ Եկեղեցին եղած է ամէն ինչ որ կը բնորոշէ ազգի մը հոգեկան կեանքը»: Պրն. Մանթաշեան իր ժամանակին կը հանդիսանար մեծագոյն առեւտրականներէն մէկը իւրի եւ բամպակի, եւ բարեկամ ժամանակի ամենէն հարուստ եւ ազդեցիկ մարդոց ինչպէս Բո-

չիլոնները եւ Ռուսաստանի Նոպրլ Ընտանիքը: Գահիրէի մէջ կը հանդիպի Գալուստ Կիւլպէնկեանին, որ Համիտեան ջարդերէն փախած էր եւ գինք կը ներկայացնէ կարեւոր շրջանակներուն: Մանթաշեան հնարամիտ եւ շրջահայեաց: Գիտցաւ եւ գզաց անհրաժեշտութիւնը Եւրոպայի ամենաազդեցիկ եւ ամենազեղեցիկ քաղաքներէն՝ Փարիզի մէջ կառուցել հաւատքի եւ բարոյական գոյութեան մեծագոյն ապակէնը Հայ Եկեղեցին: Մանթաշեան կ'ըսէ. «Ընտրած եմ Փարիզը, որովհետեւ հոն գործածած եմ իմ ամենաշատ մեղքերը»: Ֆրանսական կառավարութիւնը այս առիթով Պրն. Մանթաշեանին կը պարգևատրէ Պատուոյ Լէգէոնի խաչը՝ Փարիզի պարգեւելով «Նոր գեղեցկութիւն մը»:

Փարիզի Հայ Եկեղեցին հայ ցեղին հանճարեղ ճարտարապետութեան արտայայտութիւններէն մին է: Արուեստի գլուխ գործոց մըն է իր պարզութեանը մէջ՝ հայ հոգիին ինքնուրոյն արտայայտութեամբ: Երբոր կը մտնես Հայ Եկեղեցի ակամայ կ'առաջնորդուիս աղօթելու առանց չորս կողմի զարդարանքը քեզ խանգարելու: «Մեր շարականները այդ ներքին հոգիին գեղեցիկ դաշնակումն են» (Ա. Զ.):

Պրն. Մանթաշեան իր ժամանակին կատարած է բազմաթիւ այլ հանրօգուտ շինութիւններ եւ բարերարութիւններ: Ինչպէս Թիֆլիսի Ներսէսեան ձեմարանին եւ էջմիածնին: Կառուցած է Պաքուի օփերան եւ Թիֆլիսի թատրոնը: Նաեւ երկու հարիւրէն աւելի տաղանդաւոր եւ խելացի ուսանողներուն Կոմիտաս վարդապետի ուսմանց ամբողջ ծախսը մեկենասողը: Կասկածէ վեր է իր սէրը Հայ Եկեղեցւոյ եւ Հայ Մշակոյթին հանդէպ: Անոր համար իր անունին մէջ կայ եւ կը մնայ Հայ ժողովուրդին սիրոյ երախտագիտութիւնը: Յարգանք իր անմոռաց յիշատակին: Կը մահանայ Ապրիլ 19, 1911ին եւ կը թաղուի Թիֆլիս Վանք Եկեղեցւոյ մէջ, որ 1933ին Պերիայի հրամանով կը կործանուի եւ գերեզմանն ալ կ'անհետանայ (A.W.):

Այս խորհրդածութիւններուն առթիւ մեր մտքին առջեւ կը բացուին այլ հարցեր որոնք աննպաստ տպաւորութիւն կը ձգեն մեր ժողովուրդին նկարագրին վրայ: Ինչպիսի է հարցը, աւելի քան հարիւր տարիներ առաջ Օրմանեան Պատրիարքի թելադրութեամբ Խրիմեան՝ Ֆրանսայի Թեմն ալ կը հաստատէ, Փարիզը ունենալով որպէս գլխաւոր կեդրոն: Իւթիւճեան Ծ. Վրդ. Կը նշանակուէր որպէս պաշտօնական Հովիւր Փարիզի:

1902-1905ին հակակղերական ոգին Ֆրանսայի մէջ յատկապէս Կաթոլիկ եկեղեցւոյ դէմ, պատճառ կ'ըլլայ եկեղեցական կալուածներու պետականացման: Եկեղեցին թողով միայն պաշտամունքային բաժինը՝ նոյնինքն պետականացած եկեղեցիներէն ներս: Հոգեւորականները հետզհետէ հեռու կը մնան վարչական գործերէ: Փարիզի հայ եկեղեցւոյ մէջ 20-ական թուականներուն, մասնաւորաբար 1926-1927, կարգ մը աշխարհականներ, Թաղական Խորհուրդէն, քով քովի գալով առիթ կ'օգտագործեն Եկեղեցւոյ վարչական սիստեմին աշխարհականացման եւ այդ կը տարածուի շուտով համայն Ֆրանսայի մէջ, ներառեալ այսօրուան ինդրալարոյց Նիս քաղաքը: Վարչական եւ կրօնական գործի բաժանումը կարգ մը մարդոց խելապատակին մէջ անջատման գաղափարն էր անուցած է Հայ Եկեղեցւոյ միասնական ոգիին եւ անոր միութեան հակառակ: Ֆրանսայի Թեմը ինչպէս միւս բոլոր Թեմերը հաստատուած են Հայրապետական հեղինակութեամբ եւ Հայրապետական Կոնդակով: Համայնքի մը անհատները չեն որ Թեմերը կը հաստատեն, անհատներ՝ քով քովի գալով Օրէնքին ծրագիրը կը ներկայացնեն պատկան իշխանութեանց վաւերացման եւ ապա Կաթոլիկոսական Բարձր Հայրապետական Տնօրինութեան կամ հաստատման:

Որեւէ Պետութեան մէջ հաստատուած Թեմերը ենթակայ են Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան: Եւ այս իսկ եղած է կամքը Հայ ժողովուրդին: Այս առթիւ մեզի համար անհասկանալի է Ֆրանսայի Նիս քաղաքին մէջ գործող Միական Խորհուրդին վերաբերմունքը,

Շար.ը էջ 19

ՀԵՌԱՏԵՍ ԽԻՉԱՆ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
SOCIAL DEMOCRAT HUNCHAKIAN PARTY

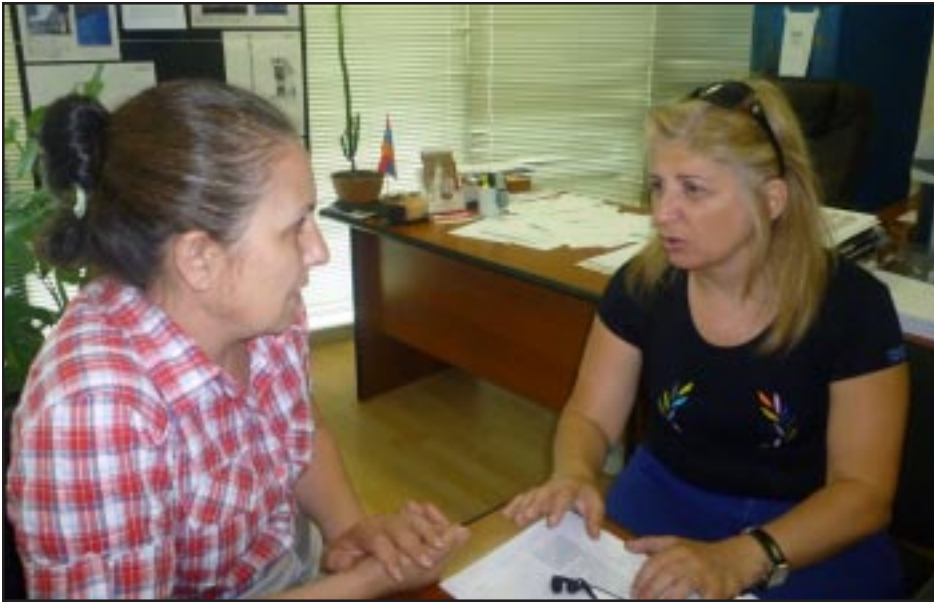
Ճաշկերոյթ Պարահանդէս եւ Ազգային Երգերու Երեկոյ
 Նոյիրուած Ա.Դ.Հ.Կ.ի 125 Ամեակին
DINNER DANCE & PATRIOTIC SONGS
 DEDICATED TO 125th ANNIVERSARY Of S.D.H.P.

Կազմակերպութեամբ՝ ԿԱՅԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
 PRESENTED BY GAYDZ YOUTH ORGANIZATION

Մասնակցութեամբ՝ Լոնտոնէն Սիրուած Երգիչ
 եւ ազգային երգերու մեկնաբան՝
Սամուէլ Վարդանեանի
 SPECIAL GUEST SINGER
 From London
SAMVEL VARDANIAN

Տեղի կ'ունենայ Ծաբաթ, Սեպտեմբեր 22, 2012
SATURDAY SEPTEMBER 22, 2012
AT AMBROSIA BANQUET HALL
 6410 SAN FERNANDO RD. GLENDALE, CA 91201
 Ժամը 8:30 ԷԿ սկսեալ STARNING AT 8:30 P.M.
 Մուտքի ցուր՝ DONATION \$65.00
 FOR TICKETS & MORE INFORMATION
 CALL KARINE 818-324-0574 or GARINE 626-755-4773

ՆՈՒԻՐ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՀՅ ՍՓԻՒՌԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ ՆՈՒԻՐ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հարցազրույցը վարեց ԱՆԻ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ

Հարց. Գնահատելի է սփիւռքի նախարարութեան ձեռնարկած «Սփիւռք» ամսագրի ղարկոցի լրագրողների վերապատրաստման դասընթացների այս հրաշալի ծրագիրը: Ինչ նպատակաւ եղաւ այս մտայնացումն ու ծրագիրը եւ ինչ հետակարգեր ունի այս առնչութեամբ:

- Նշենք, որ «Սփիւռք» ամսագրի ղարկոցի իրագործման գաղափարի հիմքում դեռեւս 2010 թվականին ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան կողմից Ստեփանակերտում իրականացուած հայ լրագրողների 5րդ համահայկական համաժողովում Սփիւռքում, մասնաւորապէս եւրոպական երկրներում, գործող հայկական լրատուամիջոցներում լրագրողների պակասի, եղածի անբաւարար կրթական ցենզի վերաբերեալ եւ առաջարկուած էր ելք գտնել ստեղծուած իրավիճակից:

ՀՀ սփիւռքի նախարարութիւնը նախարար Հրանուշ Յակոբեանի հրամանով անմիջապէս յաջորդ տարի ստեղծեց ինչպէս երիտասարդ լրագրողների վերապատրաստման, այնպէս էլ առաջնորդների ղարկոցը: 2011 թ. լրագրողների վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցեց 18 երիտասարդ լրագրող 11 երկրից: Այս երկու ղարկոցների յաջող կայացումը, կարծում եմ, ոգեշնչեց եւ ՀՀ Սփիւռքի նախարար Հ. Յակոբեանը որոշեց Հայաստանի դարձնել համայն հայութեան համար մայրենի ուսուցման կեդրոն՝ արդէն այս տարի ստեղծելով «Սփիւռք» ամսագրին ղարկոցն իր 5 բաժիններով:

Կարծում եմ, ՀՀ սփիւռքի նախարարութեանը յատուկ է անընդհատ առաջընթացը եւ վստահ եմ, որ սրանով էլ չենք սահմանափակուի:

Հարց. Ծրագիրը կ'ընդգրկէ «Հայ-թրքական յարաբերութիւններ», «Արցախեան հիմնախնդիր» եւ «Հայոց Յեղասպանութեան նախնականները, դատաւարութեան հետեւաւանները» թեմատիկան: Ինչու էք ընտրել այս թեմաները եւ ինչ է պահանջուած Սփիւռքի լրագրողներէն այս թեմաների առնչութեամբ:

- Սփիւռքը բազմաշերտ է, բազմակարծիք եւ բազմաշակոյթ, ինչն էլ եւ Սփիւռքի եւ մեր

հարստութիւնն է: Սակայն այս բազմաշերտութիւնն ու բազմակարծութիւնը պէտք է միանակա՛նութեան վերածուի Հայի ու Հայաստանի համար անչափ կարեւոր 5 խնդիրներում, որոնցից երեքի շուրջ էլ կազմակերպել ենք լրագրողների համար նախատեսուած այս տարուայ դասախօսութիւնները՝ Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչում, դատաւարություն, Արցախեան հիմնախնդիր եւ հայ-թրքական յարաբերութիւններ:

Գաղտնիք բացայայտած չեմ լինի, եթէ ասեմ, որ մեր լրագրողներից շատերն այնքան էլ լաւ չեն տիրապետում այս հիմնախնդիրների անհրաժեշտ պատմա-քաղաքական մանրամասներին, ինչն էլ տեղեկատուական պատերազմում կարող է որոշ նահանջ արձանագրել: Գաղտնիք ասած չեմ լինի նաեւ, եթէ արձանագրեմ, որ Սփիւռքի լրագրողների մեծ մասը, հրաշալի տիրապետելով Հայոց Յեղասպանութեանն առնչուող խնդիրները, լիովին չեն պատկերացնում ինչպէս Արցախեան հիմնախնդիրն, այնպէս էլ հայ-թրքական յարաբերութիւնների արդի գործընթացները՝ Հայաստանի Հանրապետութեան վարած քաղաքականութեան առնչութեամբ:

Կարծում եմ ասուածից արդէն իսկ հասկանալի դարձաւ թեմաների ընտրութեան շարժառիթը, իսկ Սփիւռքի մեր գործընկերներից ակնկալում ենք աշխարհի հանրութեանը այս հարցերի ճշմարտացի եւ արդարացի մեկնում, պարզաբանում եւ համահայկական հարցերի լրբերիչի ուժեղացում: Յուսանք մեր ջանքերն արդիւնք կը տան:

Հարց-Սփիւռքի լրագրողների ամսագրի ղարկոցի ծրագրի անհերքելի յաջողութիւնն արձանագրելով՝ հետեւաւար ինչ յաւելեալ ծրագիրներ ունի այս միջոցառումին յաջորդող տարիներում:

Ուրախ եմ, որ հենց մասնակիցներն են տալիս գնահատականներ կատարուած աշխատանքին եւ վստահեցնում եմ, որ ՀՀ Սփիւռքի նախարարութիւնն ամէն ինչ կ'անի ծրագիրն էլ աւելի կատարելագործելու եւ նոր ոլորտներ ընդգրկելու առումով: Աւելացնեմ նաեւ, որ այս տարի Հոկտեմբերի 4-6ը, Երեւանում կայանալու է «Հայոց Յեղասպանութեան 100րդ տարելիցին ընդառաջ» խորագրով հայ լրագրողների 6րդ համահայկական համաժողովը, ինչը նոյնպէս կարեւոր է լրագրողական աշխարհի համար:

«ԵԱՆ»ԵՐԸ ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ՍԷՋ (LOS IAN EN EL ARTE ARGENTINO CONTEMPORANO) ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՏԱՅԱՆԱ ՏԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

«Ես այդ լոյսին, այդ յոյսին մէջ կը տեսնեմ, Հայ հոգիի հողմակոծ ծառը վսեմ»:

Վ. ԹԷԼԵԿԱՆ

ԽԱՉԻԿ ՃԱՆՈՑԵԱՆ

Փետրուար 2012, Արժանթինի մայրաքաղաք՝ Պուէնոս Այրէսի Ագեան Հրատարակչատունէն լոյս տեսաւ վերոնշեալ խորագիրը կրող իրապէս խիստ շահեկան, ոչ միայն հայութեան, այլ՝ Արժանթինի հարուստ մշակոյթը, թարմ եւ հետաքրքրական տեղեկութիւններով առաւել եւս հարստացնող հրատարակութիւնը:

Գիրքին հեղինակն է, Պուէնոս Այրէսի Ռ. Ա. Կ.ի «Սարտարապատ» երկրագործ շաքարաթերթի ժրջան խմբագիր՝ Սփիւռքի եւ հայրենիքի մտաւորականութեան քաջածանօթ՝ երիտասարդ գործիչ՝ Տայանա Տէր Կարապետեանը:

2011-ին Պուէնոս Այրէս հուշակուած էր գիրքի մայրաքաղաք նմանապէս, 2012ը՝ Երեւանը Մ. Ա. Կ.ի կողմէ հուշակուած էր Միջազգային Գիրքի մայրաքաղաք:

Այդ առիթով, հեղինակը - Արժանթինի մէջ լոյս տեսած այս գիրքը - ձօնած է աշխարհասփիւռ հայութեան քաղաքամայր Երեւանին: Այս հատորով, նոր կամուրջ մը կը դրուի Արժանթինի եւ հայ բարեկամ ժողովուրդներու միջեւ:

Տայանա Տէր Կարապետեան ծնած է Պուէնոս Այրէս. աւարտած է Պետական Ուսուցչանոցի հիմնարկը: Ան խմբագիր է, ինչպէս նաեւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան ղեկավարներէն է, եւ այս միութեան ներս կը տանի գրական եւ գիրքերու հրատարակման շատ բեղուն եւ գնահատելի աշխատանք մը, մեծապէս նպաստելով գաղութի մշակութային կեանքին եւ աշխուժացնելով զայն:

Այս իրապէս շատ գովելի հրատարակութիւնը հովանաւորած են Արժանթինի մօտ Հ. Հ. դեսպանատունը, Պուէնոս Այրէս քաղաքի Մշակոյթի նախարարութիւնը եւ մեր հայրենիքի, Հ. Հ. Մշակոյթի եւ Սփիւռքի նախարարութիւնները:

Երեւանի մէջ, Սփիւռքի եւ Մշակութային նախարարութեանց հովանաւորութեամբ, պետական եւ հասարակական բարձրատիճան ղեկավարներու ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ այս գիրքին գինեձօնը, բազմաթիւ թերթերու եւ երկտրոնային մամուլի մէջ մեծ արձագանգ գտնելով: Նմանապէս, Պուէնոս Այրէսի մէջ, քաղաքի Մշակութային նախարարութեան նախաձեռնութեամբ, Առաջնորդ Գիտակ Արք. Մուրատեանի, Հ. Հ. դեսպանի ներկայութեամբ, ելույթ ունեցան նախարարութեան բարձրատիճան

անձնաւորութիւններ, մեծապէս գնահատելով այս գործը, որ հայ տեղական շրջանակներուն մէջ մեծ արձագանգ ունենացաւ:

Այս գիրքով, հեղինակը մեզի կը ներկայացնէ արժանթինահայ մօտ քառասուն նկարիչներ եւ քանդակագործներ: Արժանթինի հայութիւնը բաղկացնողները, սկզբնական շրջանին, ընդհանրապէս՝ Այնթապէս, Մարաշէն եւ Հաճընէն գացած հայեր էին: Անոնք «Թուրք» կը կոչուէին տեղացիներուն կողմէ: Յետագային, Ռուսաստանէն, Պոլիսէն, Լիբանանէն եւ Սուրիայէն հայեր երթալով, հայերը Armenios կամ Los Ian սկսան կոչուիլ, իրենց ազգանուններով գնահատուելով, որովհետեւ Արժանթինի մէջ, ժամանակին պարտադիր էր լատինական առաջին անուններ կրելը:

Այս գիրք-ալպոմով, Հեղինակը սպաներէն, անգլերէն եւ հայերէն լեզուներով ներկայացուցած է գիրքին մէջ զետեղուած արուեստագէտները, աւելի լայն շրջանակի մը ծանօթացնելու գնահատելի նպատակով: Այս նկարիչները ոչ միայն հայութեան համար, այլ՝ արժանթինեան մակարդակով վարկ եւ մեծ անուն վայելող արուեստագէտներ են:

Այնահաճօղ, արհեստավարժ ձեւով ներկայացուած գործերը դիտելով, առաջին իսկ վաշտկեանէն, կը հիանաս, կը հմայուիս անոնցմով:

Անկեղծ ըսած, այս հատորը թերթատելով, հիացախառն եւ յուզմունքալից ամսագրի կ'ապրիս, կարդալով եւ գիտնալով, որ աշխարհի այդ հեռաւոր փերտուն վրայ, նման պատիւ բերող հայորդիներ կ'ապրին, որոնք իրենց արուեստով, իրենց գործերով, հայու անունը այնքան բարձր կը պահեն, միշտ անխաղախ կապուած մնալով իրենց պայպենական, յաւիտենական Մայր Հայաստանին:

Այս արուեստագէտներէն ոմանք, ոչ միայն Արժանթինի բարձրագոյն մեծանուն սրահներու մէջ ցուցադրած են իրենց նկարները, այլ անոնցմէ ոմանք՝ Եւրոպայի, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու աշխարհահռչակ սրահներու մէջ ցուցադրած են իրենց ստեղծա-

«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԿԱՐՕՏԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾ ԷԼ ԶԻ ԴԻՄԱՆԱՅ»

ԳԱՐՈՒՇ ՀԱՐԵԱՆ

Որպէս մեր այս գրախօսական մտորումների խորագիր՝ ընտրեցինք վերոյիշեալ տողը, քանզի մեր հետաքրքրասիրութեան խնդրոյ առարկան այս պարագային բանաստեղծ Աւիկ Դէյրմէնջեանի գիրքն է՝ «Յոյս եւ լոյս» անուամբ, 224 էջ ծաւալով, Երեւան, 2011թ., «ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ»։ Նկարիչ-ձեւաւորող՝ Գրիգոր Մարիկեան, խմբագիր-հրատարակիչս՝ Գրիգոր Պանիկեան։ Կատակով էլ ասենք, որ մի Գրիգոր պակասում է... Նարեկացին։ Յիրաւի, այս ժողովածուն յոյսից դէպի լոյսը ձգտող հոգու բանաստեղծական տուայտանքների հանրագումար է, արածի ու չարածի իւրովի հաշուետուութիւն, ներառելի տպագիր մրմունջների չափածոյ կշիռ, ոգու դիմագիծ ու պահանջարկի ձայնագարան։ Պարտուած իր անհաւակնտ համեստութեամբ՝ արդէն իսկ այն խիստ տարբերում է ողջ արդի հայ պոէզիայի յաջող եւ անյաջող աղմուկ-աղաղակներից։ Ասել է, թէ «մի կտուրի տակ» ի մի են բերուած ինչպէս չճշացող, կուրծք չձեծող, գործող բանաստեղծի հայրենացաւը՝ «Երկրային դրախտ», այնպէս էլ գրողական հանածոյ վերապրումները՝ «Անմեկնելի աշխարհ», յաւերժի թեմաներից՝ սիրապատումը՝ «Սիրոյ շամանդաղ», ինքնախուզարկման-ինքնախարագանման եզրայնգումները՝ «Ատողագարդ հեքիաթ», տաք արեան եւ վճիտ աւշի խտացումներ հանդիսացող «Քառեակներ» բաժինը, իսկ ամէնավերջում էլ՝ թեւաւոր, երկիրն քառու, կենսական բնորոշումների խոհարարի խոստովական տուրքը՝ «Նոհեր եւ խոկումներ»։ Ընդամենն, պարզ ոգորումների ընդհանրացուած դելտա։ Նախ եւ առաջ պիտի նշել նաեւ այն հանգամանքը, որ ժողովածուն աչք շոյող հրատարակութիւն է, այսինքն, միջոցներ չեն խնայուած, յարմար չափս է ընտրուած՝ 6/9, լաթակազմ է, ոսկեգոյն բրոնզի դաջուած, ոճաւոր անուն-ազգանունով, ասոնանային երկբառանի հնչեղ խորագրով՝ մուգ կապույտի ֆոնին, որ երկնակամար է նշանակում, կաւճապատ թղթերով, ընթեռնելի համաշարունակով, ժլատ, բայց եւ հաճելիօրէն նկարագարուած տիտղոսաթերթերով, որոնց էլ իրօք յաւելեալ իմաստ են տուել հեղինակային խօսքի դիպուկ եւ նպատակին յարիւր բնաբանները։ Մենք մեր այս անկողմնակալ նախաբանն արեցինք կարծես անձնագրային առաքելութեանը յատուկ մի հպանցիկութեամբ՝ տալով սկզբնական տեղեկութիւն։ Սակայն մեր ընթերցողական հմուտ ուշադրութեան բուն դրդապատճառը նմանօրինակ անմիջականութեան անհրաժեշտութիւնն ու-

նի, որքան որ հեղինակը։ Թւում է, որ գրքի մեջ ամփոփուած են թաթափիններում զետեղուած աւարտուն եւ անաւարտ բանաստեղծութիւնները, քառատողերն ու քառեակները եւ նոյնիսկ արձակ ափորիզները գրուած են մէկ շնչով, առանց հաշուի առնելու հայ պոէզիայի դարաւոր զարգացումն ու նուաճումները... Չեմ կարող ասել, գիտակցաբար է շրջանցուած հայ դասական ժառանգութիւնը, թէ՞ ոչ, սակայն մի բան յստակ է, որ համեստ ստեղծագործող Դէյրմէնջեանը վերջերս իր ողբեր չանցաւ հայցի գրական անուան եւ սկսեց ստորագրել՝ ԱՒԻԿ ԴԵՐՄԵՆՅ գրողական բարեհունչ կապակցութեամբ։ Արդէն դա եւս առաջընթաց է։ Կարծես կտրուկ պահանջներ չի դրել իր առջեւ, թերեւս ընդամենը կրկին ցանկացել է ներաշխարհը գրքով ի ցոյց դնել՝ ի սրտէ վերապատմելով գրական-զեղարուեստական իր ամբողջ համոզմունքը՝ ընթերցողին իւրովի մղելով տողատակերի անթերի ընկալմանը... Ոչ միայն դա։ Հետապնդուած խնդիրն աւելին է։ Նախ ընդգծենք այն, որ նա չգրել է չի կարող, յետոյ էլ ո՞նց դիմագրաւի մեր համատեղ ապրուող պանդխտութեան գրոհին, ուժացման արմատակուլ արշաւանքին... Նա ապրում է ԱՄՆ-ի խոնավ հիւսիսի Պոսթոն քաղաքում, իսկ մենք՝ Երաշտի հասնող թէ՛ Տարաւի Լոս Անճելոս՝ հրեշտականոց կոչուած, բազմազգ, բազմադէմ խառնարանում։ «Օտար, ամալի ճամբէքի վրայ» ենք բոլորս էլ... Մեր երկուստեք հայրենացաւը նոյնն է, այրող-ապրուող կարօտախտը՝ նոյնը, մտորումներն ու տազնապներն առաւել եւս... Ուստի շիտակ մտաւորականի եւ գործարարի եսերը միաւորող Աւիկ Դերմէնջե, յոյսի եւ լոյսի բանաստեղծը եւս ՊԱՐՏԱԻՈՐ է անընդհատ գրել՝ հայապահպանման գիտակցումով լիցքաւորուած եւ ներքոյիշեալ երկու բանաստեղծութիւնների պէս կայացած վարքագծով, որպէսզի բոլորիս էլ կարողանայ կաշառել զեղեցիկ արուեստով եւ հաղորդակից դարձնել իր իսկ աննման բարութեանն ու բարօրութեանը, հենց այսպէս հոգեհարազատօրէն, անկեղծաբար եւ այսքան անպաճոյճ.

ՀՈԳՈՒ ՁԱՅՆԸ

Ճակատագրի փայլով
Գաղթի նամբան բոնեցի,

Դարձայ մի հեգ տարագիր,
Բայց իմ հողը սիրեցի...

Տեսայ բազում վայելքներ,
Փորձուքի ու տագնապներ,
Հոգուս ձայնի ու անսպառնակ,
Ես իմ երգը սիրեցի...

Հպարտացայ անցեալով,
Մատուցմերով հայրենի,

Իմ սուրբ ու խոյն հնազանդ
Միշտ նոյն հայր մնացի...
(Էջ 59)

ՄՐԱՋԱՆ ՈՒԽՏ

Հասկանում եմ, որ՝
Բուժն ունի երախ,
Բայց ես մրսելու իրաւունք չունեմ,
Անպատեհների,
Պայակ տալի մէջ,
Ծարաւ լինելու իրաւունք չունեմ,
Նեղուրքեան առջեւ
Օտար բանակի,
Ես երկնելու իրաւունք չունեմ,
Երդուել եմ փրկել
Հողն իմ Հայրենի,
Ուխտս դրժելու իրաւունք չունեմ... (Էջ 44)

Բանաստեղծական մաքուր հաւատամբ, որից սկիզբ է առնում հոգու ինքնահաշտութիւնը, ոչ թէ հանդուրժողականութիւնը։ Անցել են այն ժամանակներն ու տարիքները, երբ ինքնատիպ առկայծող սողեր էինք առանձնացնում, դրուատում է հատուածաբար, անուանում խոստումներով։ Բայց Աւիկ Դերմէնջե էլ, մենք էլ այն տարիքներում ենք արդեն, որ իրօք վաստակել ենք աջ ուսի վրայով շրջուելու եւ ետ նայելու իրաւունքը, թէ ի՞նչ գրական ժառանգութիւն ենք թողնելու մեր դժուար ու քմահաճ եւ գրեթէ անանցանելի ճանապարհներին։ Այնպէս, որ մենք մեր կամայ, թէ՛ ակամայ վտարանդիութեան պայմաններում հայ անհատի ազգային ողջ նկարագիրն անաղարտ պահպանելն ու զարգացնելը հերոսութիւն ենք համարում, էլ ուր մնաց հայահոծ համայնքներին... Յոյսի եւ լոյսի, ասել է, թէ հոգու եւ ոգու բանաստեղծ Աւիկ Դերմէնջի քնարական ձայնը էջ առ էջ խտանալով՝ հնչում է հպարտ եւ անսահման բարեգութիւն, պինդ գաղափարախօսութեամբ, անյաւակնտ, անմիջական, պատմական լիչողութեամբ թափախուն, գերծ՝ վարժանքի լարախաղացութիւնից եւ անկետադիր վարակից, օրաթերթերից թիւած պարբերութիւններով լի եւ ցմփոր, ջուր ձեծող հատորներից, որոնք միտումնաւոր, միամիտ ու մեղկ ընթերցող վախեցնելու աստիճան, նողկալիօրէն յաճախ կոչուում է «ճախ մողեռնիզմ»։ Փառք Աստուծոյ, նա այդպիսին չէ։ Այս հեղինակի կենսական հայրենասիրութեան մասին անընդհատ ցանկանում ես լաւ բաներ ասել, մանաւանդ՝ գրել, ինչը որ մենք անում ենք հիմա՝ մեր բաց քննարկի ողջ պատասխանատուութեամբ։ Միայնուած չենք լինի, եթէ յուսանք, որ վաղը նոր լոյս ընծայող ժողովածուն մեզ թեւանցուկ առաջ կը տանի՝ մեր ունկերին պարզ շնչա-

լով նորանոր ու թարմ խորհուրդներ, մէկ անգամ եւս ապացուցելով պոսթմոդերնական հայ բանաստեղծի քնարական հերոսի բանաստեղծական ջերմ եւ կշռադատուած, պաշտպանուած անմեղութեան վարկածը.

ՄԵՂԱՆՁՈՒՄ

Ես իմ տեսածին էլ չեմ հաւատում,
Որ չմեղանչեմ՝ աչքերս եմ փակում,

Ոնրագործներին հիմա մեծարում,
Չարին պատում եմ, արդարին դատում,
Խարում եմ, ստում, ժպտալով ատում,
Տարակուսանքն է իմ հոգուն պատում։

Մեղաւոր եմ ես՝
Որ իմ տեսածին էլ չեմ հաւատում,

Մեղաւոր եմ ես՝
Որ չմեղանչեմ՝ աչքերս եմ փակում... (Էջ 89)

Ընդգծուած քաղաքացիութեան դրսեւորում է տուեալ բանաստեղծութիւնը, դաւանանքի փաստաթուղթ, որը պատ ու պարիսպ կարող է ծակել, որ բնական կամ արհեստական անջրպետի գոյգ կողմերում էլ անհանգստի արեւը միշտ ծագի հաւասարագոր լուսաւորութեամբ, ամէնուր տարածի ծլարձակման իր ջերմութիւնը՝ բաւարար հոգատարութեամբ, հոգեւոր արժէքների գլխավերելից իսպառ վանի անտարբերութեան եւ կամակոր մոռացութեան ամպերը... Անշուշտ, լաւատեսութիւնն ուղեկցում է այս հեղինակին, բայց մտավախութիւնը յանգեցնում է նաեւ հետեւեալին, որ

Ամէնուր փնտուում լոյսն արդարութեան,

Մինչդեռ բախում եմ խաւարին միայն։ (Էջ 84)

Այսուամենայնիւ, ինքնաճանաչման չաթիակն երթ մաղթենք չափազանց բարի բանաստեղծ Աւիկ Դերմէնջին։ Իսկ մեր գրաւոր սոյն խոստովանութեան աւարտից առաջ ցանկանք նրան գրական խաւարի զգեստում-տապալում՝ ի փառս արդարութեան լոյսի ժրջան որոնման, համազգայինի ոգեկոչման, հայցի հայրենասիրութեան շարունակական բացալատման, վերադարձի կայացման, ինքնահաստատման մի նորոգ աստիճանի նուաճման, որը եթէ սարի ետեւում չէ, այլ՝ յաջորդող առաւել հասուն եւ խօսուն ժողովածուի լուսաւոր էջերում է, ինչպէս առողջ կուտ կորիզը հայկական ծիրանի մէջ՝ գալիք ծիրաննու լոյս աշխարհ գալուն հողով հաւատարիմ եւ անվերջ արարչական սպասումներով գինուած։

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ ՓԱՍՏԻԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸՆՄԱՐ) ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻՍՏՐԱԿՏԱԿԱՆ ԸՆՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՍԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԸՆՈՒՉԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՁ « ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ » ԵՐԿԱՅՆՔԸ, ԼԱՅՆՔԸ ԵՒ ԽՈՐՔԸ

Ան չի վհատեցնել քեզի, բայց դուռն տակաւին կը վախնաս: Կ'ըսէ, թէ կը սիրէ քեզի, բայց դուռն տակաւին անապահով կը զգաս: Ան կը փաղաքշէ քեզի, բայց դուռն տակաւին անարժէք կը զգաս: Իր ուզած բոլոր բաները կու տաս, բայց տակաւին չանցաւոր կը զգաս: Զեր յարաբերութեան մէջ ի՞նչն է, որ շատ կը տխրեցնէ, անհանգիստ կ'ընէ եւ միեւնոյն ժամանակ գայն վերջացնելու անկարող կը դարձնէ քեզի: Հետեւեալ տողերուն մէջ կը ներկայացնենք երեք ուղղութիւններ՝ երկայնքը, լայնքը եւ խորքը այն տուփիկին, զոր ձեր սիրած ձմտորէն ղեկավարող/իշխող տղամարդը ձեզ դրած է անոր մէջ:

Հարցը այսպէս չի շարունակուիր:

ՂԵԿԱՎԱՐԵԼ ԸՆԴԴԻՄ

ԱԶԴԵՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ի մտի ունեցէք, որ ձմտորէն «ղեկավարել» բառը պէտք է նախ գանազանել ազդեցութիւն ունենալի: Վերջինս բնական եւ ճանչցուած վերաբերմունք մըն է, որմով ուրիշները կը համոզենք, որ մեր մտածածը ճիշդ է, առանց ստիպելու անոնց, որ կառչած ըլլան անոր: Ձմտորէն ղեկավարել/իշխելը հարկադրական «ուզմովարութիւն» մըն է, որ կը կիրարկուի անապահով անհատի մը կողմէ, որ մեծ դժուարութիւն ունի առողջ փոխարար յարաբերութիւն մշակելու, ապահովելու համար իր եսակեղծութիւնն ապօրոյց անոնց, առանց նկատի առնելու անոնց ծախսը ուրիշ մարդոց վրայ: Այս մէկը կը նմանի տարբերութեան անձի մը, որ քեզի պարելու կը ներշնչէ, եւ այլ մը՝ որ պուպրիկի նման, վերէն թելերով կը հակակշռէ պարային շարժումները:

ԴՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔ ԵՍ

Ղեկավարող անձը, աշխուժօրէն ուրիշներուն մէջ որոշ յատկութիւններէն կը փնտռէ: Ինքնատիպ գոհ եղող կիներ հաճեցնելու հիւանդութենէ կը տառապի՝ իր անձին բարօրութեան հաշուին, ծայրայեղօրէն փորձելով գոհացում պատճառել ուրիշներուն: Ան, օրինակի համար, կրնայ յարատեւօրէն շուրջը նուէրներ գնել իր ընկերոջ՝ նոյնիսկ եթէ ինք պիտի սնանկանայ: Ան նաեւ կը վախնայ մերժողութեան ընկերակցող ժխտական զգացումներէն. անկարող է դիմագրաւելու այդ կացութիւնը, ան ամէն ինչ ամէնեւին պատրաստ է կատարելու՝ բոլորէն ընդունուած ըլլալու համար: Անոր ցած ինքնարժեւորումը, ժխտական զգացումներուն հետ ընկերակցուած, գինք ընդունակ կը դարձնէ «ղեկավարել»ը սիրող անձերուն, որոնք, իրենց կարգին, վարպետ անձեր են մարդոց թերութիւնները հետապնդելու եւ գտնելու:

ՄԻ ՔԱՆԻ ԹԵԼԵՐ ՔԱՇԷ

Վնասակար վերաբերմունքը սրամիտ կերպով կրնայ պահել «ղեկավարել» կամ իշխել սիրող անձը դիւրին չէ գիտնալ: Այս պատճառով կրնայ տարիներ երկարի մինչեւ անդրադառնաս, որ ինկած ես վարպետ անձի մը թակարդը: Անոնք ինչպէ՞ս կրնան պահել այդ երեւոյթը, երկու հիմնական ձեւեր գոյութիւն ունին, որոնք կ'օգտագործուին այդպիսի անհատներու կողմէ՝ շահելու խոստումը եւ կորուստի խուսափելու խոստումը: Առաջինը կ'ենթադրէ խօսք տալ կողակիցին բան մը

ապահովելու՝ հնազանդութեան պարագային: Իսկ երկրորդը հակառակ ուղղութեամբ կը քայլէ. այսինքն՝ ապառնալ կողակիցին, անհնազանդութեան պարագային բան մը կորսնցնելու:

ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԾԻՐԻՆ ԴՈՒՐՄ ԵԼԻՐ

Այս «յատկութիւնը» վատտակուած վերաբերմունք մըն է, ոչ ոք անով ծնած է: Այդ մէկը ապրուելու «ուզմովարութիւն» մըն է, զոր անհատ մը կը ստրկի մանկութեան շրջանին, հետեւաբար, վերաբերմունք փոխելը գրեթէ անկարելի է: Այս մէկը գիտնալով, փոխէ այս տեսակի պատկանող ընկերակցիներուն հետ վարուելու ձեւը. դադրիր անձնուրացօրէն հրահանգներու ենթարկուելէ, կարելի է սպառնալիքի առաջարկին դիմաց, ձգձգել եւ յետաձգել գործադրութիւնը: «Կը վերադառնամ երբ ժամանակ ունենամ անոր մասին մտածելու». միշտ նոյն նախադասութիւնը կրկնէ, նոյնիսկ երբ ան հարցնէ, թէ ինչո՞ւ ժամանակի պէտք ունիս: Ապա դիմակալէ յանցանքի, վախի եւ անձկութեան բացասական զգացումները: Յայտնաբերէ այդ զգացումներուն ետին կանգնող պատճառները եւ փոխէ այսպիսի կացութիւններու հակադրելու ձեւը: Այս առնչութեամբ օգնութիւն ստանալը, ի պահանջուող հարկին մասնագէտներու ցուցմունքներով, քեզի պիտի քաջալերէ ի վերջոյ դիմակալելու ընկերակցի: Յստակ եւ ուղղակի եղիր ուզածիդ նկատմամբ, ընկերակցող պատասխանատու պահէ իր արարքներուն եւ պատճառաբանութիւն մի ընդունիր սահմաններ գծելու առնչութեամբ:

ԱՅՍ ՏԵՍԱԿԻ

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՁ ԵՍ

1) Ստիպուած կը զգաս ընկերակցիդ համար ընելու բաներ, զոր չես փափաքիր: 2) Ուժանիւթ սպառած կը զգաս իր կողքին: 3) Յարաբերութիւնը բացասականօրէն կ'ազդէ՞ բարեկամներուդ եւ ընտանիքիդ հետ յարաբերութեան վրայ: 4) Կը զգաս, թէ միշտ կը ձախողի անոր ակնկալութիւնները գոհացնելու: 5) Կը զգաս, թէ թակարդի մէջ բռնուած ես եւ չես կրնար վերջ տալ այս վիճակին: 6) Այս յարաբերութեան մէջ անապահով կը զգաս նոյնիսկ երբ ինք միշտ կը յայտնէ, թէ կը սիրէ քեզի: 7) Այս յարաբերութեան սկիզբէն ի վեր տեսիլդ եւ վարուելակերպիդ հանդէպ գէշ զգալու սկսած ես: 8) Յարաբերութեանդ մէջ աւելի տխուր կը զգաս քան ուրախ: 9) Կը զգաս, թէ իր պէտքերն ու փափաքները աւելի կարեւոր են քան քուկիներդ: 10) Կը խորհի՞ս, թէ այս յարաբերութիւնը բացասականօրէն կ'ազդէ առողջութեանդ վրայ: Եթէ այս հարցումներէն 6 եւ աւելին «այո» պատասխան տուած ես, ուրեմն հաւանականութիւնը մեծ է, որ դուն ղեկավարող/իշխող յարաբերութեան մը մէջ ես: Մասնագէտներ «ղեկավարող» անհատի վարքագիծին մէջ հետեւեալ ձեւերը կը նկատեն՝ իրենց գոհ հակակշռելու համար: Այս տեսակի անձ մը՝ * Անմեղի դեր կը խաղայ եւ կ'ուրանայ իր գործած սխալը, որքան ալ որ ակնյայտ ըլլայ այդ

ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԵՁ ՓՆՏՈՒ

Բազմաթիւ ոչ-զգացական պատճառներ կան, զորս կրնանք պահ մը միտքէ հանցընել, որոնք յարաբերութեան ձախողութեան կը հասցնեն եւ կողմերը կը բաժնուին՝ առանց կարենալու չաջողութեամբ շարունակելու իրենց յարաբերութեան մէջ: Բաժանման պատճառներէն մաս մը ճանչցուած եւ տարածուած են, սակայն կան այլ պատճառներ, որոնք նուազ յատակ են եւ հարկ է գտնել փնտուել անձին խորքը եւ անհատին ընտանեկան պատմութեան մէջ: Այդ մէկը կարելի է գտնել այս պարագաներուն մէջ.

- 1) Ամէն ինչին տէր ըլլալով փափաքը.- Այս փափաքը ունեցող կողմը խելագրելու աստիճան կը ճնշէ երկրորդ անձը՝ ամէն կողմերէն, կ'անդամալուծէ անոր շարժումները, կ'արգելէ իրմէ գատ ուրիշին հետ հաղորդակցիլը, ինչ ալ ըլլան պատճառները:
- 2) Ընկերակցի հետ ապրելու անկարողութիւն.- Որոշ անհատներ մենակեաց եղած են եւ այդ վիճակը շատ կը սիրեն ու իրենց անձնական ազատութիւնը կը նախընտրեն ամէն ինչէ աւելի: Այս անձերը ուրիշներուն ներկայութիւնը կալանք կը նկատեն իրենց վրայ, հետեւաբար, անոնք կը ձախողին իրենց ամուսնական կեանքին մէջ եւ փախուստ կու տան անկէ առաջին իսկ առիթով:

3) Ընտանիքին մէջ ամուսնալուծումներու պարագայի գոյութիւնը.- Ինչ որ կը դիւրացնէ այսպիսի որոշում առնելը, լքելու արարքը դիւրին կ'ըլլայ եւ կեանքը առանց կողակցի՝ կարելի: Այս պարագային բաժանման հարցին կ'աւելնայ նաեւ ընտանեկան կողմնակալ կամ շահախնդիր միջամտութիւնը (դիտումնաւոր կերպով կամ անզգալաբար):

4) Առնական առանձնայատկութեան սպառնացումը.- Այն կինը, որ կը փորձէ իր ամուսնոյն վրայ բարձրէն գալ դրամի, պաշտօնի կամ պատկանելիութեան պատճառով, անոր մօտ կը խախտէ առնական առանձնայատկութեան համոզումը եւ անկէ կը խլէ արժէք մը, որմով տղամարդը կը հպարտանայ: Կինը անարդարացուցիչ կերպով անոր մօտ կ'արթնցնէ նաեւ վրէժխնդրութեան եւ թշնամական զգացումները:

5) Շատ աղքատութիւնը կամ շուրջը հարստութիւնը.- Այս երկու պարագաներն ալ հոգեկան անհաւասարակշռութիւն կը յառաջացնեն ամուսնէն մէկուն կամ երկուքին մօտ, մանաւանդ երբ հասունութեան պակաս կայ կամ անկարող են ապրելու նիւթական սակաւութեան կամ առատութեան պարագաներուն մէջ:

6) Յամառութիւնը.- Ամուսնութենէն մին կամ երկուքը յամառ կրնան ըլլալ: Այս պարագային որեւէ դիրք կամ տալանայ շրջանացելը դժուար կ'ըլլայ, որովհետեւ յամառ կողմը հաճոյք կը զգայ երբ հակամարտութիւնը մնայ եւ զօրանայ ու այդպէս շարունակուի, ինչ

որ կը յոգնեցնէ իր կողակիցը եւ անոր կեանքը դժոխքի կը վերածէ: 7) Յարձակողականութիւնը.- Ըլլայ այդ բերանացի՝ ինչպէս հայհոյանքը, տեւական քննադատութիւնը կամ խայթող հեգնանքը, կամ մարմնային՝ ինչպէս գարնելը: Այս արարքը կը փճացնէ սէրը եւ յարգանքը զգացական յարաբերութեան մէջ եւ վերջինս կը վերածուի բռնակալ տիրոջ եւ անիրաւուած աղախինի յարաբերութեան:

Երբ կողակցները կը զգան, թէ բացասական զգացումները կը հոսին իրենց կեանքէն ներս, անոնք պէտք է իրար հետ նստին, որպէսզի միասնաբար փնտուեն այդ վիճակնին պատճառները, առանց որ իրենցմէ իւրաքանչիւրը իրար վրայ բեռնէ անոր պատասխանատուութիւնը: Այս լուծումը կը չաջողի եթէ կողմերը բաւարար չափով հասունութիւն կը վայելեն, եւ այս ձեւը զգացական յարաբերութեան վերաբայ կը համարուի՝ գայն ճիշդ ուղիին վերադարձնելու նպատակով, առանց որ արտաքին կողմեր միջամտեն ու խառնուին այս հարցին մէջ:

Սակայն եթէ հարցերը բարդանան, երբորդ կողմին միջամտութիւնը անհրաժեշտ կը դառնայ, երբ կողմերէն մէկը կամ երկուքը կը պնդէ իր յամառութեան վրայ, ինչ որ արտաքին ջանքեր կը պահանջէ անոնց միջեւ համերաշխութիւնը վերադարձնելու: Այս մէկը չաջողացնելու համար պէտք է փոփոխութիւններ յառաջանան երկու անհատներուն դիրքերուն մէջ՝ համոզելով, ճնշելով կամ արտաքին երաշխիքներ տալով, որպէսզի մէկը միւսին իրաւունքին հանդէպ արդար ըլլայ:

Ամէն պարագայի կողակցները պէտք է գիտնան, որ կեանքը ընդհանուր առմամբ անհամաձայնութիւններէ գուրկ չէ, եւ երբ անոնք կը ձախողին զանոնք շրջանացելէ, այդ անհամաձայնութիւնները ժամանակի ընթացքին կը վերածուին հակամարտութիւններու: Հետեւաբար, անոնք կարիքը ունին սորվելու այն հիմնական ճիշտութիւնները, որոնցմով հարկ է լուծել ծագած անհամաձայնութիւնը, որպէսզի վերջինիս գոյութիւնը չի սպառնայ ամուսնին կեանքին ու կայունութեան: Այս ճիշտութիւնները կ'իրականանան ընթերցումներու եւ մասնագիտական դասընթացներու միջոցով:

Ինչպէս որ սովորական շրջանակներէ դուրս ելլելը կրնայ կարեւոր ազդեցութիւն ունենալ յարաբերութեան միաձուլման մէջ, նոյնպէս ալ նոր միացեալ գործունէութիւններու փորձառութիւնը օրինակի համար, կամ նոր վայրերու մէջ կատարուած հանդիպումները, կամ ժամանակաւորապէս իրարմէ քիչ մը հեռու մնալը կրնան օգտակար դառնալ յարաբերութեան կայծը դարձեալ վարելու, եթէ անշուշտ կողմերուն միջեւ հիմնական անլուծելի խնդիրներ չկան:

ՍՈՒՐԻԱՅԱՅՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՆԱՊԵՍ ՕԺԱՆԴԱԿԵԼԸ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՊԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Է

Շարունակում է 1-ին

արիւնաբանական հիւսիսներ, չորերուն հետ քայքայում և այլն:

Այսօրուան կացութեամբ, տեղի ունեցող մարդկային ու նիւթական կորուստները իրենց ունեցած գոյնը դարձնում են մարդկային, ֆաղափարական, ժողովրդասիրական ու հայրենասիրական ամեն սկզբունքները՝ անհասկնալի օրէն կ'արդարացուցին ժողովրդավարութեան եւ օրինականութեան անուանով:

Հօ կ'երթայ Սուրիա... Տարակոյս չկար, որ սուրիական հայրենիքի այս անողորմ ֆաղափարական պատերազմը անպայման պիտի ժխտապէս, մահացու կերպով անդրադառնար ինչպէս սուրիացի սպայազական ժողովուրդին, նոյնպէս եւ սուրիական ասպնջական հայրենիքին վերելքին միշտ սատար՝ օրինապահ, երախտապարտ հայ համայնքին վրայ:

2011, Մարտ ամսէն ի վեր, երկրէն ներս կը տիրէ ապահովական տեսակէտէն խիստ դժուարին կեանքի պայմաններ: Վերջերս, ամբողջօրեայ օդանաւային ու օդակոծումներ, զինեալ ահաբեկչութիւններ, անճանապանական մահափիւռ պայքումներ, երկիրը մատնեցին դժոխային կացութեան: Այս պայմաններու հետեւանով տեղական համայնքներու շարքին նաեւ հայ համայնքը մատնուեցաւ անգործութեան, ապրուստի հոգացման ամբողջ տագնապի, հոգեբանական ցնցումներու, առողջապահական եւ դեղորայքի հոգերու:

Այսօր, սուրիահայ մեր համայնքը կարիքի մէջ է եւ պէտք ունի համայն հայութեան զօրաշարժեալ եւ համընդհանուր միասնական օգնութեան, որ ինքնին վաղուց

ծրագրուած պէտքեր ըլլար: Թուականէս ամիսներ առաջ ՄԱԿ ի նախաձեռնած հաշտարար բանակցութիւններու ճախողութիւնը կը յուշէր ֆաղափարական պատերազմի մը անխուսափելիութիւնը՝ սուրիական հայրենիքէն ներս, ուր հայ համայնքը եւս պիտի մատնուէր ծանր տագնապի: Առաջին անգամը չէ որ կը սքափիմք բք պատուհասը իր անբերները արդէն իսկ սկսած է գործել: Ամէն դէպքին՝ սքափելու եւ շուտափոյթ գործնականի անցնելու ժամանակն է մեր ձեռքերը երկարելու մեր տարաբախտ բոլորներու եւ երկրայիններու, մեր հայրենուն եւ մայրերուն, բոններուն ու ծոռներուն: Պիտի ազգովին տէր կանգնինք սուրիահայ զաղութիւն:

Հպարտութեամբ կ'արձանագրենք, մեր երեք անգամական կուսակցութիւններու, համայնքներու եւ բարեսիրական միութիւններու նախաձեռնութեամբ՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան շրջանէն ներս «Սուրիահայրենասիրական Օժանդակութեան Գործադիր Մարմին»-ի մը նշանակումը, որ իբրեւ «արթուն հովիւն ու պահակը շրջանի հայութեան», արդէն իսկ ձեռնարկած է անմիջական դրամաօգնութիւններու, «կեանքի փրկելու եւ բարոյական ու հոգեկան ապահովութիւններ շնչեցնելու Սուրիոյ տարածքին դժուարին պայմաններու մէջ ապրող մեր բոլորներուն, երկրայիններուն եւ ազգային հաստատութիւններուն»:

Մեր կոչն է Միացեալ Նահանգաց Արեւմտեան շրջանի հայ համայնքին՝ լիովին ընդառաջ գալ նախաձեռնուած հանգանակութեան այս կառուցողական արշաւին, ազգային սրբազան պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու վեհ գիտակցութեամբ:

«ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԷԿ ԵՍ ՇԱՏ ԳՊԱՐՏ ԷՒ, ՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՅԻ ԵՍ»

Շարունակում է 6-էն

արտայանձնմանը հասնելու համար, այդ գումարները վճարուել է ընդդիմադիր գործիչներին»:

-Չեմ կասկածում, որ գործառք եղել է, բայց թէ կոնկրէտ ինչ գործարք եւ ում միջեւ, չեմ կարող ասել, մանրամասներ չգիտեմ:

-Այս որոշմանը Հունգարիայի իշխանութիւնները որեւէ հիմնաւորում տուէ՞ն:

-Հունգարիայի արտգործնախարարութեան կայքում գրուել է, որ այդ որոշումը համաձայն է միջազգային ինչ-որ նորմերի: Ինձ համար դա արդարացում չէ: Եթէ թալանին վերաբերէր այդ յանցանքը, կարելի էր անտալանձնել, բայց սա բացառիկ յանցագործութիւն էր: Նոյնիսկ եթէ աշխարհի բոլոր նորմերին համապատասխանէր, ոչ մի բարոյական նորմի չէր համապատասխանում այս որոշումը: Այս որոշումը անկանխատեսելի էր: Սաֆարովի դատավարութիւնն անցկացուել էր

ամենաճիշդ ձևով: Ատրըպէյճանն 8 տարի շարունակ դիմել է այս հարցով, բայց մերժուել, վաղջ այսքանից չեսոյ ո՞նց կարող էր արտալանձնել:

-Երկու օր է յայտնի է այդ որոշման մասին, որպէս հունգարացի՝ ձեր նկատմամբ վերաբերմունքի փոփոխութիւն նկատու՞մ էք:

-Վերաբերմունքն աւելի դրական է դարձել: Ինձ սկսել են աւելի շատ դիմել նամակներով եւ այլն: Այսօրուայ ակցիային ինքս մասնակցել եմ որպէս հայ, նաեւ որպէս հունգարացի՝ որպէս բարոյական արժէքներ դաւանող հունգարացի:

Հունգարացի հայագէտը վերջում յաւելեց. «Հայաստանն կարող է վստահ լինել որ Եւրոպայում ունի մի բարեկամ ժողովուրդ եւ մի բարեկամ կուսակցական դաշինք, որ անկախ այս անբարոյական արարքից, շարունակում է Հայաստանի շահերը պաշտպանել Եւրամիութեան հետ յարաբերութիւններում»:

Լիզա Համբարձումեան

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104
Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԲ
ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ
ՈՒՍՈՒՑՉԱՊԵՏ
ԲԵՆԻԱՄԻՆ
ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ

Մրտաբույս մուտքով գիրքէն օրինակ մը ստանալու համար հեռաձայնել՝
(626) 797-7680 կամ
(818) 429-2322 քիւերուն

Լարակազմ, մաքուր տպագրութեամբ, 580 էջերէ բաղկացող գիրքը: Ժողովածուն լոյս ընծայուած է Բենիամին Ժամկոչեանի նախկին սաներուն կողմէ, որպէս երախտիքի տուրք անոր ծննդեան 115 ամեակի առիթով:

Յուշարձան ժողովածուն, նաեւ իր մէջ կ'ամփոփէ իրենց սիրեցեալ տնօրէնին կրթական, մանկավարժական, ազգային-մշակութային, Պէյրութի Սահակեան վարժարանի կէս դարեայ կենսապատումը:

Յուշարձան ժողովածուն կը մատուցէ Բենիամին Ժամկոչեանի ժամանակիցներուն յուշերու ծաղկաբաղը:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՍԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՀԵՏ

Շարունակում է 7-էն

տի ուղէի յայտնել իմ շնորհակալութիւնը այս հանդիպման համար իմ ԱՄՆ այցելութեան առթիւ Յունիսի սկիզբները (2003-ին)»:

Յաջորդ տարին Ուաշինգթոնի դեսպանատան պաշտօնեայ Պրն. Թիւմուր Սէօյլէմէզի միջոցաւ մեզի յղած պատգամով դեսպան թէզքան կ'առաջարկէր դարձեալ հանդիպում մը մեր խումբին հետ 2004-ի Ապրիլին: Մենք փոխանցեցինք այս հրաւերը մերժելու մեր պատասխանը հետեւեալ պատճառներով.

1. Բացայայտ պէտք է ըլլայ, որ Ապրիլ ամիսը ամենայարմար ամիսը չէ այս տեսակի երկխօսութեան համար:
2. Մենք տակաւին կը կառ-

չինք մեր լաւատես յոյսին, որ թուրք կառավարութիւնը պիտի ընդառաջէ վստահութիւն ներշնչող միջոցառումներով՝ մասնաւորաբար այն հարցերու առնչութեամբ, որ հակառակ է մեզ համար իբրեւ սփիւռքահայեր:

3. Ակնդէտ կը սպասենք, որ թուրք կառավարութիւնը ճանչնայ Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ վերացնէ շրջափակումը:

4. Կը սպասենք, որ վերոյիշեալ դրական միջոցառումները տեղի ունենան, եւ շարունակենք մեր երկխօսութիւնը թէ հայ եւ թէ թուրք ժողովուրդներու հասարակաց օգտին համար:

Անդրադարձ մը այս բոլորին չիրականացաւ, եւ երկխօսութիւնը այստեղ ալ վերջ գտաւ:

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծախոսակներու եւ մտնուկներու Թայրոպիաթիք բուժում:
 Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօդային եւ մկանային ցաւեր:
 Բնականաբար վթարի հետեւանքով պատճառած վնասուածքներու բուժում:

Չեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ՓԱՐԻԶԻ Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱՐԻԻՐՏԱՍ ԱՄԵԱԿԻՆ 1902-2012

Շարունակուած էջ 14-էն
որ խոտոր կը համեմատի Հայ Եկեղեցւոյ եւ Հայ ժողովուրդին միասնական ոգիին:

Անժխտելի իրականութիւն է Նիսի Պոլսահայ գանգուածին հաւատարմութիւնը հանդէպ էջմիածնին, եւ Հայ Եկեղեցւոյ հանդէպ ընդհանրապէս: Բայց՝ անհասկնալի է նոյն ժամանակ նոյն համայնքին հանդուժողութիւնը կարգազուրկ եկեղեցականի մը թողատրելու որ Պատարագ մատուցանէ: Արդեօ՞ք նուազած է հաւատքը մեր ժողովուրդին մէջ, արդեօ՞ք այս իրավիճակը թելադրուած է Յրդ ուժէ մը: Ժամանակը անոր պատասխանը պիտի տայ:

Կ'իմանանք, որ Ֆրանսահայ կարեւոր կազմակերպութիւններ հակառակ են Նիսի այս ազգամիաս ընթացքին:

Նիսի Ծխական Խորհուրդին ընթացքը հակընդէմ է Պոլսահայուն Եկեղեցասէր նկարագրին եւ աւանդութեանց: Շահախնդրական, անհետեւ կիրքեր առաջ կը բերեն դժուարութիւններ եւ սխալ հասկացողութիւններ, որոնք մեզ կ'առաջնորդեն անօգուտ խնդիրներու եւ վաղուան յուսախաբութեանց:

Հարիւրամեակին հանգրուանին կը մտախոհեմք որ Նիսի հաւատացեալ ժողովուրդը խաղաղ համե-

րաշխ ոգիով վերադառնայ Մայր Աթոռոյ հովանիին ներքեւ եւ անգամ մը եւս ցոյց տայ հայուն բարեպաշտ եւ նախանձախնդիր ոգին իր հարազատ սրբութեանց եւ աւանդութեանց հանդէպ:

Այսօր ուրախ ենք, որ Ֆրանսայի Թեմը մէկ է, ամբողջական եւ մէկ Առաջնորդով՝ յանձինս՝ Գերշ. Տ. Նորվան Արք. Զաքարեանի: Իր ջանքերը՝ Հայրապետին օրհնութեամբ եւ քաջակերութեամբ, կրցան ի մի բերել Ֆրանսայի տարածքին տարտղուած եկեղեցիները՝ կազմելով Թեմական ամբողջութիւն մը յատուկ Կանոնադրութեամբ, որ ժամանակի ընթացքին պիտի դառնայ ողջ Ֆրանսահայ Թեմի պաշտօնական Կանոնադրութիւնը:

Առաջնորդ եւ Հօտ համերաշխ գործակցութեամբ պիտի կարենան դարմանել անհամաձայնութիւններ: Ակներեւ է այստեղ Առաջնորդ Սրբազան Հօր համբերատար ոգին եւ լսելու առաքինութիւնը որ ըստ ինքեան դրական երեւոյթ մըն է որեւէ խնդրի լուծման: Լուրջ եւ շրջահայեաց ջանքերով վստահ եմ որ գործերը ապարդիւն պիտի չանցնին, բաւ է բարի տրամադրութիւնները:

Օրհնեալ թող ըլլայ բարի նպատակները: «Աշխատինք լաւ խորհելու, ահաւաստիկ բարոյականի սկզբունքը»:

«ԵԱՆ»ԵՐԸ ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ԱՐՈՒԵՍԻՆ ՍԷՋ

Շարունակուած էջ 15-էն

գործութիւնները: Անոնցմէ ոմանք բժիշկներ, համալսարանականներ եւ գործատէրեր են, որոնք նկարչութեան արուեստով վարակուած՝ կը ստեղծագործեն:

Հատորին մէջ գետնդրուած նկարները, մէկը միւսէն աւելի իմաստալից են: Այդ արուեստագէտներուն նկարած նիւթերն են՝ բնութիւնը, համամարդկային հարցեր, ազգային կտորներ, բայց մանաւանդ՝ ժամանակակից տառապող մարդուն աւօրեայ կեանքէն առնուած եւ մտածումներէն թելադրուած խորամիտ կտորներ, նկարներ, որոնք որքան դիտես, մտածելու, խորհելու եւ խոկալու առիթ կու տան քեզի:

Ջերմօրէն կը շնորհակտրենք մեր կրտսեր պաշտօնակիցը՝ Տայա-

նա Տէր Կարապետեանը, այս խիստ շահեկան եւ շնորհակալ գործին համար, մաղթելով իրեն նորանոր արժէքաւոր գիրքերու հրատարակութիւններ: Արդարեւ, այս գիրքը արժանութիւնահայ գաղութի պատմագրութեան մէջ մեծ աղբիւր մըն է. որքան ժամանակը անցնի, աւելի պիտի արժեւորուի այս գործը արժանութիւնահայ գաղութին լուսաշող այս դէմքը տեսնելով:

Գնահատանքի յատուկ խօսք ունինք, Արժանիինի ծանօթ մտաւորական՝ Պետրոս Հաճեանին եւ երիտասարդ թարգմանիչ՝ Անայիա Կէօզիլզարայեանին, անոնց կատարած գեղեցիկ թարգմանութեան համար:

Այս թանկարժէք հատորէն ունենալու համար դիմել (sardarabad@sardarabad.com.ar) կայքէջին:

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԷՋ «ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ» ԵՐԿԱՅՆՔԸ, ԼԱՅՆՔԸ ԵՒ ԽՈՐՔԸ

Շարունակուած էջ 17-էն

մէկը: * Դիտմամբ կ'անտեսէ իր ընկերակիցին փափաքները, պահանջները, սպառնալիքները եւ պէտքերը, որպէսզի յարաբերութեան իր ուզած ընթացքը ապահովէ: * Տրամաբանական պատճառաբանութիւններ կը տրամադրէ վիրաւորական վարուելակերպը բացատրելու: Այս ձեւը կրնայ շատ ազդու ըլլալ, որովհետեւ կը նուազեցնէ իշխող անհատին յանցանքի զգացումը եւ կ'արգիլէ համոզուած գոհին՝ հարցաքննելու վերաբերմունքը: * Յարձակողը ընդհանրապէս վարպետ է սուտ խօսելու եւ խաբելու մէջ: Ստախօսութիւնը, իրականութիւնը շրջելը եւ անորոշ պատասխաններ տալը՝ ընկերակիցի որոշ հարցումներուն, բոլորը խաղեր են իր ուզածին հասնելու համար: * Ծածուկ դաւեր կը պատրաստէ գոհը անձկակից վիճակի մէջ դնելու՝ երկու յարձակողական ձեւեր օգտագործելով: Առաջինը՝ «յանցանք»ի ձեւը, երբ կողակիցը կ'այսպէս բաւարար հոգատարութիւն չկատարելու կամ յարաբե-

րութեան մէջ ջանք չթափելու ամբաստանութեամբ: Իսկ երկրորդը՝ «ամօթ»ի ձեւը, երբ հեզուութեամբ ու քննադատութեամբ ընկերակիցը անարժէք կը զգացնէ: * Իշխող ղեկավարող անձը գիտէ ինչ հարցեր արծարծել՝ ընկերային վիճակներ, ընտանեկան կամ առողջական հարցեր, եւայլն, որպէսզի այնպէս մը երեւի, որ ինք կը տառապի եւ պէտք ունի համակրանքի: * Այս կէտը շատ ընդհանրական է այսպիսի անձերուն մօտ. ձեւանալ, որ մեծ նպատակի մը համար կ'աշխատի, մինչ կեդրոնացած կ'ըլլայ անձնական ծրագիրներու՝ գօրաւորի դիրքին հասնելու եւ ուրիշները հակադրուելու վրայ: * Փաղաքէլը եւ գովաբանելը այս անձին լաւագոյն միջոցներն են ուրիշները խաբելու, մանաւանդ անոնք, որոնք ի մասնաւորի պահանջկոտ եւ ուրիշէն կախեալ անձեր են: * Ան կը պնդէ, որ իր վերաբերմունքը անպատասխանատու կամ վնասակար չէ, ինչպէս ուրիշներ կը կարծեն: Այս մէկը «խելացի» քայլ մըն է, որ կը միացնէ թէ՛ ուրացում եւ թէ՛ արհեստական համագործակցութիւն:

ԱՐՏԱՍԱՐԱՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք Լոս Անճելոսի Լիբանանի աւագ հիւպատոս ճոնի Իպրահիմի հետեւեալ շրջաբերականը, Լիբանանի յառաջիկայ Երեսփոխանական ընտրութեանց վերաբերեալ:

2013 թուականին Լիբանանի մէջ կայանալիք Երեսփոխանական ընտրութեանց որպէս նախապատրաստութիւն Լոս Անճելոսի Լիբանանի աւագ հիւպատոսութիւնը՝ այս շրջանի բոլոր լիբանանցիներուն կը յիշեցնէ որ իրենց անունները պէտք է արձանագրել տան 2013 թուականի երեսփոխանական ընտրութիւններու ընտրացուցակին մէջ: Այս մէկը պէտք է կատարուի Դեկտեմբեր 31, 2012-էն առաջ, անձամբ ներկայանալով հիւպատոսարանի գրասենեակը ստորագրութեան համար եւ կամ թղթատարով առաքել ամերիկեան նոտարի մօտ ստորագրելէ ետք, որուն պէտք է ընկերակցի անցագրի կամ անձնաթուղթի պատճէնը: Յաւելեալ տեղեկութեանց համար կարելի է կապ հաստատել էլեկտրոնային հասցէով www.lebanonconsulatela.org կամ հեռաձայնել ընդհանուր հիւպատոսութեան գրասենեակը հետեւեալ հեռախօսահամարին 213-243-0999:

**Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէ՛ք
«Սասիս» Շաբաթաթերթին**
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկաք գանոնք նուիրել
Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:
G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

REQUEST FOR PROPOSALS (RFP #7567) WORKERS' COMPENSATION THIRD PARTY CLAIMS ADMINISTRATION
The Housing Authority of the City of Los Angeles invites proposals from qualified Third Party Administrators to administer the Authority's Self-Insured Workers' Compensation Program. A copy of the RFP may be obtained beginning August 20, 2012 at <http://www.hacla.org/ps/> or call 252-5405. Proposals will be accepted until 2:00 P.M., by September 21, 2012 at the Authority's General Services Dept., 2600 Wilshire Blvd., 4th floor, Los Angeles, CA 90057.
8/30, 9/6/12
CNS-2363994#
MASSIS WEEKLY

«ԳԱՋ ՆԱԶԱՐ»
ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
Ժամը 10:00-ից 12:30
Կլէնտլէյի
380-րդ կայանից

VA Print Media
Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles
Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար Հեռաձայնել՝ ՎԱՀԷ ԱՋԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1870 E. Layton St. • Pasadena, CA 91104
626-354-5924 • vamedia@yahoo.com

ARMENIAN INDEPENDENCE DAY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՅ

Փառապանակ FESTIVAL

Կազմակերպութեամբ Organized By

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
NOR SEROUNT CULTURAL ASSOCIATION

SUNDAY SEPTEMBER

16, 2012

VERDUGO PARK

GLENDALE

1621 Canada Blvd., Glendale, CA, 91206

Starting at 11:00 am

Special Performances by:

Hosted by:

Dance Performances By:
Nor Serount Dance Ensemble
Lilia Dance Studio

DJ By:

Sponsors

ԵՐԳ ՈՒ ՊԱՐ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՓՈԲՐԵՐՈՒ ԽԱՂԵՐ

ՀԱՍԱԴԱՍ ՃԱՇԵՐ

- Live Music
- Dancing
- Art Work Exhibition
- Kids Games
- Armenian Food

To reserve your vendor booth please call Nor Serount Cultural Association

Ձեր կրպակները ապահովելու համար
Հեռաձայնեցեք Նոր Սերունդ Մշակութային Միության

(818) 391-7938

ARMENIAN MEDIA GROUP OF AMERICA INC.

Great Tasting Natural & Organic Foods

www.massispost.com